

РОБЪРТ ХАЙНЛАЙН

СИРАЦИ
НА ВСЕЛЕНАТА

РОБЪРТ ХАЙНЛАЙН СИРАЦИ НА ВСЕЛЕНАТА

Превод: Валентин Кръстев

chitanka.info

Вселената беше осем километра дълга и шестстотин метра широка. Хората се присмиваха на легендите за такива неща като звезди или безумната идея, че Корабът се движи... защото Корабът беше Вселената и извън него не можеше да има нищо. Сетне един човек откри пътя към забравената стая, видя звездите... и те се движеха...

ЛЮБОМИР НИКОЛОВ

ИСТОРИКЪТ НА БЪДЕЩЕТО

„Идеята е позната!“ — би възкликнал някой читател след последните страници на тази книга. Да, няма спор. Идеята за космически кораб със смяна на поколенията се среща във фантастиката от десетилетия. Но това е тъкмо защото Хайнлайн я въведе и очарова с нея автори като Клифърд Саймък и Брайън Олдис. Впрочем тази идея далеч не е единственото му новаторство в жанра. Още в първите си разкази, публикувани през 1939–1941 г. в списанието „Астаундинг сайънс фикшън“, той въвежда един интригуващ похват: отделни случки, свързани съвсем бегло, за да оформят една обща картина на бъдещето. Подир него мнозина други автори прибягват към същия трик, за да създават една въображаема „история на бъдещето“, ала първенството и тук безспорно принадлежи на Хайнлайн.

Роден през 1907 година, Робърт Ансън Хайнлайн първоначално няма никакво намерение да става писател, а още по-малко фантаст. На младини той служи пет години като морски офицер, преди да напусне флота по здравословни причини. По-късно учи физика в Лос Анжелис, сменя редица професии и едва през 1939 година се насочва към писането.

Още първите разкази обаче привличат вниманието на читателите и авторитетът на Хайнлайн сред любителите на фантастиката започва да расте неотклонно от година на година. Не би било пресилено да кажем, че едва ли има друг автор с тъй грамаден (и заслужен) престиж в средите на научната фантастика. Това има и съвсем реални измерения — ненадминатите милионни тиражи на неговите произведения, издавани по цял свят. Сред брилянтното поколение на фантасти от 40-те и 50-те години като Саймък, Бредбъри, Шекли, Андре Нортън, Филип Хосе Фармър и мнозина други, историкът на бъдещето Хайнлайн е ако не най-талантлив, то поне най-блестящ. И това се дължи на само на неговото новаторство в редица области, но най-вече на великолепия стил. Именно затова книгите му често

поразяват със силата на въображението и невероятната си красота дори когато засягат банални и изтъркани теми.

За разлика от Бредбъри и Саймък, въпреки световната си слава, Хайнлайн дълго бе непознат у нас. В периодичния печат от време на време се появяваха негови разкази, но някак плахо и срамежливо, сякаш не ставаше дума за най-продавания фантаст в света. И до днес не знам дали са верни слухове, които се носеха тогава: че цензурата не допускала да бъде печатан заради десните му убеждения. Така или иначе, българският читател едва сега, след повече от половин век, ще има възможност да се срещне със „Сираци на вселената“.

А не е ли остаряла тази книга? Питам се и веднага отговарям: категорично не! Не може да остарее нито приключението, нито напрегнатия сюжет, нито символичният сблъсък между силите на мракобесието и стремежа към новото. Знам, че още щом излезе на щандовете, този роман ще стане любимо четиво на хиляди български почитатели.

И с право!

Любомир Николов

I ВСЕЛЕНАТА

Експедицията „Проксима Кентаври“, организирана от Фондация „Джордан“ през 2119 г., беше първият регистриран опит да бъдат достигнати по-близките звезди на тази галактика. Каквато и да е нейната зловеща съдба, ние можем само да се догаждаме за това...

Цитирано по
„Романтиката на
съвременната
астрография“, от
Франклин Бък, издадена
от Лукс Транскрипшънс
Лтд., 3,50 кр.

— ИМА ЕДНА МУТАТКА^[1]! Внимавай!

Чул предупредителния вик, Хю Хойланд се наведе колкото можа. Един железен отломък с големината на яйце издрънча о преградата току над темето му със сила, която би означавала счупен череп. От бързината, с която приклепна, стъпалата му се отлепиха от металните подови плочи. Преди тялото му да бе успяло да се установи бавно на палубата, той опря стъпалата си в преградата зад себе си и се отблъсна от нея. Тялото му се стрелна напред през коридора с дълго хоризонтално гмуркане, с изваден и готов нож в ръка.

Той се извъртя във въздуха, отблъсна се със стъпалата си от срещуположната преграда на завоя към коридора, от който го бе атакувал мутатът и стъпи плавно на краката си. Другото разклонение

на коридора беше празно. Двамата му другари се присъединиха към него, плъзгайки се непохватно по металните подови плочи.

— Избяга ли? — попита Алън Махони.

— Да — потвърди Хойланд. — Мярнах го за момент, когато се шмугна надолу през онзи люк. Мисля, че беше женски. Като че ли имаше четири крака.

— С два или с четири крака, вече никога няма да го хванем — заключи третият.

— Кой, Хъф да го вземе, иска да го хване? — възнегодува Махони. — Аз не искам.

— Е, аз пък искам — рече Хойланд. — За Джордан, ако се беше прицелил с пет сантиметра по-точно, щях да съм готов за Конвертора.

— Вие двамата не можете ли да кажете две думи, без да споменете някоя ругатня? — неодобрително се намеси третият. — Да можеше Капитана да ви чуе? — добави той и се пипна със страхопочитание по челото, задето бе произнесъл името на Капитана.

— О, за Джордан — сряза го Хойланд, — не бъди толкова претенциозен, Морт Тайлър. Ти още не си станал учен. Смятам, че съм толкова вярващ, колкото си и ти — не е голям грях от време на време да дадеш воля на чувствата си. Дори и учените го правят. Чувал съм ги.

Тайлър отвори уста, сякаш се канеше да възрази нещо, след това очевидно размисли и се отказа.

Махони докосна Хойланд по ръката.

— Слушай, Хю — каза умолително той, — хайде да се махаме оттук. Никога не съм бил толкова нависоко. Неспокоен съм — искам да се спуснем обратно там, където краката ми изпитват известно тегло.

Стиснал ножа в ръката си, Хойланд погледна с копнеж към люка, през който беше изчезнал неговият нападател, след това се обърна към Махони.

— Добре, малчо — съгласи се той, — и без това имаме доста път дока то стигнем долу. Той се обърна и се плъзна назад към люка, през който бяха стигнали до равнището, на което се намираха сега, и останалите двама го последваха. Пренебрегвайки стълбата, по която се бяха изкачили, той стъпи в отвора и се понесе бавно надолу към палубата, която беше на пет метра под тях, следван на близко разстояние от Тайлър и Махони. Друг люк, разположен на няколко стъпки от първия, водеше до още по-долна палуба. Надолу, надолу,

надолу и все по-надолу се спускаха те, десетки и десетки палуби наред — тихи, слабо осветени, потайни. Всеки следващ път пропадаха малко по-бързо, приземяваха се малко по-твърдо. Най-накрая Махони възропта:

— Да изминем остатъка от пътя пеша, Хю. Заболяха ме краката от последния скок.

— Добре. Но това ще ни отнеме повече време. Колко още трябва да вървим? Някой държи ли сметка?

— Трябва да преминем през около седемдесет палуби, за да стигнем до фермерската страна — отвърна Тайлър.

— Откъде знаеш? — подозрително попита Махони.

— Преброих ги, глупако. А докато слизахме надолу, изваждах по едно на всеки етаж.

— Не си. Никой, освен учен, не може да смята по този начин. Мислиш си, че като се учиш да четеш и пишеш, знаеш всичко.

Хойланд се намеси и ги прекъсна преди спорът им да прерасне в кавга:

— Млъкни, Алън. Нищо чудно и да може да го направи. Той има акъл за такива неща. Всеки случай, прилича като да сме на около седемдесет палуби височина — достатъчно тежък съм.

— Може би му се ще да преброи остриетата на ножа ми.

— Престани, казах. Дуелирането извън селото е забранено. Такова е Правилото.

Те продължиха мълчаливо, тичайки леко надолу по стълбите, докато нарастващото при всяко следващо равнище тегло не ги принуди да поемат с по-бавна крачка. Бяха се озовали в една галерия, която бе по-ярко осветена и близо два пъти по-висока, отколкото онези над нея. Въздухът беше влажен и топъл; растителност препречваше погледа.

— Е, ето ни най-сетне долу — рече Хю. — Не мога да разпозная тази ферма; сигурно сме се върнали по друг път, различен от онзи, по който поехме нагоре.

— Ето един фермер там — обади се Тайлър. Той допря малките си пръсти до устните си и подсвирна, след това извика: — Хей! Съкорабнико! Къде сме?

Селянинът хвърли бавен поглед към тях, след това ги упъти с неохотни едносричия към главния проход, който водеше обратно до тяхното село.

След кратка разходка от около миля и половина — надолу през един широк тунел, умерено натоварен с движение на пътници, носачи, от време на време някоя ръчна количка или някой достолепен учен, поклащащ се на носилка, носена от четирима яки прислуги и предшествана от ординареца му, за да разчиства от пътя редовите представители на Екипажа — тримата стигнаха до землището на тяхното село — просторна каюта с височина три палуби и може би десет пъти по толкова широка. Те се разделиха и всеки пое по пътя си, Хю — към своето жилище в казармата на кадетите — неженени младежи, които не живееха при родителите си. Той се изми и оттам отиде в каютите на вуйчо си, при когото работеше срещу прехраната си. Леля му вдигна поглед, когато той влезе у тях, но не каза нищо, както подобаваше на една жена.

Вуйчо му каза:

— Здравсти, Хю. Пак ли изследваше?

— Добра хапка, вуйчо. Да.

Вуйчо му — сдържан, съобразителен мъж — изглеждаше предразполагащо заинтригуван.

— Къде ходи и какво откри?

Лелята на Хю се бе измъкнала тихомълком от каютата и се върна с вечерята му, която сложи пред него. Той започна да яде — не му хрумна да ѝ благодари. Шумно сдъвка един залък преди да отговори.

— Горе. Изкачихме се почти до равнището на безтегловност. Един мутат се опита да ми пръсне черепа.

Вуйчо му се засмя под мустак.

— Ще си намериш смъртта в ония проходи, момко. По-добре обърни повече внимание на моята работа, докато не е дошъл деня когато ще умра и ще се махна от пътя ти.

Хю погледна вироглаво.

— Никакво любопитство ли не изпитваш, вуйчо?

— Аз ли? О, достатъчно съм любопитствал, когато бях млад. Изходил съм главния проход от единия до другия край и обратно до селото. Минавал съм направо през Тъмния сектор, следван от мутатите по петите ми. Виждаш ли този белег?

Хю погледна безразлично към белега. Беше го виждал много пъти досега и бе чувал историята толкова пъти, че изпитваше отегчение. Обиколил веднъж около кораба — *голяма работа!* Той

искаше да отиде навсякъде, да види всичко и да открие отговорите на всички неща. Онези по-горни равнища, например — ако хората не биваше да се катерят толкова нависоко, тогава защо ги бе създал Джордан?

Но той премълча мислите си и продължи да яде вечерята си. Вуйчо му смени темата.

— Имам повод да посетя Свидетеля. Джон Блак твърди, че му дължа три свини. Искаш ли да дойдеш с мен?

— Защо, не, струва ми се, че не... Почакай, мисля, че ще дойда.

— Побързай тогава.

Те се отбиха в кадетската казарма, тъй като Хю каза, че има някаква работа там. Свидетеля живееше в една малка, вмирисана каюта, непосредствено отгатык стъгдата срещу казармата, където бе постоянно достъпен за всеки, който имаше нужда от уменията му. Завариха го седнал на прага да си чопли зъбите с нокътя на един от пръстите си. Чиракът му, един юноша с пъпчиво лице, с напрегнато съсредоточено изражение, беше клекнал зад него.

— Добра хапка — поздрави вуйчото на Хю.

— Добра ти хапка на теб, Едард Хойланд. По работа ли идваш или да направиш компания на един старец?

— И за двете — дипломатично отвърна вуйчото, след което обясни причината за посещението си.

— Е, и? — рече Свидетеля. — Ами... договорът е достатъчно ясен:

„Черния Джон предоставя десет крини овес,
чака плащане с две прасенца заченати днес
от свинята на Ед, току-що заплодена;
Джон ще има прасенцата, щом станат големи.“

— Колко големи са сега прасенцата, Едард Хойланд?

— Достатъчно големи са — призна вуйчото на Хю, но Черния иска три, вместо две.

— Кажи му да си гледа работата. „Свидетеля каза“.

Той се изсмя с тънък писклив кикот.

Двамата поклюкарстваха няколко минути, като Едард Хойланд се ровеше из последните си преживявания, за да удовлетвори неутолимата жажда на стареца за подробности. Хю благоприлично пазеше мълчание, докато възрастните мъже разговаряха. Но когато вуйчо му тръгна да си върви, се обади:

— Аз ще остана за малко, вуйчо.

— Е, както желаш. Добра хапка, Свидетелю.

— Добра хапка, Едард Хойланд.

— Донесъл съм ти един подарък, Свидетелю — рече Хю, когато вуйчо му се бе отдалечил достатъчно, за да не може да чуе.

— Дай да го видя.

Хю извади един пакет с тютюн, който бе взел от шкафчето си в казармата. Свидетеля го прие без да каже нищо, след което го подхвърли на чирака си, който го пое.

— Влез вътре — покани го Свидетеля, след което се обърна към чирака си: — Ей, ти... донеси един стол на кадета.

— Е, момко — додаде той, когато двамата седнаха, — разкажи ми какво правиш.

Хю му разказа и бе помолен да повтори в подробности всички случки от най-скорошните си похождения, при което Свидетеля от време на време негодуваше от неспособността на Хю да запомни точно всичко, което е видял.

— Вие, младите, нямате никаква способност да запаметявате — рече той. — Никаква. Дори и тоя глупак — той въртна главата си към чирака, — и той няма, макар че е десет пъти по-добър от теб. Представяш ли си, той не е в състояние да попие хиляда стиха на ден, а на всичко отгоре очаква да заеме мястото ми, когато мене няма да ме има. Знаеш ли, че когато аз бях чирак се приспивах чак когато издекламирах поне хиляда стиха. Спукани стомни, ето това сте вие.

Хю не оспори обвинението, а изчака стареца да продължи, което той и направи на свой ред.

— Ти каза, че си искал да ме питаш нещо, момко?

— В известен смисъл, Свидетелю.

— Хайде, изплюй камъчето. Стига си си дъвкал езика.

— Ти някога изкачвал ли си се до най-горе, до степен на безтегловност?

— Аз ли? Разбира се, че не съм. Аз бях Свидетел, изучавах професията си. Трябваше да науча стиховете на всичките Свидетели преди мен и не съм имал никакво време за момчешки забавления.

— Надявах се, че ти би могъл да ми кажеш какво бих намерил там.

— Е, виж, това е друга работа. Аз никога не съм се изкачвал, но съхранявам спомените на повече катерачи, отколкото ти ще срещнеш някога. Аз съм стар човек. Познавах бащата на баща ти и неговия дядо преди това. Кажи какво искаш да знаеш?

— Ами... — Какво искаше да знае той? Как би могъл да зададе един въпрос, който не бе нищо повече от някаква глождеща болка в гърдите му? И все пак... — За какво е всичко това, Свидетелю? За какво са всички онези равнища над нас?

— Ха? Как така? В името на Джордан, синко... аз съм Свидетел, не съм учен.

— Е, помислих си, че сигурно знаеш. Съжалявам.

— Ама, аз наистина знам. Това, което търсиш, са Стиховете от Началото.

— Чувал съм ги.

— Чуй ги пак. Всичките ти отговори са там, в тях, стига да имаш мъдростта да ги проумееш. Слушай ме внимателно... Не... това е една добра възможност за моя чирак да покаже какво е научил. Ей, ти! Стиховете от Началото — и внимавай в ритъма.

Чиракът навлажни устни с езика си и подхвана:

*„От Начало бе Джордан, сам в самотата
на своите мисли потънал навеки.*

*От Начало бе Мрака, мъртъв, безформен
и го нямаше още Човека.*

*От самотата възникна копнеж,
от копнежа възникна видение.*

*От видението възникна намерение,
от намерението — решение —*

*Ръката на Джордан се издигна
и Корабът беше роден!*

Миля след миля, малки, уютни каюти,

отсек по отсек за златното зърно градени.
Стълби и проходи, врати и шкафове,
за онези, дето още не бяха родени.
Той погледна Своего дело
и остана доволен от него,
подходящо за раса,
предстояща да дойде след време.
За Човека помисли... Човека роди се...
надникна в ума си и потърси ключа да го вземе.
Неопитомен, Човек би посрамил Твореца си,
неподвластен, Плана би провалил;
Затова Джордан сътвори Правилата
заповеди за всеки един в Негов стил,
Всеки със своя задача и всеки на своето място,
в служба на цел, на техния ум неподвластна,
Едни да говорят, други да слушат
и редът възцари се сред Човешката раса.
Екипаж той създаде
всеки да се труди на своето място,
учени, за да ръководят Плана.
А над всичките тях сътвори Капитана,
сложи го съдник на Човешката раса да стане.
Така бяха нещата през Златната ера!
Джордан е свършен, всички по-нисши от него
в делата си са несвършени.
Завистта, Алчността
и Гордостта на Духа
търсеха умове, за да посеят в тях своето семе.
Намери се един, който им даде място за посев.
Проклетието Хъф — първият грешник,
виновен за всички беди!
Злата му помисъл разбуну бунт,
хвърли съмнение там, където
не го е имало изобието преди.
Кръв на мъченици обагри металния под,
Капитанът на Джордан пое Дългия Път.
Мрак погълна..."

Старецът удари момчето силно през устата с опакото на ръката си.

— Опитай пак!

— Отначало ли?

— Не! Откъдето сбърка.

Момчето се поколеба, после бързо се окопоти:

*„Мрак погълна пътищата на добродетелите,
на Кораба възцари се Грехът...“*

Гласът на момчето припяваше, куплет след куплет, рецитирайки протяжно, но с известна острота на детайла старата, прастара история за греха, бунта и времето на мрака. За това как накрая мъдростта отново победила и телата на главатарите на бунтовниците били напъхани в Конвертора. За това, как някои от бунтовниците избегнали Пътешествието и оживели, за да родят и отгледат мутатите. За това, как, след молитви и жертвоприношения, бил избран нов Капитан.

Хю се размърда неловко и раздвижи краката си. Без съмнение, отговорите на неговите въпроси бяха там, тъй като това бяха Свещените Стихове, но той не притежаваше необходимия ум, за да ги разбере. Защо? За какво беше всичко това? Нима животът не се състоеше в нищо друго, освен в ядене и спане, и накрая — Дългия път? Нима Джордан не искаше той да разбере това? Тогава от какво беше тая болка в гърдите му? Този глад, който го глождеше упорито въпреки доброто ядене?

Докато закусваше, след поредния сън, един ординарец дойде до вратата на каютите на вуйчо му.

— Учения заповядва Хю Хойланд да се яви при него — равно изрецитира той.

Хю знаеше, че ученият, за когото ставаше дума, е лейтенант Нелсън, който отговаряше за духовното и физическо благосъстояние на частта от Кораба, включваща родното село на Хю. Той налапа остатъка от закуската си и побърза след пратеника.

— Кадет Хойланд! — съобщиха за пристигането му.

Ученият вдигна поглед от закуската си и каза:

— О, да. Влез, моето момче. Седни. Ял ли си?

Хю отговори утвърдително, но очите му се загледаха с интерес в чудноватия плод пред началника му. Нелсън проследи погледа му.

— Опитай тези смокини. Това е една нова мутация — донесоха ми ги чак от далечния край. Яж — човек на твоята възраст винаги има място за още няколко залъка.

Хю прие поканата, силно притеснен. Никога досега не бе ял в присъствието на някой учен. По-възрастният се облегна назад на стола си, избърса пръсти в ризата си, поглади брадата си и подхвана:

— Не съм те виждал напоследък, синко. Разкажи ми какво правиш. — Преди Хю де бе имал възможност да отговори, той продължи: — Не, не ми казвай — аз ще ти кажа. Изследователствал си най-вече, катерил си се, без много-много да се съобразяваш със забранените места. Не е ли така?

Той задържа погледа на младежа. Хю търсеше някакъв отговор. Но бе оставен отново на мира.

— Няма значение. Аз знам и ти знаеш, че аз знам. Не съм прекалено недоволен. Но това ме накара да се замисля сериозно, че ти е време да решиш как смяташ да живееш. Имаш ли някакви планове?

— Ами, нищо определено, сър.

— Как стоят нещата с онова момиче, Едрис Бакстър? Смяташ ли да се ожениш за нея?

— Ами... ъ-ъ не знам, сър. Струва ми се, че искам, и баща ѝ иска, мисля. Само че...

— Само че какво?

— Ами, той иска да стана ратай във фермата му. Предполагам, че това е добра идея. Неговата ферма, наред с търговията на вуйчо ми, би представлявала едно добро състояние.

— Но не си сигурен, така ли?

— Ами, не знам.

— Правилно. Ти не си за тази работа. Аз имам други планове. Кажи ми, задавал ли си си някога въпроса защо съм те научил да четеш и пишеш? Разбира се, че си се питал. Но си държал мислите си за себе си. Това е хубаво. Слушай ме сега внимателно. Наблюдавам те още откакто беше малко дете. Ти притежаваш повече въображение от обичайното, повече любопитство, повече енергия. И си роден водач. Беше различен още като бебе. Преди всичко, твоята глава беше прекалено голяма и имаше някои хора, които гласуваха по време на

прегледа след раждането ти да те пхнем веднага в Конвертора. Но аз ги удържах да не правим това. Искях да видя какво ще излезе от теб. Селският живот не е за такива като теб. Ти ще бъдеш учен.

Възрастният мъж млъкна и се взря изпитателно в лицето му. Хю беше объркан, безмълвен. Нелсън продължи:

— О, да, да, така е. Само две са нещата, които могат да се направят за човек с твоя темперамент: да се направи от него един от пазачите или да бъде изпратен в Конвертора.

— Значи ли това, че аз нямам думата по този въпрос, сър?

— Щом искаш да го кажем толкова грубо, да. Да оставим умните в редиците на Екипажа, би означавало да развъждаме ерес. Ние не можем да допуснем това. Вече ни се случи веднъж и едва не унищожи човешката раса. Ти си се открил чрез изключителните си способности; сега трябва да бъдеш обучен в правилно мислене, да бъдеш посветен в тайнствата, за да можеш да бъдеш една съхраняваща сила, а не огнище на зараза и източник на неприятности.

Ординарецът се появи отново, натоварен с някакви бохчи, които стовари върху писалището. Хю го погледна и възкликна:

— Ама, това са моите вещи!

— Точно така — потвърди Нелсън. — Изпратих да ги донесат. Отсега нататък ще спиш тук. Ще се видим по-късно и ще се заломя с обучението ти — освен ако ти имаш още нещо на ум?

— Ами, не, сър, мисля, че не. Трябва да си призная, че съм малко смутен. Предполагам... предполагам, че това значи, че вие не искате да се женя?

— О, това ли било — отвърна безразлично Нелсън. — Ожени се за нея, ако искаш — сега баща ѝ не може да възрази. Но искам да те предупредя, че тя ще ти омръзне.

Хю Хойланд поглъщаше древните книги, които неговият наставник му позволяваше да чете и в течение на много, много сънни паузи, нямаше никакво желание да отиде да се катери или пък дори да помръдне навън от каютата на Нелсън. Неведнъж изпитваше чувството, че е на път да открие някаква тайна — тайна, която засега изглеждаше неопределена, дори като въпрос — но после отново изпадаше в още по-голямо объркване, отколкото когато и да било до

този момент. Очевидно мъдростта на учеността бе по-трудна за постигане, отколкото си бе мислил той.

Веднъж, докато се мъчеше да вникне в любопитните объркани характери на древните и се опитваше да разгадае тяхната сложна реторика и непознати понятия, Нелсън влезе в малката каюта, отделена за него и като сложи бащински ръка на рамото му, попита:

— Как върви, момче?

— Ами, струва ми се, общо взето добре, сър, — отвърна той като остави книгата настрана. — Някои неща не са ми съвсем ясни — честно казано, изобщо не са ми ясни.

— Това трябва да се очаква — спокойно каза старецът. — Аз те оставих да се бориш сам отначало, за да можеш да видиш капаните, в които вроденият ум, оставен сам, би попаднал. Много от тези неща не могат да бъдат разбрани без обяснение. Какво четеш сега? — Той взе книгата и я погледна. Нейното заглавие беше „*Основи на съвременната физика*“. — Е? Това е един от най-ценните от свещените трудове и, все пак, непосветеният вероятно не би могъл да има голяма полза от него, без чужда помощ. Първото нещо, което трябва да разбереш, момчето ми, е, че нашите прадеди, въпреки цялото им духовно съвършенство, не са гледали на нещата по начина, по който гледаме ние на тях. Те са били по-скоро неизлечими романтици, отколкото рационалисти, каквито сме ние и истините, които са ни предали, макар и, строго погледнато, да са верни, често пъти са се оказвали облечени в един алегоричен език. Ето, например, стигна ли до Закона за земното притегляне?

— Четох за него.

— Разбра ли го? Не, виждам, че не си го разбрал.

— Ами — отбранително рече Хю, — имах чувството, че той не *значи* нищо. Звучеше ми просто глупаво, ако благоволите да ме извините, сър.

— Това илюстрира онова, което имах предвид. Ти си го възприемал буквално, като законите, които управляват електрическите уреди, които можеш да откриеш на друго място в същата тази книга. „Две тела се привличат едно друго право пропорционално на сбора от техните маси и обратно пропорционално на квадрата от разстоянието между тях.“ Това звучи като правило, обясняващо прости физически факти, нали така? И въпреки това, то не е нищо подобно; това е

поетичният начин, по който древните са изразявали правилото за близост, което управлява чувството любов. Телата, за които става дума, са човешки тела, масата е техният капацитет за любов. Младите хора имат по-голям капацитет за любов, отколкото по-възрастните; когато бъдат събрани заедно, те се влюбват, но когато бъдат разделени, в скоро време преодоляват това. „Далеч от очите, далеч от ума.“ Всичко е толкова просто. А ти си търсил да откриеш някакъв дълбок смисъл в това.

Хю се усмихна.

— Изобщо не ми е хрумвало да погледна така на това. Виждам, че ще имам нужда от много помощ.

— Има ли нещо друго, което да те безпокои в момента?

— Ами, да, много неща, макар че изглежда не мога да си ги спомня на момента. Мисля си за едно нещо: Кажете ми, може ли да се смята, че мутатите са хора?

— Виждам, че си слушал разни празни приказки. Отговорът на този въпрос е: и да, и не. Вярно е, че мутатите по начало са произлезли от хората, но те повече не са част от Екипажа — те вече не могат да бъдат считани за членове на човешката раса, защото са пренебрегнали Закона на Джордан. Това е една обширна тема — продължи той, съсредоточавайки вниманието си на нея. — Съществува дори известен проблем относно оригиналното значение на думата „мутат“. Със сигурност те считат за едни от своите прадеди мютинерите, които са избегнали смъртта по време на бунта. Но в същото време те носят в кръвта си кръвта на мнозина от мутантите, които са се родили през епохата на мрака. Ти, естествено, разбираш, че през този период нашето сегашно мъдро правило да се преглежда всяко новородено дете, дали не носи белега на греха и да бъдат изпращани обратно в Конвертора всички, за които се установи, че са мутации, не е било в сила. Има странни и ужасни неща, които пълзят из тъмните проходи и се мяркат из изоставените етажи.

Хю помисли известно време над това и после попита:

— Защо сред нас, хората, все още се явяват мутации?

— Много просто. Семето на греха е все още у нас. От време на време то все още се проявява в телесно превъплъщение. Унищожавайки тези чудовища, ние спомагаме за пречистването на вида и по този начин се доближаваме все повече до връхната точка в

Плана на Джордан — края на Пътя на нашия небесен дом, Далечния Кентавър.

Челото на Хю отново се покри с бръчки.

— Това е още едно от нещата, които не разбирам. Много от тези древни писания говорят за Пътя така, сякаш той е някакво действително *движение*, отиване нанякъде — сякаш самият Кораб не е нищо повече от една ръчна количка. Как е възможно това?

Нелсън се изсмя тихичко.

— Как е възможно, наистина? Как е възможно да се движи онова, което е фона, на който се движи всичко останало? Отговорът, разбира се, е прост. Ти отново си сбъркал алегоричния език с обикновената употреба на всекидневната реч. Разбира се, Корабът е солиден, неподвижен във физически смисъл. Как е възможно цялата вселена да се движи? При това, тя *наистина* се движи в духовен смисъл. С всяко праведно действие ние се придвижваме по-близо до възвишеното местоназначение на Плана на Джордан.

Хю кимна с глава.

— Струва ми се, че разбирам.

— Естествено, близко до ума е, че Джордан е могъл да сътвори света в някаква друга форма, освен Кораба, стига това да е съответствало на Неговата цел. Когато човек е бил по-млад и по-поетичен, светите хора са се надпреварвали помежду си да изобретяват фантастични светове, които Джордан би могъл да сътвори. Някаква школа изобретила цяла митология за някакъв обърнат наопаки свят с безкрайни космични пространства — празни, с изключение на точкици от светлина и безтелесни митологични чудовища. Нарекли го небесния свят, или небе, сякаш за да го противопоставят на солидната реалност на Кораба. Те сякаш никога не са се уморявали да размишляват над това, изобретявайки подробности за него и да създават картини на онова, което са си представяли, че представлява той. Предполагам, че са го правели за още по-голяма прослава на Джордан, а кой би могъл да каже, че Той е счел техните мечти за неприемливи? Но в днешната модерна епоха ние имаме да вършим по-сериозна работа.

Хю не се интересувахе от астрономия. Дори неговият необучен ум бе в състояние да съзре в нейното диво разточителство едно намерение, което не е реално. Той се интересувахе от по-прагматични проблеми.

— Щом като мутатите са семето на греха, защо не правим никакви усилия да ги унищожим? Това не би ли било едно действие, което би ускорило Плана?

Старецът помисли малко, преди да отговори.

— Въпросът ти е справедлив и заслужава пряк отговор. Тъй като ти ще бъдеш учен, трябва да знаеш отговора. Погледни на това нещо така: Числеността на Екипажа, който може да поддържа Корабът, е ограничена. Ако нашият брой се увеличава безгранично, ще дойде време, когато няма да има достатъчно ядене за всички ни. Не е ли по-добре, някои да умрат при сблъсъци с мутатите, отколкото да увеличаваме броя си, докато започнем да се самоизбиваме помежду си за храна?

— Неведоми са пътищата на Джордан. Дори и мутатите играят роля в Неговия План.

Това изглеждаше разумно, но Хю не бе сигурен.

Обаче, когато Хю бе прехвърлен на активна работа като младши учен по осъществяването на функциите на Кораба, той установи, че има и други мнения. Както бе обичайно, той прекара известно време в обслужване на Конвертора. Работата не беше тежка; по принцип трябваше да проверява отпадъчните материали, донасяни от носачите от всяко от селата, да води отчет за приносите им и да следи в първостепенния барабан да не постъпват никакви годни за рециклиране метали. Но тази работа го свърза с Бил Ерц, Помощник-главния инженер, който не беше много по-възрастен от самия него.

Хю обсъждаше с него нещата, които бе научил от Нелсън и бе шокиран от отношението на Ерц.

— Набий си го в главата, момче — каза му Ерц. — Това е практична работа за практични хора. Забрави всички онези романтични глупости. Планът на Джордан! Тая работа я бива, за да се накарат селяните да мълчат и да си стоят по местата, но недей ти самият да й се връзваш. Няма никакъв друг План, освен нашите собствени планове да се грижим за себе си. Корабът трябва да има светлина и топлина, и енергия за готвене и за напояване. Екипажът не може да мине без тези неща и това ни прави началство на Екипажа. Колкото до мекушавата търпимост към мутатите, ще имаш възможност да наблюдаваш настъпването на някои промени! Затваряй си устата и върви с нас.

Направи му впечатление, че очакваха от него да прояви елементарна лоялност към младежката общност сред учените. Тя представляваше една добре уредена организация в организацията и се състоеше от практични упорити мъже, които работеха за подобряване на условията в целия Кораб, според своите разбирания за това. Бяха добре организирани, защото стажант, който не успяваше да се приспособи към техните разбирания, не изкарваше дълго време. Или не успяваше да получи квалификация и скоро се озоваваше обратно в редиците на селяните, или, което бе по-вероятно, претърпяваше някаква злополука и свършваше в Конвертора.

И Хойланд започна да осъзнава, че те бяха прави.

Те бяха реалисти. Корабът си е Кораб. Той беше факт, който не се нуждаеше от никакво обяснение. Що се отнася до Джордан, някой да Го е виждал някога, да е говорил с Него? Какъв бе този мъгляв Негов План? Смисълът на живота е да се живее. Човек се раждаше, живееше живота си и след това отиваше в Конвертора. Всичко беше толкова просто, в това нямаше никаква мистерия, никакъв възвишен Път и никакъв Кентавър. Тези романтични истории бяха просто махмурлуци от детството на човечеството, от времето преди хората да овладеят разбирането и куража да погледнат фактите в очите.

Той престана да измъчва главата си с астрономия и с тайнствената физика, и с масата останала митология, която бе научен да почита. Малко или много, все още продължаваха да го забавляват „Стихове за Началото“ и разните древни истории за Земята — какво, Хъф го взел, бе Земята все пак? — но сега разбираше, че подобни неща можеха да бъдат вземани на сериозно само от деца и тъпаци.

Освен това, имаше толкова работа за вършене. По-младите мъже, макар че все още поддържаха формално авторитета на по-възрастните, си имаха свои собствени планове, първият от които бе систематичното унищожаване на мутатите. Като изключим това, техните намерения бяха все още неоформени, но те се стремяха да използват напълно ресурсите на Кораба, включително и горните равнища. Младежите успяваха да напредват в осъществяването на своите планове без да влизат в открит сблъсък с по-възрастните от тях, тъй като по-старите учени просто не ги беше много грижа за всекидневието на Кораба. Сегашният Капитан бе напълнял до такава степен, че рядко се

помръдваше от каютата си; адютантът му, един от членовете на младежката общност, бе поел задълженията му вместо него.

Хойланд никога не бе виждал с очите си Главния инженер, освен един-единствен път, когато той се появи за чисто религиозната церемония по управление на кацащи станции.

Проектът за изстребването на мутатите изискваше да бъде извършвано систематично разузнаване на горните равнища. Именно при провеждането на такова разузнаване, Хю Хойланд попадна отново на засада от мутат.

Въпросният мутат бе по-точен с прашката си. Другарите на Хойланд, принудени да се оттеглят поради численото превъзходство на противника го оставиха, смятайки го за мъртъв.

Джо-Джим Грегъри играеше сам на дама. Беше време, когато играеха заедно на карти, но Джо — дясната глава, бе заподозрял Джим — лявата ръка на отбора — в измама. Бяха се карали за това, след което се отказаха, тъй като и двамата бяха научили отрано в съвместния си житейски път, че две глави, които стоят на едни плещи трябва по необходимост да намерят начин да се разбират помежду си.

С дамата беше по-добре. И двамата можеха да виждат дъската, така че нямаше място за спорове.

Силно металическо чукане по вратата на каютата прекъсна играта. Джо-Джим извади от ножницата метателния си нож, готов да го използва незабавно при нужда.

— Влез! — изрева Джим.

Вратата се отвори и онзи, който бе чукал влезе заднишком в стаята — единственият безопасен начин за влизане в присъствието на Джо-Джим, както бе известно на всеки. Новодошлият беше набит, с яко телосложение, не по-висок от метър и двайсет. През едното му рамо висеше отпуснатото тяло на някакъв мъж, прикрепяно с една ръка.

Джо-Джим пхна ножа обратно в ножницата.

— Сложи го долу, Бобо — заповяда Джим.

— И затвори вратата — добави Джо. — Какво е това, сега?

Беше някакъв младеж, който изглеждаше мъртъв, макар че по него не се виждаше никаква рана. Бобо потупа бедрото му.

— Ям него? — попита с надежда той. От застиналите му отворени устни се проточи лига.

— Може би — сговорчиво се отзова Джим. — Ти ли го уби?

Бобо поклати маломерната си глава.

— Добре, Бобо — одобрително каза Джо. — Къде го улучи?

— Бобо улучи там.

Микрокефалът мушна дебел палец в областта между пъпа и гръдната кост на проснатото по гръб тяло.

— Добър изстрел — рече одобрително Джо. — Ние не бихме могли да направим нещо по-добро с нож.

— Бобо *добър* изстрел — кротко се съгласи джуджето. — Искате види? — Той опъна с готовност прашката.

— Млъкни — отвърна Джо, не грубо. — Не, не искаме да видим; искаме да го накараме да говори.

— Бобо кара — съгласи се дребосъкът и понечи да постигне целта си с елементарна бруталност.

Джо го отблъсна с един удар и приложи други методи — болезнени, но значително по-малко драстични от тези на джуджето. Младежът трепна и отвори очите си.

— Ям него? — повторно попита Бобо.

— Не — рече Джо. — Кога си ял за последен път? — попита Джим.

Бобо поклати глава и потърка корема си, показвайки с изразителна пантомима, че е било отдавна — много отдавна. Джо-Джим се приближи до един шкаф, отвори го и извади оттам някакъв бут месо. Вдигна го във въздуха, Джим го помириша, а Джо отдръпна главата си настрани и сбърчи носа си от отвращение. Джо-Джим хвърли бута на Бобо, който го сграбчи радостно във въздуха.

— Сега се махай навън — заповяда Джим.

Бобо се отдалечи тътрейки нозе и затвори вратата след себе си. Джо-Джим се обърна към пленника и го сръчка с крака си.

— Говори — каза Джим. — Кой си ти, Хъф те взел?

Младежът потрепери, сложи ръка на челото си, след това сякаш внезапно видя във фокус всичко наоколо, защото се изправи на крака, движейки се тромаво за нискотегловните условия на това равнище и посегна към ножа си.

Той не беше на колана му.

Джо-Джим извади своя и го размаха предизвикателно.

— Бъди послушен и няма да пострадаш. Как ти викат?

Младежът навлажни устните си и очите му обшариха с поглед стаята.

— Говори — рече Джо.

— Защо да си губим времето с него? — попита Джим. — Според мен той не става за друго, освен за месо. По-добре да повикаме Бобо обратно.

— Няма защо да бързаме с това — отвърна Джо. — Искam да говоря с него. Как се казваш?

Пленникът погледна отново към ножа и смотолев:

— Хю Хойланд.

— Това не ни говори много — прокоментира Джим. — С какво се занимаваш? От кое село си? И какво си правил в страната на мутатите?

Но този път Хойланд бе мрачен. Дори върхът на ножа, опрян в ребрата му, го накара само да прехапе устни.

— Майната му — рече Джо, — той е просто един тъп селянин. Да оставим това.

— Ще го ликвидираме ли?

— Не. Не сега. Ще го затворим.

Джо-Джим отвори вратата на една малка странична каюта и с ножа накара Хю да влезе вътре. След това затвори вратата, залости я и се залови отново с играта си.

— Ти си наред, Джим.

Каютата, в която беше затворен Хю, бе тъмна. Той скоро се увери опипом, че гладките стоманени стени бяха напълно безлични, с изключение на солидната, здраво залостена врата. Първоначално той легна на палубата и се отдаде на безплоден размисъл.

Имаше премного време да размишлява, време да заспи и да се събуди неведнъж.

Когато Джо-Джим отново прояви достатъчно интерес към своя пленник, за да отвори врата на килията, Хойланд — полумъртъв от глад и жажда, не го видя веднага. Той бе планирал много пъти какво ще направи, когато вратата се отвори и шансът му се усмихне, но когато това се случи, бе прекалено слаб, в полусъзнание и Джо-Джим го измъкна навън.

Това го докара до състояние на полуразбиране. Той приседна и се огледа наоколо си.

— Готов ли си да говориш? — попита Джим.

Хойланд отвори устата си, но от нея не излязоха никакви думи.

— Не го ли виждаш, че е изгорял за вода, за да може да говори? — рече Джо на близка си. След това се обърна към Хю: — Ще говориш ли, ако ти дадем малко вода?

Хойланд погледна озадачено, след това започна да кима неистово.

Джо-Джим се върна след миг с една глинена чаша с вода. Хю пи жадно, спря и сякаш бе на път да припадне.

Джо-Джим взе чашата от него.

— Стига ти толкова засега — рече Джо. — Разкажи ни за себе си.

Хю направи това. В подробности, като му подсказваха от време на време.

Хю прие положението на *фактическо* робство без особена съпротива и без голямо душевно терзание. Думата „роб“ не фигурираше в речника му, но това положение бе обичайно от гледна точка на всичко, което му бе познато до този момент. Винаги бе имало хора, които издават заповеди и други, които ги изпълняват — той не можеше да си представи никакво друго положение, никакъв друг тип обществена организация. Това бе природен факт.

Макар че, естествено, той мислеше за бягство.

Мисълта за това бе най-много до което стигаше. Джо-Джим се досети за мислите му и постави открито въпроса. Джо му каза:

— Недей да си въобразяваш разни неща, младежо. Без нож не би се добрал и на три нива разстояние, оттук в тази част на Кораба. Ако успееш да откраднеш нож от мен, пак няма да можеш да стигнеш долу до равнищата с висока степен на гравитация. Освен това, не забравяй Бобо.

Хю почака за момент, колкото се полагаше от благоприличие и след това каза:

— Бобо ли?

Джим се ухили и отвърна:

— Казахме на Бобо, че, ако иска, може да те заколи, ако някога си покажеш главата навън от нашата каюта без нас. Сега той спи отвън пред вратата и прекарва голяма част от времето си там.

— Беше съвсем честно да постъпим така — намеси се Джо. — Той беше разочарован, когато ние решихме да те задържим.

— Слушай — предложи Джим като обърна главата си към главата на брат си, — какво ще кажеш да се позабавляваме малко? — Той се обърна отново към Хю. — Можеш ли да хвърляш нож?

— Разбира се — отвърна Хю.

— Я да те видим. Дръж. — Джо-Джим му подаде техния собствен нож. Хю го пое като го подхвърли в ръката си, за да провери устойчивостта му. — Пробвай моята мишена.

Джо-Джим имаше една пластмасова мишена, поставена на другия край на стаята срещу неговия любим стол, на която той бе свикнал да тренира умението си. Хю погледна към нея и с едно движение на ръката си, което бе твърде бързо, за да се види, хвърли ножа. Той използва икономичния долен замах, с палец на острието и събрани пръсти.

Ножът потрепери в мишената, с връх забит в центъра на издълбаното място, което бележеше най-добрите усилия на Джо-Джим.

— Юнак! — рече одобрително Джо. — Какво ще кажеш, Джим?

— Нека да му дадем ножа и да видим докъде ще стигне.

— Не — каза Джо. — Не съм съгласен.

— Защо не?

— Ако Бобо спечели, ще загубим един слуга. Ако Хю спечели, ще загубим и Бобо и него. Разточително е.

— О, добре, щом настояваш.

— Настоявам. Хю, вземи ножа.

Хю се подчини. Не бе му хрумвало да насочи ножа срещу Джо-Джим. Господарят си е господар. За един слуга да нападне господаря си не беше просто противно на добрите нрави, подобна мисъл бе толкова дивашка, че изобщо не можеше да му мине през ума.

Хю бе очаквал, че Джо-Джим ще бъдат впечатлени от неговата начетеност като учен. Не се оказа така. Джо-Джим, особено Джим, обичаха да спорят. Те набързо изцедиха Хю до капка и буквално го захвърлиха настрана. Хойланд се чувстваше унижен. В края на краищата, не беше ли учен? Не можеше ли да чете и да пише?

— Млъкни — рече му Джим. — Четенето е просто нещо. Аз го можех още преди баща ти да е бил роден. Да не би да си мислиш, че ти си първият учен, който ми е слугувал? Учени — пфу! Тайфа от невежи!

Опитвайки се да възстанови собственото си интелектуално реноме, Хю изложи теориите на младите учени, строго фактическият, лишен от емоции реализъм, който отхвърляше всякаква религиозна интерпретация и възприемаше Кораба такъв, какъвто си беше. Той с надежда очакваше Джо-Джим да одобрят подобна гледна точка; тя като че ли отговаряше на темпераментите им.

Те се изсмяха в лицето му.

— Честно — настоя Джим, когато престана да пръхти, — наистина ли сте толкова тъпи вие, сукалчета такива? Ами, че вие сте по-лоши и от вашите старци.

— Но ти току-що казваше — възпротиви се Хю с обида в гласа, — че всичките наши установени религиозни понятия са пълни глупости. Точно така мислят моите приятели. Те искат да се отърват от всичкия тоя боклук.

Джо понечи да каже нещо; Джим го превари, прекъсвайки го:

— Защо си губиш времето с него, Джо? Той е безнадежден.

— Не, не е. Това ми харесва. Той е първият, с когото разговарям, от не знам колко време насам, който изобщо има някакъв шанс да види истината. Остави ни на мира — искам да разбера дали това дете го има на раменете си е глава или е просто окачалка за шапка.

— Добре — съгласи се Джим, — но не вдигайте шум. Смятам да подремна.

Лявата глава затвори очите си и след малко вече хъркаше. Джо и Хю продължиха разговора си шепнешком.

— Бедата ви на вас, младоците — рече Джо, — е, че ако не можете да разберете нещо от раз, си мислите, че то не може да е истина. Бедата на старците ви е, че всичко, което те не могат да разберат, го тълкуват така, че да означава нещо друго и тогава си въобразяват, че са го разбрали. Никой от вас не се е опитал да повярва на ясните думи, така както те са били написани и тогава да се опита да ги разбере на тази основа. О, не, вие всички сте прекалено шибано умни за това — ако не можете да схванете нещо от раз, значи то не е така — следователно, то трябва да значи нещо различно.

— Какво искаш да кажеш? — попита с подозрение Хю.

— Ами, да вземем Дългия Път, например. Какво означава той за теб?

— Ами, за моя ум той не значи нищо. Просто някаква глупост за впечатляване на селяните.

— А какво е приетото значение?

— Ами, това е мястото, където отиваш, когато умреш или по-скоро, онова, което правиш. Заминаваш на Дългия Път за Кентавър.

— А какво е Кентавър?

— Той е — имай предвид, че просто ти казвам ортодоксалните отговори; всъщност аз не вярвам на всичко това — това е мястото, където пристигаш, когато си извървял Дългия Път, място, където всички са щастливи и където винаги има добро ядене.

Джо изсумтя. Джим прекъсна ритъма на хъркането си, отвори едното си око и отново се отпусна със стон назад.

— Точно това имам предвид — продължи още по-тихо Джо. — Ти не използваш главата си. Хрумвало ли ти е някога, че Дългия Път е просто онова, което старите книги казват, че е — Корабът и целият Екипаж, които действително отиват нанякъде, движат се?

Хойланд помисли над това.

— Не искаш да кажеш, че трябва да те вземам несериозно, нали. Физически това е една невъзможност. Корабът не може да *отиде* никъде. Той вече е навсякъде. Ние можем да изминем някакъв път чрез него, но *самият* Дълъг Път — той трябва да има духовен смисъл, ако има някакъв.

Джо призова Джордан на помощ.

— Слушай сега — рече той, — набий си това в тая твоя дебела глава. Представи си едно място, много по-голямо от Кораба, много по-голямо, с кораба вътре в него — който се *движи*. Схващаш ли това?

Хю се опита. Опита се много сериозно. Поклати отрицателно глава.

— Това няма никакъв смисъл — каза той. — Не може да има нищо по-голямо от Кораба. Не би имало място, където то да се *разположи*.

— О, Хъф да ми е на помощ! Слушай — *навън* от Кораба, разбираш ли това? Непосредствено под и отвъд равнището във всички посоки. Празнота там отвън. Разбираш ли ме?

— Но под най-долното равнище няма нищо. Затова именно то е най-долното равнище.

— Виж, ако вземеш един нож и започнеш да дълбаеш дупка в пода на най-долното равнище, къде би те извела тя?

— Но човек *не може* да направи това. Прекалено трудно е.

— Но да предположим, че го направиш и се получи дупка. Къде би стигнала тази дупка? Опитай се да си го представиш.

Хю затвори очи и се опита да си представи че копае дупка в най-долното равнище. Копае — сякаш е меко — меко като сирене.

Той започна да получава известен проблясък за някаква възможност — възможност, която предизвикваше несигурност, която разтърсваше душата. Той пропадеше, пропадеше в една дупка, която бе прокопал и която нямаше никакви равнища под себе си. Това много бързо отвори очите му.

— Това е страшно! — възкликна той. — Не мога да го повярвам.

Джо-Джим стана.

— Аз ще те *накарам* да го повярваш — мрачно каза той, — дори ако трябва да ти счупя врата, за да го постигна. — Той отиде до външната врата и я отвори. — Бобо! — извика той. — Бобо!

Главата на Джим рязко се изправи.

— К'во има? К'во е станало?

— Ще заведем Хю на равнището на безтегловност.

— Защо?

— За да набием малко разум в тъпата му глава.

— Някой друг път.

— Не, искам да го направим сега.

— Добре, добре. Не е нужно да се клатиш. Вече така или иначе съм буден.

Джо-Джим Грегъри бе почти толкова уникален със своята или тяхната умствена способност, колкото и с телесната си конструкция. При каквито и да било обстоятелства, той би бил доминираща личност; сред мутатите беше неизбежно той да ги тиранизира, да се разпорежда с тях и да се ползва от техните услуги. Ако имаше воля за власт, разбираемо е, че той би могъл да организира мутатите да се сражават и да се наложат изцяло над Екипажа.

Но на него му липсваше подобен стимул. Той беше по вроден темперамент интелектуалец, страничен свидетел, наблюдател. Той се интересуваше от въпросите „как“ и „защо“, но неговата воля за действие се задоволяваше само със спокойствието и удобството.

Ако той се бе родил като двама нормални близнаци и в средата на Екипажа, вероятно би се насочил към научното поприще като най-лесният и най-задоволителен отговор на проблема за съществуването и като такъв би се забавлявал умерено с разговори и управленческа дейност. Всъщност, той страдаше от липса на интелектуална компания и бе прекарал три поколения четейки и препрочитайки книги, откраднати за него от подчинените му.

Двете половини на неговата двойствена личност бяха обсъждали и спорили по онова, което бяха прочели и почти неизбежно бяха стигнали до една разумно цялостна теория за историята и физическия свят — освен в едно отношение, понятието за художествена литература им бе напълно чуждо; те се отнасяха към романите, които бяха осигурени за Джорданската експедиция по абсолютно същия начин, както към учебниците и справочниците.

Това водеше до едно от техните основни различия в мненията. Джим смяташе Алън Куотърмейн за най-великият човек, който е живял някога; Джо държеше на Джон Хенри.

И двамата бяха необикновено влюбени в поезията; можеха да рецитират страница след страница от поезията на Киплинг и бяха почти толкова влюбени в Рислинг, „слепият певец на космическите пътища“.

Бобо влезе заднишком. Джо-Джим посочи с палец към Хю.

— Слушай — рече Джо, — той ще излезе навън.

— Сега ли? — отзова се щастливо Бобо и се ухили раболепно.

— Ти и тоя твой стомах! — отвърна Джо и почука с кокалчетата на ръката си по чутурата на Бобо. — Не, няма да го ядеш. Ти и той — кръвни братя. Ясно ли ти е?

— Не яде него?

— Не. Биеш се за него. Той се бие за теб.

— Добре. — Карфичестата глава сви рамене пред неизбежното.
— Кръвни братя. Бобо знае.

— Така. Сега отиваме горе на мястото, където всички летят. Ти върви напред и се оглеждай внимателно.

Те поеха нагоре в колона по един, като джуджето тичаше напред да оглежда пътя, следвано от Хойланд, а Джо-Джим завършваше колоната, и докато Джо гледаше напред, Джим наблюдаваше тила им, извърнал глава през рамото си.

Изкачваха се все по-нависоко и по-нависоко, като с всяка следваща палуба тежестта се изплъзваше незабележимо от тях. Най-накрая излязоха на едно равнище, отвъд което нямаше повече накъде да се върви, нямаше никакво пространство над тях. Палубата беше леко извита, създавайки усещането, че истинската форма на пространството е един гигантски цилиндър, но над главите им някакъв металически простор, който се извиваше по същия начин, закриваше полезрението и пречеше да се види дали палубата наистина се извиваше назад от самосебе си или не.

Нямаше истински прегради; големи греди, толкова грамадни и дебели, че създаваха впечатление за прекомерна, ненужна сила, стърчаха нагъсто около тях, отделяйки пода и тавана на равно разстояние един от друг.

Теглото беше незабележимо. Ако човек застанеше неподвижно на едно място, незабележимият остатък от тегло, би свалил постепенно тялото долу до „пода“, но „горе“ и „долу“ тук бяха термини, общо взето, лишени от смисъл. На Хю това не му харесваше — предизвикваше даване в гърлото му, но Бобо изглеждаше доволен и не се чувстваше непривично. Той се носеше във въздуха като някаква непохватна странна риба, отблъсквайки се от гредите, тавана и пода както му беше удобно.

Джо-Джим определи курс, успореден на общата ос на вътрешния и външния цилиндър, следвайки един коридор образуван от постоянно редуващите се пространства между гредите. По протежение на прохода имаше парапети и той продължи по един от тях като паяк, който следва нишката си. Той разви забележителна скорост, която Хю неумело се старееше да поддържа. След известно време той овладя уменията на лесното, без каквото и да било усилие, придърпване с ръцете нагоре, дългото хлъзгане, което не срещаше каквото и да било препятствие освен съпротивлението на въздуха и случайното драсване на пръстите на краката или ръката о пода. Но беше прекалено зает, за да може да прецени на какво разстояние се бяха отдалечили, преди да спрат. Може би на километри, но не знаеше.

Когато все пак спряха, то бе защото коридорът бе свършил. Една здрава преграда, която се простираше надясно и наляво, препречваше пътя им. Джо-Джим пое покрай нея надясно, търсейки нещо.

Той намери онова, което търсеше, една затворена врата с височина човешки бой, чието наличие се забелязваше единствено по един слаб процеп, който маркираше очертанията ѝ и по някакъв курсивен геометричен чертеж на повърхността ѝ. Джо-Джим го разгледа и почеса дясната си глава. Двете глави си прошепнаха нещо помежду си. Джо-Джим вдигна непохватно ръката си.

— Не, не! — каза Джим. Джо-Джим се овладя. — Какво значи това? — отвърна Джо.

Те си зашепнаха отново нещо. Джо кимна и Джо-Джим отново вдигна ръката си.

Той проследи чертежа на вратата, без да го докосва, придвижвайки показалеца си във въздуха на около десетина сантиметра от повърхността на вратата. Последователността, в която пръстът му се придвижваше над линиите на чертежа изглеждаше проста, но определено не бе лесна за разгадаване.

Когато свърши, той натисна с длан близката преграда, отдръпна се от вратата и зачака.

Миг по-късно последва леко, почти недоловимо дихание; вратата се раздвижи и се отвори навън около дванадесет сантиметра, след това спря. Джо-Джим изглеждаше озадачен. Той пхна внимателно ръцете си в отворения процеп и дръпна. Нищо не се случи. Той извика на Бобо:

— Отвори я.

Бобо огледа положението с намръщено чело, което се покри с бръчки почти до темето. След това той опря стъпалата си в преградата като се задържа, сграбчвайки вратата с една ръка. Хвана ръба на вратата с двете си ръце, намести здраво стъпалата си, изви тялото си като лък и се напегна.

Остана така, спрял дишането си, със застинал гръден кош, извил гръб, с пот избила от усилието. Големите жили на шията му изпъкнаха, придавайки на главата му форма на пирамида с неправилна форма. Хю чуваше с ушите си как пукат ставите на джуджето. Човек като нищо би могъл да си помисли, че той е на път да се убие, докато се опитва да отвори вратата, прекалено тъп, за да се откаже.

Но вратата изведнъж поддаде със скърцане на затегнат метал. Когато тя, отваряйки се навън, се изплъзна от пръстите на Бобо, неочаквано освободеното напрежение в краката му го отблъсна силно от преградата; той отлетя към коридора, безуспешно опитвайки се да се хване за нещо. Но миг по-късно той се върна обратно, като се носеше трмаво във въздуха и разтриваше единия си схванал се прасец.

Джо-Джим ги поведе през вратата, следван от Хю.

— Какво е това място? — настойчиво попита Хю с надделяло над раболепното му поведение любопитство.

— Главната командна зала — рече Джо.

Главната командна зала! Най-святото и неприкосновено място на Кораба, самото местонахождение на което бе една забравена мистерия. В убежденията на младите то беше несъществуващо. По-старите учени се различаваха в отношението си по този въпрос, разделени между фундаменталистското приемане и мистичната вяра. Колкото и за просветен да се смяташе Хю, самите думи го изплашиха. Командната зала! Ами че говореше се, че самият дух на Джордан обитава там.

Той спря.

Джо-Джим също спря и Джо се огледа наоколо.

— Хайде — подкани той. — Какво има?

— Ами... ъ-ъ... ъ-ъ...

— Говори.

— Но... но това място е обитавано от духове... то е на Джордан...

— О, ради Джордан! — възнегодува с леко раздражение Джо. — Ако не се лъжа, ти ми каза, че вие, нафуканите младоци, не вярвате изобщо в Джордан.

— Да, но... но това е...

— Престани. Тръгвай или ще накарам Бобо да те мъкне.

Той се обърна. Хю го последва неохотно като човек, който се изкачва на ешафод.

Те продължиха напред през един коридор, широк точно колкото двама души да могат да използват парапетите, вървейки един до друг. Коридорът зави, описвайки широка дъга на пълни деветдесет градуса,

след това се вля в самата командна зала. Хю надзърна покрай широките рамене на Джо-Джим, изплашен, но любопитен.

Той се взираше в добре осветеното, огромно, почти шестдесет метра в диаметър помещение. То беше сферично, като вътрешността на голям глобус. Повърхността на глобуса беше от безлично заскрежено сребро. В геометричния център на сферата Хю видя комплект от апаратура, който заемаше около пет метра по ширина и дължина. За неговите неопитни очи тя изглеждаше напълно непонятна; той не би могъл да я опише, но забеляза, че тя стоеше стабилно във въздуха без никаква видима опора.

От края на прохода до апаратурата в центъра на глобуса, водеше тръба от метална решетъчна конструкция, широка колкото самия проход. Тя бе единственият изход от него. Джо-Джим се обърна към Бобо и му заповяда да остане в прохода, след това навлезе в тръбата.

Той започна да се придвижва по нея като местеше последователно ръцете си една над друга, при което пречките на решетъчната конструкция образуваха стълба. Хю го последва; те се озоваха сред апаратурата, която заемаше центъра на сферата. Погледнато отблизо, устройството на станцията за управление се разложи на отделните си части, но Хю все още не можеше да проумее какво е това. Той премести погледа си към вътрешната повърхност на глобуса, който ги заобикаляше.

Това бе грешка. Тъй като повърхността на глобуса беше безлично сребристобяла на цвят, по нея нямаше нищо, което да ѝ придаде перспектива. Тя можеше да е на тридесет метра разстояние или на триста, или пък на километри. Хю никога не бе виждал неограничена височина, по-голяма от пространството между две палуби, нито пък — открито пространство, по-голямо от селското землище. Той бе обзет от паника, изплашен до умопобъркване, още повече, че не знаеше какво бе онова, от което се страхуваше. Но призракът на отдавна забравените прадеди от джунглата го обсеби и смрази стомаха му с първичния, примитивен ужас от падането.

Той се вкопчи в командното устройство, вкопчи се в Джо-Джим.

Джо-Джим му фрасна един здраво през устата с дланта си.

— Какво ти става? — изрева Джим.

— Не знам — Хю за момент успя да дойде на себе си. — Не знам, но това място не ми харесва. Да се махаме оттук!

Джим повдигна вежди към Джо, погледна с отвращение и каза:

— Защо не го направим наистина. Това дрисливо бебе никога няма да разбере нищо от онова, което му казваш.

— О, ще му мине — отвърна Джо, слагайки точка по въпроса. — Хю, качи се на един от столовете — ето онзи там.

Междувременно погледът на Хю бе попаднал върху тръбата, през която бяха стигнали до центъра за управление и той я бе проследил с очите си назад, до вратата на прохода. Сферата неочаквано се сви до истинския си фокус и най-лошото от паниката му премина. Той се подчини на заповедта, все още треперещ, но в състояние да се подчинява.

Центърът за управление се състоеше от една неподвижна конструкция, съставена от кресла или стойки, които да поемат телата на операторите и от неподвижни табла с контролно-измервателни уреди и информационни табла, монтирани по такъв начин, че да са почти в скутовете на операторите, където бяха удобни за гледане, без да пречат на полезрението. Креслата имаха високи подпорни страни или облегалки за ръцете, а в тези облегалки бяха монтирани приборите за управление, съобразно с ролята на всеки от вахтените офицери, но Хю още не съзнаваше това.

Той се плъзна под таблата с контролно-измервателните уреди на седалката и се облегна назад, доволен от нейната обгръщаща го стабилност. Тя му прилегна в полулегнало положение — от опората за краката до облегалката за главата.

Но нещо ставаше на таблото пред Джо-Джим; Хю го забеляза с крайчеца на окото си и се обърна да погледне. В горната част на таблото светеха яркочервени букви: 2-РИ АСТРОГАТОР^[2] НА ПОСТА СИ. Какво означаваше втори астрогатор? Той не знаеше — след това забеляза, че в най-горния край на неговото табло имаше лентичка с надпис: 2-РИ АСТРОГАТОР и заключи, че това трябва да е самият той или по-скоро човекът, който би трябвало да седи там. Той се почувства моментално неудобно от това, че истинският втори астрогатор би могъл да влезе и да го заvari, че е узурпирал поста му, но избяга мисъл от главата си — това не му изглеждаше вероятно да стане.

И все пак, какво означаваше втори астрогатор?

Буквите изчезнаха от таблото на Джо-Джим, в левия край се появи една червена точка и остана там. Джо-Джим направи нещо с

дясната си ръка; неговото табло рапортува: УСКОРЕНИЕ — НУЛА, след това — ОСНОВЕН ДВИГАТЕЛ. Последните две думи премигнаха няколко пъти, след това бяха изместени от: НЯМА СВЕДЕНИЯ. Тези думи изчезнаха и близо до десния край на таблото се появи светлозелена точка.

— Пригответи се — рече Джо, поглеждайки към Хю; осветлението угасва.

— Нали няма да угасиш осветлението? — възпротиви се Хю.

— Не... ти ще го направиш. Погледни до лявата си ръка. Виждаш ли онези малки бели лампички?

Хю направи каквото му беше казано и откри, светещи през повърхността на облегалката на креслото, осем ярки малки мъниста от светлина, наредени в два квадрата един над друг.

— Всяко от тях контролира светлината на един квадрант — обясни Джо. — Покрий ги с ръката си, за да загасиш светлината. Хайде, направи го.

Неохотно, но омагьосан, Хю направи както му бе заповядано. Сложи длан върху малките лампички и зачака. Сребърната сфера придоби тъмнооловен цвят, потъмня още повече, като ги остави в пълна тъмнина, с изключение на тихия отблясък от таблата с контролно-измервателни уреди. Хю се почувства нервен, но развълнуван в същото време. Той отмести дланта си; сферата остана тъмна, осемте малки лампички бяха станали сини.

— Сега — рече Джо, — ще ти покажа звездите!

В тъмното ръката на Джо-Джим се плъзна над друга конфигурация от осем лампички.

Мироздание.

Точно възпроизведени, сияещи така непоколебимо и ярко от стените на стелариума като техните оригинали от черните глъбини на космоса, огледално отразените звезди гледаха надолу към него. Светвайки едно по едно, сякаш покрити с бисери, пръснати с безгрижно, щедро великолепие по въображаемото небе, безбройните слънца лежаха пред него — пред него, над него, под него, зад него, навсякъде около него. Той висеше сам в центъра на звездната вселена.

— Оооо! — Това бе неволен звук, причинен от дъха, който той си пое.

Той стискаше облегалките на креслото с такава сила, че можеше да си счупи ноктите, но не съзнаваше това. Нито пък изпитваше някакъв страх в момента; в неговото същество имаше място за всички емоции, с изключение на една. Животът вътре в Кораба, повече или по-малко суров и еднообразен, не се бе отразил на вродената му способност да преживява красотата; за пръв път в живота си той позна непоносимия екстаз от красотата без примеси. Това го зашемети и му причини болка като първата разтърсваща сила на секса.

Мина известно време преди Хю да се възстанови достатъчно от шока и от последвалото силно смайване, за да може да забележи язвителния смях на Джим, сухото хихикане на Джо.

— Стига ли ти? — попита Джо.

Без да дочака отговора му, Джо-Джим запали отново осветлението, като използва дублиращите прибори за управление, монтирани на лявата облегалка на неговото кресло.

Хю въздъхна. Боляха го гърдите и сърцето му биеше лудо. Той изведнъж разбра, че през цялото време, докато светлината бе загасена, не бе си поемал дъх.

— Е, умнико — попита Джим, — убеди ли се?

Хю въздъхна отново, без да знае защо. Сега, когато бе станало отново светло, той се чувстваше в безопасност и защитен, но бе обладан от някакво дълбоко чувство за лична загуба. Той знаеше, подсъзнателно, че след като бе видял звездите, никога вече нямаше да бъде щастлив.

Тъпата болка в гърдите му, неясният, току-що породил се копнеж по неговото загубено наследство от открито небе и звезди, никога нямаше да бъде потушен, макар че той бе все още прекалено невеж, за да го осъзнае с ума си.

— Какво бе това? — попита той с приглушен глас.

— Това е *то* — отговори Джо. — Това е светът. Това е вселената. Това е нещото, за което се опитвах да ти разкажа.

Хю направи неистов опит да осъзнае видяното.

— Това ли имаш предвид под Навън? — попита той. — Всички онези красиви малки светлинки?

— Разбира се — рече Джо, — само че те не са малки. Те са много далече, разбираш ли... може би на хиляди мили разстояние.

— Какво?

— Точно така, точно така — упорстваше Джо. — Там във много място. Космос. Той е голям. Ами да, някои от онези звезди може да са големи колкото Кораба... дори по-големи.

Лицето на Хю представляваше жална илюстрация на свръхнапрегнато въображение.

— По-големи от Кораба? — повтори той. — Но... но...

Джим отметна нетърпеливо главата си и каза на Джо:

— К'во ти казах? Губиш ни времето с тоя балък. Той не притежава способността...

— По-спокойно, Джим — кротко отвърна Джо. — Не можеш да очакваш от него да тича, преди да се е научил да пълзи. На нас ни трябваше дълго време. Струва ми се, че си спомням как ти малко бавно повярва на собствените си очи.

— Това е лъжа — злобно рече Джим. — *Ти* беше оня, който трябваше да бъде убеждаван.

— Добре де, добре — съгласи се Джо, — карай да върви. Но мина дълго време преди ние двамата да проумеем напълно всичко това.

Хойланд обръщаше малко внимание на приказките на двамата братя. Това бе нещо обичайно за него; вниманието му бе погълнато от неща, които бяха определено необикновени.

— Джо — попита той, — какво стана с Кораба, докато ние гледахме звездите? Направо през него ли гледахме?

— Не съвсем — отвърна му Джо. — Ти изобщо не си гледал непосредствено звездите, а своего рода тяхно изображение. Нещо като... Правят го с огледала, нещо от тоя род. Имам една книга, в която се говори за това.

— Но *можеш* да ги видиш непосредствено — прояви сговорчивост Джим, забравил за моментната си накърнена гордост. — Пред нас има един отсек...

— О, да — намеси се Джо, — изплъзна ми се от ума. Капитанската веранда. Цялата е от стъкло; можеш да гледаш направо навън.

— Капитанската веранда ли? Но...

— Не става дума за *този* Капитан. Той никога не е припарвал до това място. Така пише над вратата към отсека.

— Какво е веранда?

— Да пукна, ако знам. Просто така се нарича мястото.

— Ще ме заведете ли там?

Джо изглеждаше почти готов да се съгласи, но Джим се намеси:

— Някой друг път. Искам да се връщаме... Огладнях.

Те преминаха обратно през тръбата, събудиха Бобо и се върнаха по обратния дълъг път долу.

Мина дълго време преди Хю да успее да убеди Джо-Джим да го заведе отново на експедиция, но промеждутъка от време бе добре оползотворен. Джо-Джим му даде възможност да чете свободно най-голямата колекция от книги, която Хю бе виждал някога. Някои от тях бяха копия на книги, които Хю вече бе виждал преди, но той препрочете и тях откривайки нов смисъл в съдържанието им. Той четеше непрекъснато като умът му попиваше нови идеи, препъваше се в тях, бореше се, стремейки се да ги схване. Той ненавиждаше съня, забравяше да яде, докато дъхът му започнеше да мирише на вкиснало и настойчивата болка в корема го принуждаваше да обърне внимание на тялото си. Удовлетвореше ли глада, той се връщаше обратно към книгите, докато го заболяше главата и очите му откажеха да се фокусират.

Господарските изисквания на Джо-Джим бяха малко. Макар че Хю изобщо не бе свободен от дежурство, Джо-Джим не възразяваше срещу четенето му, стига той да се намираше достатъчно наблизо, за да може да чуе и да скочи веднага, щом го повикат. Играта на дама с един от двамата, когато на някого от тях не му се играеше, бе работата, която заемаше по-голямата част от времето, но дори и това не беше пълна загуба на време, защото ако играчът беше Джо, той почти винаги можеше да бъде отклонен в някоя дискусия относно Кораба, неговата история, машинарията и оборудването му, що за тип хора си били онези, които са го построили и първи са го управлявали и *тяхната* история там на Земята, невероятната Земя, онова странно място, където хората са живели *вън*, вместо *вътре*.

Хю се чудеше защо не са изпадали.

Той се залови за този въпрос с помощта на Джо и най-накрая придоби известна представа за гравитацията. Всъщност, той така и не можа да я проумее емоционално — тя бе прекалено диво невероятна — но бе в състояние да я приеме и да я използва като интелектуално понятие, много по-късно, при първите си мъгляви прозрения в балистичната наука и в изкуството по астрогация и корабно маневриране. А след време тя го накара да се замисли сериозно относно теглото в Кораба, един въпрос, който изобщо не го бе измъчвал преди. Колкото по-ниско е равнището, толкова по-голямо е теглото — това за неговия ум бе просто в природата на нещата и нямаше на какво да се чуди. Той беше запознат с центробежната сила, доколкото тя имаше приложение при прашките. Съотнасянето към целия Кораб, мисълта за Кораба като за изстреляно от прашка тяло, което се върти вретенообразно и така причинява тегло, бе пряко силите му — той така и не можа да повярва в това.

Джо-Джим го заведе още веднъж в Командната Зала и му показва малкото, което самият той знаеше относно боравенето с уредите за управление и отчитането на астрогационните прибори.

Отдавна забравените инженер-конструктори, наети от Джордановата фондация са били инструктирани да конструират кораб, който не би се — не би *могъл* да се — износи, дори и Пътешествието да продължи по-дълго от очакваните шестдесет години. Те бяха надминали себе си. При планирането на двигателите за главното задвижване и на спомагателните механизми, предимно автоматични, които трябваше да направят Кораба обитаем, и при конструирането на уредите за управление необходими за управлението на всички, не напълно автоматични механизми, самата идея за движещи се части е била отхвърлена. Двигателите и спомагателното оборудване работеха на едно равнище под механичното движение, на равнище от чиста сила като електрическите трансформатори. Вместо бутони за натискане, лостове, гърбични механизми и валове, пултовете за управление и механизмите, които обслужваха те, бяха замислени като баланс между статични полета, промяна на електронния поток, прекъсване или затваряне на вериги, посредством поставянето на ръка над някоя лампа.

На такова равнище на действие, триенето загубваше значението си, износването и ерозията не играеха никаква роля. Дори и всички

хора да бяха убити по време на войнишкия бунт, Корабът въпреки всичко щеше да продължи да се носи из космоса, все още осветен, със свеж и наситен с влага въздух, с готови и очакващи двигатели. Бе станало така, че макар елеваторите и конвейерните ленти да бяха изпаднали в състояние на невъзможност да бъдат ремонтирани и бяха станали неизползваеми, и в крайна сметка функцията им бе преминала в забрава, основните механизми на Кораба продължаваха да изпълняват автоматичната си служба към своя невеж човешки товар или чакаха — притихнали и в готовност — да дойде някой достатъчно просветен, който да открие ключа към нея.

Построяването на Кораба бе осъществено по гениален начин. Прекалено огромен, за да бъде монтиран на земята, той бе сглобен парче по парче в своя собствена орбита отгътък луната. Там той се бе реял в продължение на петнадесет безмълвни години, докато се бяха формулирали и разрешавали проблемите, възникнали от решението неговите механизми да бъдат направени всичкоустойчиви и дълготрайни. В хода на този процес възникнала цяла нова област на субмолярно действие, която била усвоена и овладяна.

Така че... Когато Хю за пръв път постави необучена, търсеца ръка над първата редица лампички с надпис УСКОРЕНИЕ, ПОЛОЖИТЕЛНО, той получи незабавен отговор, макар и не относно ускорението. Една червена лампичка в горния край на таблото на главния пилот замига бързо и на информационното табло светна надпис: ГЛАВНИ ДВИГАТЕЛИ — НЕПОДСИГУРЕНИ С ХОРА.

— Какво значи това? — попита Хю.

— Не може да се разбере — рече Джим. — Правили сме същото в отделението на главния двигател — добави Джо. — Там, когато направиш това, надписа гласи: „Командна зала неподсигурена с хора“.

Хю се замисли за момент.

— Какво би станало — продължи упорито той, — ако във всички станции за управление едновременно има някой и тогава направя това?

— Не знам — рече Джо. — Никога не съм могъл да го изпробвам.

Хю не каза нищо. Едно намерение, което се бе зародило неоформено в съзнанието му, сега ставаше решение. И сега той го обмисляше.

Той изчака, докато издебна Джо-Джим в сговорчиво настроение — и двете му съставки — преди да изложи идеята си. Намираха се в Капитанската веранда, когато Хю реши, че подходящият момент е настъпил. Джо-Джим се беше отпуснал спокойно в капитанското кресло, с пълен с храна стомах и съзерцаваше през плътното стъкло на отвора за наблюдение безметежните звезди. Хю висеше неподвижно до него. Въртеливото движение на Кораба караше звездите да изглеждат така, сякаш се движат във величествени кръгове.

По едно време Хю каза:

— Джо-Джим...

— А? Какво има, момко? — този, който бе отговорил, бе Джо.

— Доста впечатляващо е, нали?

— Какво имаш предвид?

— Всичкото това. Звездите.

Хю посочи с широк жест към гледката, която се виждаше през отвора за наблюдение, след това се хвана за креслото, за да спре собственото си въртеливо движение назад.

— Да, и дума да няма. Кара те да се чувстваш добре. — Изненадващо бе, че това бе казано от Джим.

Хю разбра, че е дошъл подходящия момент. Той почака за миг и след това каза:

— Защо ние да не довършим работата?

Двете глави се извърнаха едновременно, като Джо се беше навел малко настрани, за да вижда покрай Джим.

— Каква работа?

— Пътешествието. Защо не задействаме главното задвижване и да продължим нататък? Някъде там, вън — изрече бързо той, за да завърши, преди да са го прекъснали, — има планети като земята — или поне така е мислил Първият екипаж. Да отидем да ги намерим.

Джим го погледна, след това се засмя. Джо поклати глава.

— Хлапако — рече той, — ти не се чуваш какво говориш. Глупав си като Бобо. Не — продължи той, — всичко това е минало свършено. Забрави го.

— Защо да е минало свършено, Джо?

— Ами, защото... Това е прекалено сложна работа. Нужен е екипаж, който разбира от тая работа, обучен да управлява Кораба.

— Толкова много хора ли са необходими? Вие сте ми показали само десетина места, където е необходимо да има хора пред уредите за управление. Не биха ли могли десетина души да управляват Кораба, ако те знаят онова, което знаете вие? — лукаво попита той.

Джим се изкикоти.

— Хвана те, Джо. Той е прав.

Джо не обърна внимание на това.

— Ти надценяваш нашите знания. Може би ние *бихме* могли да управляваме Кораба, но няма да стигнем доникъде. Ние не знаем къде се намираме. Корабът се е носил напосоки в течение на не знам колко поколения. Ние не знаем накъде отиваме, нито с каква скорост се движим.

— Но вижте — примоли се Хю, — има прибори. Вие ми ги показате. Не бихме ли могли да се научим как да ги използваме? *Ти* не би ли могъл да се справиш с тях, Джо, ако наистина искаш да го направиш?

— О, предполагам, че би могъл — съгласи се Джим.

— Не се изхвърляй, Джим — рече Джо.

— Не се изхвърлям — рязко отвърна Джим. — Ако нещо е в състояние да се задейства, аз бих могъл да се справя с него.

— Хм! — рече Джо.

Положението бе станало деликатно. Хю ги бе накарал да изпаднат в несъгласие помежду си, при което по-малко податливият от двамата беше на негова страна. Сега, трябваше да заздравя постижението си...

— Имах една идея — бързо каза той, — да ти намеря хора, с които да работиш, Джим, ако си в състояние да ги обучиш.

— Каква е идеята ти? — с подозрение попита Джим.

— Ами, нали си спомняш какво ти бях разказал за една група от по-млади учени...

— Ония глупаци!

— Да, да, така е — но те не знаят онова, което знаете вие. Те по своему се опитваха да проявяват разум. Ако можех да се върна долу сега и да им разкажа онова, на което вие ме научихте, бих могъл да ви доведа достатъчно хора, с които да работите.

Джо се намеси и го прекъсна.

— Виж ни добре, Хю. Какво виждаш?

— Защо... какво има... Виждам вас — Джо-Джим.

— Виждаш един мутат — поправи го Джо, с язвителна нотка в гласа. — Ние сме един мутат. Ясно ли ти е това? Твоите учени няма да работят с нас.

— Не, не — запротестира Хю, — не е истина. Нямам предвид селяни. Селяните не биха разбрали, но онези, които имам предвид, са учени и най-умните от всички. Те ще разберат. Единственото нещо, което трябва да уредите, е безопасното им придвижване през страната на мутатите. Вие можете да уредите това, Нали? — добави той, инстинктивно прехвърляйки темата на спора върху по-здрава почва.

— Ами, разбира се — рече Джим.

— Забрави това — рече Джо.

— Е, добре — съгласи се Хю, усещайки че Джо бе наистина подразнен от неговата упоритост, — но би било забавно. — Той се отдръпна на известно разстояние от братята.

Чуваше как Джо-Джим продължаваше спора със самия себе си на тих глас. Направи се, че не обръща внимание на това. Джо-Джим притежаваше този съществен дефект в своята двойствена природа: тъй като беше по-скоро един комитет, отколкото самостоятелна личност, той едва ли ставаше за човек на действието, тъй като всички решения бяха по необходимост резултат от дискусия и компромис.

Няколко мига по-късно, Хю чу, че Джо повишава глас:

— Добре де, *добре* — нека бъде както ти искаш! — След това той извика: Хю, ела тук!

Хю се отблъсна с крака от една близкостояща преграда и се изстреля в непосредствена близост до Джо-Джим, като спря полета си, хващайки се с две ръце за конструкцията на Капитанското кресло.

— Решихме — рече Джо без предисловия, — да те пуснем да се върнеш обратно долу, в условията на гравитация и да се опиташ да изтъргуваш стоката си. Но ти си глупак — добави вкиснато той.

Бобо ескортира Хю по пътя надолу през опасностите на равнищата, често посещавани от мутати и го остави в ненаселената зона над равнищата с висока степен на гравитация.

— Благодаря, Бобо — рече Хю на сбогуване. — Добра хапка.

Джуджето се озъби в усмивка, кривна глава и се отдалечи бързешком, втурвайки се нагоре по стълбата, по която току-що се бяха спуснали.

Хю се обърна и пое надолу, докосвайки ножа си, докато вървеше. Беше приятно да го усеща отново до тялото си. Въпреки че това не беше неговия собствен нож. Той бе даден като награда на Бобо за пленяването му и Бобо нямаше как да го върне, тъй като го бе оставил по невнимание да стърчи забит в някакъв великан, който му се беше изпречил. Но този, който Джо-Джим му бе дал в замяна, беше напълно задоволителен.

Бобо го бе изпроводил, по искане на Хю и по заповед на Джо-Джим, до мястото непосредствено над спомагателния Конвертор, използван от учените. Той искаше да намери Бил Ерц, Помощник-главния инженер и предводител на общността на младите учени и не искаше да му се налага да отговаря на много въпроси преди да се срещне с него.

Хю се спусна бързо през останалите равнища и се озова в един от главните проходи, който му бе познат. Добре! Един завой наляво, около двеста метра път пеша и той се озова пред вратата на отсека, където се помещаваше Конвертора. Пред нея стоеше един постови. Хю понечи да мине край него, но беше спрял.

— Къде си мислиш, че отиваш?

— Искам да намеря Бил Ерц.

— Имаш предвид Главния инженер ли? Него го няма тук.

— Главен ли? Какво стана със стария? — Хойланд съжали за забележката, но вече я беше изрекъл.

— Ъ? Стария главен ли? Ами че той отдавна пое Дългия път. — Постовият го изгледа подозрително. — Какво ти е?

— Нищо ми няма — каза Хю. — Просто забравих.

— Доста странно. Е, сигурно ще намериш Главния Ерц някъде из офиса му.

— Благодаря. Добра хапка.

— Добра хапка.

Хю бе пуснат при Ерц, след като почака малко. Ерц вдигна поглед от бюрото си, когато Хю влезе в кабинета му.

— Е — каза той, — значи се върна и не си умрял, в крайна сметка. Това *наистина* е изненада. Ние те бяхме отписали, право да ти

кажа, като сметнахме, че си поел Дългия път.

— Да, предполагам, че е така.

— Е, сядай и разказвай какво стана — в момента не мога да ти отделя много време. Знаеш ли обаче, че не бих те познал. Много си се променил — с тази побеляла коса. Предполагам, че си преживял доста сериозни неприятности.

Нима косата му бе побеляла? Ерц също доста се бе променил, забеляза сега Хю. Беше пуснал шкембе и чертите на лицето му се бяха уталожили. Мили Джордан! Колко ли време беше отсъствал?

Ерц забарабани по бюрото и изду устните си.

— Твоето неочаквано появяване създава проблем. Боя се, че не мога да те назнача току-така на старата ти работа; Морт Тайлър я пое. Но ще ти намерим място, което да подхожда на ранга ти.

Хю си спомняше Морт Тайлър, при това не особено ласкаво. Капризен тип, вечно загрижен за това кое е правилно и в съответствие с правилата. Значи излизаше, че Тайлър бе получил научна степен и бе заел някогашното място на Хю при Конвертора. Е, това нямаше значение.

— Да оставим това — поде той, — аз исках да ти разкажа за...

— Естествено, съществува въпросът за старшинството — продължи Ерц. — Вероятно най-добре ще бъде Съветът да се занимае с това. Не се сещам за никакъв прецедент. В миналото сме загубили доста голям брой учени от мутатите, но доколкото си спомням ти си първият, който е успял да спаси живота си.

— Това няма значение — прекъсна го Хю. — Имам нещо много по-належащо, за което бих желал да говорим. Докато отсъствах оттук, открих някои много интересни неща, Бил, неща, които за теб е важно да знаеш. Затова дойдох направо при теб. Слушай, аз...

Ерц внезапно застана нащрек.

— Това е съвсем естествено! Аз май нещо бавно загревам. Ти сигурно си имал прекрасна възможност да изучиш мутатите и да разузнаеш тяхната територия. Хайде, драги, разправяй! Изложи ми доклада си.

Хю навлажни устните си.

— Не е това, за което си мислиш — рече той. — Става дума за нещо много по-важно, отколкото просто за някакъв доклад относно

мутатите, макар че това засяга и тях. Фактически, може да ни се наложи да променим цялата си политика по отношение на му...

— Добре, продължавай, продължавай нататък! Слушам те.

— Дадено.

Хю му разказа за своето огромно откритие относно фактичската природа на Кораба, като внимателно подбираше думите си и полагаше неимоверни усилия да бъде убедителен. Той се спря накратко на трудностите, които биха възникнали при един опит да се реорганизира Кораба в съответствие с новата концепция и силно наблегна на престижа и честта, с които би се сдобил онзи, който би оглавил начинанието.

Докато говореше, той наблюдаваше лицето на Ерц. След първоначалната пълна изненада, когато Хю изложи основната си идея, фактът че Корабът е всъщност едно движещо се тяло в едно огромно външно пространство, лицето му стана безразлично и Хю не можеше да прочете нищо по него, освен че забеляза по-жив интерес, когато спомена, че Ерц е тъкмо човекът за тази работа, поради положението му на предводител на по-младите, по-прогресивни учени.

Когато свърши, Хю изчака да чуе отговора на Ерц. Ерц не каза нищо отначало, просто продължи с дразнещия си навик да барабани по повърхността на бюрото си. Най-после той рече:

— Това са важни въпроси, Хойланд, прекалено важни, за да се подхожда инцидентно към тях. Трябва ми време, за да смеля всичко това.

— Да, разбира се — съгласи се Хю. — Искан да добавя, че съм се погрижил да осигуря безопасното придвижване нагоре до равнището на безтегловност. Мога да те заведа там и да те оставя да видиш всичко с очите си.

— Без съмнение, най-добре би било така — отвърна Ерц. — Е, гладен ли си?

— Не.

— Тогава нека и двамата да преспим с това. Можеш да използваш каютата зад кабинета ми. Не искам да обсъждаш това с никого друг, докато не съм имал време да го обмисля; то би могло да предизвика вълнения, ако излезе на бял свят без нужната подготовка.

— Да, прав си.

— Много добре в такъв случай. — Ерц го отведе до една каюта зад кабинета си, която той съвсем очевидно използваше за почивка. — Почини си добре — рече той, — и по-късно ще говорим.

— Благодаря — прие Хю. — Добра хапка.

— Добра хапка.

Щом остана сам, възбудата постепенно го напусна и Хю осъзна, че е скапан от умора и много му се спи. Опъна се на една кушетка и заспа.

Когато се събуди, установи че единствената врата към каютата беше залостена от другата страна. Нещо по-лошо, ножът му беше изчезнал.

Той бе чакал неопределено дълго време, когато чу някакво раздвижване край вратата. Тя се отвори; влязоха двама здравеняци, които не се усмихваха.

— Ела с нас — рече единият от тях.

Той ги огледа от глава до пети, отбелязвайки че никой от двамата не носеше нож. Значи нямаше никаква възможност да измъкне някой от коланите им. От друга страна, би могъл да успее да избяга от тях.

Но зад тях, на безопасно разстояние, във външното помещение стояха още двама също толкова страховити мъже, като всеки от тях бе въоръжен с нож. Единият се готвеше да хвърли своя; другият държеше ножа си за дръжката, готов за близък бой.

Хю беше хванат в капан и той го знаеше. Те бяха очаквали евентуалните му действия.

Той отдавна се бе научил да запазва спокойствие пред неизбежното. Стегна лицето си и излезе с твърда крачка. Щом прекрачи вратата, видя Ерц, който чакаше и бе съвсем очевидно, че той ръководеше групата мъже. Хю се обърна към него, като внимаваше да държи гласа си спокоен.

— Здравей, Бил. Доста впечатляващи приготовления си направил. Някакви неприятности, може би?

Ерц за момент изглеждаше несигурен в отговора си, след това каза:

— Ще се явиш пред Капитана.

— Добре! — отвърна Хю. — Благодаря ти, Бил. Но смяташ ли, че е мъдро да се опитаме да му пробутаме идеята на него, без

предварително да сме изпробвали отчасти какво мислят за нея останалите?

Ерц бе ядосан от неговото очевидно дебелоглавие и показа това:

— Ти не схващаш за какво става дума — изръмжа той. — Отиваш при капитана, за да се изправиш на съд — за еретизъм!

Хю премисли това, сякаш тази идея не бе му хрумвала преди. Отговори кротко:

— Избрал си погрешен път, Бил. Вероятно едно обвинение и съд е най-добрият начин да се справиш с проблема, но аз не съм селянин, та да бъда просто замъкнат пред Капитана. Аз трябва да бъда съден от Съвета. Аз съм учен.

— Така ли мислиш? — тихо каза Ерц. — Аз се посъветвах по този въпрос. Ти си заличен от списъка. А това, какво точно си, е нещо, което ще определи Капитанът.

Хю запази спокойствие. Всичко бе против него, той виждаше това и нямаше никакъв смисъл да спори с Ерц. Ерц даде знак; двамата невъоръжени мъже сграбчиха Хю над лактите от двете страни. Той тръгна кротко с тях.

Хю гледаше Капитана с видим интерес. Старецът не се бе променил много, може би малко бе напълнял.

Капитанът се настани бавно на стола си и вдигна листовете хартия пред себе си.

— За какво е цялата тази работа? — с раздразнение подхвана той. — Не разбирам това.

Морт Тайлър бе тук, за да докладва делото срещу Хю, едно обстоятелство, което Хю не бе могъл по никакъв начин да предположи и което засили още повече безпокойството му. Той се порови в спомените от детството си, за да открие някаква опора, посредством която да предизвика съчувствие от страна на този човек, но не откри нищо. Тайлър прочисти гърлото си и започна:

— Това е делото на някой си Хю Хойланд, Капитане, на времето един от вашите млади учени...

— Учен, значи? Защо Съветът не се занимае с него?

— Защото той вече не е учен, Капитане. Той премина на страната на мутатите. Сега се е върнал при нас като проповядва ерес и се

стреми да подкопае вашата власт.

Капитанът погледна към Хю с естествената враждебност на човек, който се страхува за своите прерогативи.

— Вярно ли е това? — каза провлачено той. — Какво имаш да кажеш за себе си?

— Не е вярно, Капитане — отвърна Хю. — Единственото нещо, което съм казал на някого, е потвърждение на абсолютната истина на нашето древно знание. Аз не съм оспорвал истините, с които живеем; аз просто ги потвърдих с по-голяма сила, от обичайното. Аз...

— Все още нищо не мога да разбера — прекъсна го Капитанът, поклащайки главата си. — Ти си обвинен в ерес, а в същото време казваш, че вярваш в Ученията. Ако не си виновен, защо си тук?

— Вероятно аз бих могъл да изясня нещата — намеси се Ерц. — Хойланд...

— Е, надявам се, да можеш — продължи Капитанът. — Хайде... слушахме те.

Ерц се захвана да излага една умерено правдива, но леко изкривена версия за завръщането на Хойланд и за неговия странен разказ. Капитанът слушаше с изражение, което бе някаква смесица от озадаченост и раздразнение.

Когато Ерц свърши, Капитанът се обърна към Хю.

— Пфу! — рече той.

Хю заговори веднага:

— Същността на моето становище, Капитане, е, че на равнището на безтегловност има едно място, където може фактически да се *види* истината на нашата вяра, че Корабът се движи, където може фактически да се види Планът на Джордан в действие. Това не е отрицание на вярата; това я потвърждава. Няма нужда да ви се кълна в това. Самият Джордан ще го докаже.

Забелязал, че Капитанът е в състояние на нерешителност, Тайлър се намеси:

— Капитане, съществува възможно обяснение на това невероятно положение, което смятам за свой служебен дълг да ви изложа. На пръв поглед, има две очевидни обяснения на нелепия разказ на Хойланд: той или е виновен в крайна ерес, или пък е мутат в душата си и е замесен в заговор да ви подмами в техните лапи. Но има

и трето, по милосърдно обяснение и вътре в себе си чувствам, че то е вярното.

— Налице са данни, че е имало сериозно обсъждане Хойланд да бъде изпратен в Конвертора при прегледа след раждането му, но че отклонението му от нормалното е било слабо, свеждащо се просто до малко по-голяма глава и той е бил оставен. Струва ми се, че ужасните изпитания, през които той е преминал в ръцете на мутатите, в крайна сметка са разстроили един нестабилен ум. Горкият човек просто не е отговорен за действията си.

Хю погледна Тайлър с уважение. Да го оправдае за вината му и в същото време да е абсолютно сигурен, че Хю ще свърши, поемайки Дългия път — чиста работа!

Капитанът махна с ръка към тях.

— Това продължи достатъчно дълго. — След това, като се обърна към Ерц, додаде: — Има ли някаква препоръка?

— Да, Капитане. Конвертора.

— Много добре тогава. Наистина не разбирам, Ерц — продължи сърдито той, — защо трябваше да ме безпокоите с тези подробности. Струва ми се, че ти би трябвало да си в състояние да се справиш с дисциплината в отдела си, без моя помощ.

— Тъй вярно, Капитане.

Капитанът се отблъсна назад от бюрото си и се приготви да стане.

— Препоръката се приема. Уволнен.

Гняв обля Хю при лишената от разум несправедливост. Те не бяха дори намерили за необходимо да погледнат единственото истинско доказателство, с което разполагаше в своя защита. Той чу нечий вик:

— Чакайте! — После установи, че това бе неговият собствен глас.

Капитанът млчеше и го гледаше.

— Чакайте малко — продължи Хю и думите му се лееха от самосебе си. — Това не би променило нищо, тъй като вие всички сте толкова проклето сигурни, че знаете всички отговори, че не бихте взели под внимание едно честно предложение да дойдете и да видите със собствените си очи. Независимо от това... Независимо от това... той *все пак* се движи!

Хю имаше предостатъчно време за размисъл, докато лежеше в каютата, където го бяха затворили, за да чака енергийните нужди на Конвертора, време за размисъл и за равностметка на грешките. Първата му грешка беше това, че разказа историята си на Ерц веднага. Трябваше да изчака, да го опознае отново и да го изпита, вместо да се остави да зависи от едно приятелство, което никога не е било истинско.

Втората грешка бе Морт Тайлър. Когато чу името му, трябваше да разузнае и да установи какво точно влияние има този човек над Ерц. Той го познаваше отдавна, трябваше да помисли по-добре.

Е, ето че сега беше тук, осъден като мутант или може би като еретик. Крайният резултат бе един и същ. Помисли си дали трябваше или не трябваше да се опита да обясни каква е причината, за да се появяват мутанти. Той самият бе научил това от някои от старите писания, притежавани от Джо-Джим. Не, нямаше да има полза от това. Как би могъл да обясни за радиациите причинявани от Вън, които водеха до раждането на мутанти, след като слушателите му не вярваха, че има такова място като Вън? Не, той бе объркал всичко още преди да го изправят пред Капитана.

Неговите самообвинения бяха най-последно прекъснати от звука от отлостването на вратата на каютата му. Беше твърде рано за поредното от редките яденета; той си помисли, че най-последно бяха дошли да го отвеждат и поднови намерението си да вземе някого със себе си.

Но той грешеше. Дочу един глас изпълнен с благородно достойнство:

— Синко, синко, как стана така?

Беше лейтенант Нелсън, първият му учител, който изглеждаше по-стар от всякога и немощен.

Разговорът беше мъчителен и за двамата. Старецът, който самият беше бездетен, бе хранил големи надежди за своя възпитаник, дори и амбицията, че той би могъл евентуално да поеме капитанството, макар да бе пазил своята амбиция за заместването на капитана за себе си, верен на убеждението си, че за младите не е добре да бъдат хвалени прекалено много. Сърцето му бе наранено, когато младежът се загуби.

Сега той се бе върнал, вече мъж, но при позорни обстоятелства и със смъртна присъда.

Срещата бе не по-малко безрадостна и за Хю. Той бе обичал стария човек по своему, искаше да го зарадва и се нуждаеше от одобрението му. Но той виждаше, докато му разказваше историята си, че Нелсън не бе в състояние да погледне на тази история другояче освен като на някакво изкривяване на съзнанието на Хю, и подозираше, че Нелсън би искал по-скоро да го види изправен пред бързата смърт в Конвертора, където атомите му щяха да бъдат разбити на водород, давайки чиста полезна енергия, отколкото да го гледа как живее и се подиграва с древните учения.

В това отношение той се оказа несправедлив спрямо стареца; той подценяваше милостта на Нелсън, за сметка на неговата привързаност към „науката“. Но за Хю трябва да се каже, че ако нещата не опираха до нещо повече от неговото собствено благосъстояние, той сигурно би предпочел смъртта, вместо да разбие сърцето на своя благодетел — тъй като той бе романтик и доста глупав.

Старецът бе станал да си върви, тъй като свиждането бе станало непоносимо и за двамата.

— Има ли нещо, което бих могъл да направя за теб, синко? Хранят ли те достатъчно добре?

— Съвсем добре, благодаря — излъга Хю.

— Има ли нещо друго?

— Не... да, бихте могъл да ми изпратите малко тютюн. Не съм дъвкал от дълго време.

— Ще се погрижа за това. Има ли някой, с когото би искал да се видиш?

— Ами, аз бях останал с впечатлението, че нямам право на посетители — обикновени посетители.

— Прав си, но мисля, че аз може би бих могъл да посмекча правилото. Но ще трябва да ми обещаеш да не говориш за своята ерес — добави развълнувано той.

Хю помисли бързо. Това беше нещо ново, една нова възможност. Вуйчо му? Не, макар че двамата винаги се бяха разбирали добре, техните умове нямаха нищо общо — щяха да се поздравят като непознати. Той никога не бе завързвал лесно приятелства; Ерц очевидно щеше да бъде неговият следващ приятел, а виж сега каква

проклетия излезе! Тогава той си спомни за своя приятел от селото, Алън Махони, с когото бяха играли като деца. Вярно е, че той не бе го виждал изобщо от времето, когато бе постъпил като чирак при Нелсън. Все пак...

— Алън Махони все още ли живее в нашето село?

— Ами да.

— Бих искал да го видя, ако пожелае да дойде.

Алън дойде, нервен, неспокоен, но видимо радостен, че вижда Хю и много ядосан, че го заварва осъден да поеме по Дългия Път. Хю го потупа по гърба.

— Добро момче — каза той. — Знаех си, че ще дойдеш.

— Разбира се, че ще дойда — възнегодува Алън, — веднага щом разбрах. Но никой в селото не знаеше за това. Мисля че дори и Свидетеля не знае.

— Е, ти си тук, другото няма значение. Разкажи ми за себе си. Ожени ли се?

— Ъ-ъ, ми, не. Нека не губим време да говорим за мен. На мене и без това никога нищо не ми се случва. За Джордан, как изобщо се озова в тая бъркотия, Хю?

— Не мога да говоря за това, Алън. Обещах на лейтенант Нелсън да не говоря.

— Добре де, какво значи едно обещание — *такова* обещание? Ти си го загази, приятелю.

— Като че ли аз не го знам!

— Някой помогна ли ти за да я докараш дотук?

— Ами... нашият стар приятел Морт Тайлър не си помръдна пръста; мисля, че това е което мога да кажа.

Алън подсвирна и бавно кимна с глава.

— Това обяснява много неща.

— Какво искаш да кажеш? Да не би да знаеш нещо?

— Може би да, може би не. След като ти изчезна, той се ожени за Едрис Бакстър.

— Така ли? Хм-м-м... да, това обяснява много неща.

Той замълча за известно време.

Алън каза:

— Виж какво, Хю. Ти няма да седиш тук и да се оставиш да си идеш мърцина, нали? Особено след като Тайлър е замесен в това.

Трябва да те измъкнем оттук.

— Как?

— Не знам. Ще организираме нападение, може би. Мисля, че бих могъл да намеря няколко ножа, които да ни се притекат на помощ — все добри момчета, умират от желание за бой.

— И после, когато всичко свърши, всички ще се окажем готови за Конвертора. Ти, аз и приятелите ти. Не, тая няма да стане.

— Но ние *трябва* да направим нещо. Не може просто да седим така и да чакаме да те изгорят.

— Знам — Хю разгледа внимателно лицето на Алън. Честно ли бе да поиска това? Той продължи, придобил увереност от това, което беше видял. — Слушай. Ти би направил всичко, което би могъл, за да ме измъкнеш от това нещо, нали?

— Ти знаеш. — В тона на Алън звучеше обида.

— Много добре тогава. Има едно джудже на име Бобо. Ще ти кажа как да го намериш...

Алън се катереше все по-нагоре и по-нагоре, по-високо отколкото бе ходил на времето, когато Хю го бе водил, като момче, напук на опасностите. Той бе по-възрастен сега, по-консервативен; нямаше смелост за това. Към съвсем реалната опасност от напускането на добре познатите по-долни равнища, се прибавяше неговото суеверно невежество. Но въпреки това, той се катереше.

Горе-долу тук би трябвало да е мястото — освен ако не бе пресметнал правилно. Но джуджето не се виждаше никъде.

Бобо го видя пръв. Един изстрел от прашката улучи Алън в стомаха, още докато той викаше:

— Бобо!

Бобо влезе заднишком в каютата на Джо-Джим и смъкна товара си пред нозете на близнаците.

— Прясно месо — гордо каза той.

— Така е — съгласи се равнодушно Джим. — Е, твое си е; махни го оттук.

Джуджето заби палец в едно от подвитите уши на плячката си.

— Смешно — рече той, — той знае името на Бобо.

Джо вдигна поглед от книгата, която четеше — Събрани стихове от Браунинг, Издателство-Л, Ню Йорк, Лондон, Лунен Град, 35 кр.

— Това е интересно. Почакай за момент.

Хю бе подготвил Алън за шока от външността на Джо-Джим. В разумно кратко време той дойде достатъчно на себе си, за да може да разкаже историята си. Джо-Джим я изслуша без много коментар, Бобо — с интерес, но без да разбере много от нея.

Когато Алън свърши, Джим отбеляза:

— Е, ти печелиш, Джо. Той не успя. — След това, обръщайки се към Алън, добави: — Ти можеш да заемеш мястото на Хойланд. Можеш ли да играеш дама?

Алън погледна първо към едната, после към другата глава.

— Но вие не разбирате — рече той. — Нищо ли няма да направите?

Джо изглеждаше озадачен.

— Ние ли? Защо трябва да правим нещо?

— Но вие *трябва* да направите нещо. Не разбирате ли? Животът му зависи от вас. Няма никой друг, към когото той би могъл да се обърне. Затова дойдох. Не разбирате ли?

— Чакай малко — рече привлечено Джим, — чакай малко. Не бързай. Да предположим, че ние наистина бихме искали да му помогнем — което не е така — как, в името на Кораба на Джордан, бихме могли да направим това? Отговори ми на този въпрос.

— Ами... ами... — Алън се запъна пред лицето на подобна тъпота. — Ами, ще организирате един спасителен отряд, естествено, и ще слезете долу да го освободите!

— Защо трябва да се оставим да ни убият в битка за спасяването на твоя приятел?

Бобо наостри уши.

— Бой? — жадно попита той.

— Не, Бобо — отрече Джо. — Няма бой. Просто приказваме.

— О! — рече Бобо и възвърна безразличието си.

Алън погледна към джуджето.

— Дори ако ни пуснете двамата с Бобо...

— Не — отсече Джо. — И дума не може да става. Толкова по въпроса.

Алън приседна в един ъгъл и прегърна отчаяно коленете си. Да можеше само да се измъкне оттук. Все още би могъл да се опита да организира известна помощ долу. Джуджето изглеждаше заспало, макар че човек трудно би могъл да е сигурен с него. Да можеше и Джо-Джим също да заспи.

Джо-Джим не даваше никакъв признак на сънливост. Джо се опита да продължи четенето, но Джим го прекъсваше от време на време. Алън не можеше да чуе какво си казваха.

По едно време Джо повиши глас.

— Това ли ти е представата за забавление? — попита той.

— Какво пък — каза Джим, — по-добро е от играта на дама.

— Има си хас, нали? Ами ако получиш някой нож в окото — какво ще стане с мене тогава?

— Остаряваш, Джо. Няма мъзга вече в тебе.

— Ти си на същата възраст, на която съм и аз.

— Да, но аз имам свежи идеи.

— О, повръща ми се от тебе. Нека бъде както ти искаш, но недей да се сърдиш на мен. Бобо!

Джуджето веднага скочи на крака и застана нащрек.

— Тъй вярно, шефе.

— Върви и намери Квадратния, Дългата ръка и Прасето.

Джо-Джим стана, приближи се до един шкаф и започна да вади ножове от поставките им.

Хю чу тупурдията в прохода пред затвора му. Възможно бе да са стражите, които идваха да го отведат при Конвертора, макар че те вероятно не биха били толкова шумни. Или пък би могло да е някакво оживление, което няма никаква връзка с него. От друга страна, това би могло да е...

Така беше. Вратата се отвори с трясък и Алън се озова вътре и викайки срещу него напъха връзка ножове в ръцете му. Хю се озова бързо навън, докато пътем втикваше ножовете в колана си и пое още два.

Отвън той видя Джо-Джим, който не го забеляза веднага, тъй като мятеше методично ножове с такова спокойствие, сякаш тренираше мятане по мишената в собствения си кабинет. И Бобо,

който бе снишил главата си и се зъбеше в усмивка, с разширена от кървящ разрез уста, но не спираше плавните движения, с които зареждаше прашката и стреляше. Имаше още трима други, двама от които Хю разпозна като част от личната банда главорези на Джо-Джим — мутати по определение и по месторождение; те не бяха деформирани.

Казаното дотук не включва неподвижните тела по плочите на пода.

— Хайде! — изкрещя Алън. — Няма да се усетим кога ще се появят още.

Той продължи бързо нататък по коридора и зави надясно.

Джо-Джим прекрати заниманието си и го последва. Хю запрати един нож за късмет по една фигура, която бе побягнала наляво. Попадението бе слабо и той нямаше време да види дали бе пуснал кръв. Запълзяха бързо нагоре през прохода, като Бобо завършваше колоната, сякаш изпитваше неохота да прекъсне забавлението, и стигнаха до едно място, където някакъв страничен проход пресичаше главния.

Алън ги поведе отново надясно.

— Отпред има стъпала — извика той.

Не стигнаха до тях. Една херметична врата, която рядко се използваше, издрънча пред лицата им на десетина метра преди стъпалата. Наемниците на Джо-Джим провериха възможността си за бягство и погледнаха със съмнение към господаря си. Бобо счупи удебелените си нокти, опитвайки се да натисне вратата.

Шумът от преследвачите се чуваше ясно зад тях.

— Попаднахме в капан тихо рече Джо. — Надявам се, че ти харесва, Джим.

Хю видя една глава, която се появи зад ъгъла на прохода, който бяха напуснали. Той хвърли ножа с горен замах, но разстоянието бе прекалено голямо; ножът издрънча безрезултатно, срещнал стомана. Главата изчезна. Дългата ръка държеше мястото под око със заредена и готова за стрелба прашка.

Хю сграбчи Бобо за рамото.

— Слушай! Виждаш ли онази светлина?

Джуджето примигна тъпо. Хю посочи към кръстовището на осветителните тръби, където те се пресичаха под тавана

непосредствено над кръстовището на проходите.

— Онази светлина. Можеш да ги улучиш там, където се пресичат?

Бобо премери разстоянието с очи. Щеше да е труден изстрел от това разстояние. Така както беше свит поради ниския проход, се изискваше бърза, хоризонтална траектория и корекция на отклонението поради по-голямото тегло от онова, с което бе свикнал той.

Той не отговори. Хю усети вятъра от размаха на прашката му, но не видя изстрела. Последва стъклен пукот; проходът стана тъмен.

— Сега! — изрева Хю и ги поведе бегом далече оттам. Когато наближиха кръстовището, той изкрещя:

— Не дишайте! Пазете се от газа!

Радиоактивната пара изтичаше лениво навън от счупената тръба над тях и изпълваше кръстовището със зеленикава мъгла.

Хю се затича надясно, благодарен че като инженер знаеше откъде минават осветителните вериги. Бе избрал правилната посока; проходът отпред беше черен, тъй като се захранваше от зоната, оттатък пробива. Той чуваше стъпки около себе си; дали бяха приятелски или вражи, той не знаеше.

Неочаквано се озоваха на светло. Не се виждаше никой, освен един изплашен и безобиден селянин, който изфиряса нанякъде с невероятна крачка. Преброиха се набързо. Всички бяха налице, но Бобо вървеше много бавно.

Джо го погледна.

— Мисля, че вдъхна от газа. Потупай го по гърба.

Прасето с готовност направи това. Бобо се оригна дълбоко, внезапно повърна, след това се усмихна през зъби.

— Нищо му няма — реши Джо.

Краткото им забавяне бе дало възможност на един от преследвачите да ги настигне. Той врхлетя от тъмното, без да има представа или без да го е грижа за силата, която имаше пред себе си. Алън отклони с удар ръката на Прасето надолу в момента, в който той замахваше да хвърли ножа.

— Остави го на мен! — настоя той. — Той е мой!

Беше Тайлър.

— Мъжки бой? — отправи му предизвикателство Алън с палец върху острието на ножа си.

Погледът на Тайлър се мятеше от противник на противник и той прие поканата за индивидуален дуел като се нахвърли срещу Алън. Пространството беше твърде тясно за бой от разстояние; те се счепкаха и оръжията им се кръстосаха, при което китката на единия опираше в юмрука на другия.

Алън беше по-едър, може би по-як; Тайлър беше по-гъвкав. Той се опита да изрита Алън с коляно в чатала. Алън избегна удара, стъпи на другия крак на Тайлър. Те паднаха. Чу се хрущане и пукане.

Миг по-късно, Алън бършеше ножа в бедрото си.

— Да вървим — оплака се той. — Страх ме е.

Стигнаха до една стълба и препуснаха нагоре по нея. Дългата ръка и Прасето вървяха отпред като се разгръщаха ветрилообразно на всяко равнище и прикриваха фланговете им. А третият от тримата главорези — Хю бе чул да го наричат Квадратния — прикриваше тила им. Останалите се бяха скупчили по средата.

Хю си мислеше, че вече са се отскубнали, когато чу викове и издрънчаването на хвърлен нож точно над него. Той стигна до горното равнище навреме, така че не бе порязан дълбоко, но бе одраскан от едно рикоширало острие.

Трима бяха паднали. Острието на един нож стърчеше от месестата част на бицепса на Дългата ръка, но той не изглеждаше обезпокоен от това. Прашката му не спираше да свисти. Прасето пълзеше да докопа един хвърлен нож, самият той привършил оръжията си. Но имаше следи от работата му; някакъв мъж бе паднал на едно коляно на около шест метра от тях с дълбока рана в бедрото.

Когато мъжът се подпря с една ръка на преградата и се пресегна към празния колан с другата си ръка, Хю го позна.

Бил Ерц.

Той бе повел един отряд нагоре по друг път и ги бе ударил отстрани, за своя зла участ. Бобо напираше зад Хю и се готвеше да освободи прашката си. Хю сграбчи могъщата му ръка.

— Леко, Бобо — насочи го той, — в стомаха илеко.

Джуджето го погледна озадачено, но направи така, както му беше казано. Ерц, се преви надве и се свлече на палубата.

— Добро попадение — каза Джим.

— Донеси го тук, Бобо — разпореди се Хю, — и застани по средата. — Той обходи с поглед отряда им, който сега се беше събрал на куп на върха на стълбищната площадка. — Добре, банда, продължаваме отново нагоре! Внимавайте!

Дългата ръка и Прасето запъплиха нагоре по следващата редица от стълби, а останалите се подредиха както обикновено. Джо изглеждаше ядосан. По някакъв начин — начин, който в момента не беше ясен — той бе изместен като водач на неговата банда — *неговата* банда — и Хю даваше заповеди. Хрумна му, че нямаше никакво време да предизвиква кавга. Това можеше да коства живота на всички им.

Джим не даваше вид да има нещо против това. Всъщност, той сякаш се забавляваше.

Те оставиха още десет равнища зад себе си, без да се натъкнат на никаква организирана съпротива. Хю ги напътстваше да не убиват селяни без нужда. Тримата наемници го слушаха; Бобо бе твърде зает да носи Ерц, за да представлява проблем за дисциплината. Хю се погрижи да оставят зад себе си още трийсет и няколко палуби и да навлязат достатъчно надълбоко в ничията земя, преди изобщо да позволи бдителността да спадне. След това той даде почивка и те прегледаха раните си.

Единствените дълбоки рани бяха на ръката на Дългата ръка и по лицето на Бобо. Джо-Джим ги прегледа и им сложи пластири, с които се бе запасил преди тръгване. Хю отказа грижи за раната си.

— Кръвта спря — упорстваше той, — а имам да свърша още много неща.

— Нямаш какво да правиш, освен да се изкачиш горе вкъщи — каза Джо, — и това ще е краят на тази глупащина.

— Не съвсем — отрече Хю. — Ти може да си вървиш вкъщи, но Алън, аз и Бобо отиваме до равнището на безтегловност — до Капитанската веранда.

— Глупости — рече Джо. — За какво?

— Ако искаш, ела и ще видиш. Добре, банда. Да вървим.

Джо понечи да каже нещо, но замълча като Джим и продължи с останалите.

Те влетяха леко през вратата на верандата — Хю, Алън, Бобо с неговия все още неподвижен товар и Джо-Джим.

— Ето го — каза Хю на Алън, като махна с ръка към разкошните звезди, — ето го онова, за което ти разказвах.

Алън погледна и се вкопчи в ръката на Хю.

— Джордан! — простена той. — Ще паднем навън! — Той затвори здраво очите си.

Хю го разтърси.

— Няма нищо страшно — каза той. — Прекрасно е. Отвори си очите.

Джо-Джим докосна ръката на Хю.

— Защо е всичко това? — настойчиво попита той. — Защо го доведе тук тоя? — Той посочи към Ерц.

— О, него ли? Ами, когато се събуди, ще му покажа звездите, ще му докажа, че Корабът се движи.

— Добре де? Защо?

— След това ще го изпратя обратно долу, за да убеди и други.

— Хм-м-м... ами ако той няма повече късмет, отколкото имаше ти?

— Е, тогава... — Хю сви рамене, — е, тогава ще трябва да направим всичко отново, предполагам, докато наистина ги убедим.

— Трябва да го направим, нали разбираш.

[1] Тук и на други места в книгата, авторът прибегва до игра на думи, която не винаги може да бъде адекватно предадена на български, както е в случая. От *mutiny*, англ. — войнишки бунт, неподчинение; *mutineer*, англ. — участник в такъв бунт. — Бел.прев. ↑

[2] астрогатор — очевидно, авторът е недоволен (кой знае защо) от общоприетото понятие навигатор, от латинското *navis* — кораб, използвано, както и самото понятие кораб, освен в мореплаването и във въздухоплаването. — Бел.прев. ↑

II

ЗДРАВИЯТ РАЗУМ

ДЖО, ДЯСНАТА ГЛАВА на Джо-Джим, отправи думите си към Хю Хойланд:

— Добре, умнико, успя да убедиш Главния инженер. — Той посочи Бил Ерц с острието на ножа си, след което се залови отново да чопли с него зъбите на Джим. — Е, и какво от това? Сега какво смяташ да правиш?

— Вече обясних това — отвърна раздразнен Хю Хойланд. — Ще продължим, докато всеки учен на Кораба, от Капитана до най-неопитния стажант, *научи*, че Корабът се движи и повярва, че ние *можем* да го накараме да се движи. Тогава ще изминем Дългия път, съгласно волята на Джордан. Колко ножа можеш да събереш? — добави той.

— Ама, в името на Джордан! Слушай, да не би да ти е хрумнала шантавата идея, че ние ще ти *помогнем* за осъществяването на тоя налудничав план?

— Естествено. Вие сте необходими за него.

— Тогава по-добре е да размислиш още веднъж. Край по тоя въпрос. Бобо! Извади дъската за дама.

— Дадено, шефе.

Джуджето с маломерната глава се надигна от пода и се затътри да прекоси апартамента на Джо-Джим.

— Почакай, Бобо.

Джим, лявата глава бе проговорил. Джуджето застина на мястото си, тясното му чело се набърчи. Фактът, че неговият двуглав господар от време на време не можеше да постигне съгласие какво трябва да направи, бе единствената отсянка на несигурност в безметежното, кръвожадно съществуване на Бобо.

— Да го изслушае какво има да каже — продължи Джим. — Може да се окаже нещо забавно.

— Забавно ли! Забавлението да получиш някой нож в ребрата. Позволи ми да подчертая, че това са моите ребра. Аз не съм съгласен с това.

— Аз не съм те молил да се съгласяваш; помолих те да го изслушаш. Като оставим настрана забавлението, това може да се окаже единственият начин да отървем ножа.

— Какво имаш предвид? — с подозрение в гласа настоя Джо.

— Ти чу онова, което ни каза Ерц. — Джим посочи с палец към затворника. — Корабните офицери планират да прочистят горните равнища. Искате ли ти се да отидеш в Конвертора, Джо? Няма да можеш да играеш на дама след като ни превърнат във водород.

— Глупости! Екипажът не може да унищожи мутатите — вече са се опитвали преди.

Джим се обърна към Ерц.

— Какво ще кажеш за това?

Ерц отговори някакси колебливо, болезнено съзнавайки собственото си променено положение от старши корабен офицер във военнопленник. Той и без това се чувстваше объркан, твърде много неща се бяха случили за твърде кратко време. Беше отвлечен, замъкнат горе на Капитанската веранда и бе се взирал навън в звездите — *звездите*.

Неговият лишен от чувства рационализъм не включваше изобщо такова понятие. Ако някой земен астроном му бе демонстрирал физически, че глобусът се върти около оста си защото някой е превъртял, объркването в оценките му нямаше да бъде по-голямо от сегашното.

Освен това, той остро съзнаваше, че собственото му понататъшно съществуване висеше на косъм. Джо-Джим бе първият мутат от горните равнища, когото виждаше, като се изключат онези, с които се бе сблъсквал в бой — нож срещу нож. Една негова дума към онова огромно, грозно джудже, проснало се на палубата...

Той подбираше думите си.

— Мисля, че Екипажът би успял този път. Ние... те са се организирали за това. Освен ако вие не сте повече, отколкото ние

смятаме, че сте и при това — по-добре организирани. Мисля, че това е осъществимо. Виждате ли..., всъщност, ъ-ъ, аз го организирах.

— Ти?

— Да. Мнозина от Съвета не харесват политиката мутатите да бъдат оставени на мира. Може би това е разумна религиозна доктрина, а може и да не е, но от време на време се случва да загубим ту някое дете, ту някое и друго прасе. Това дразни.

— Какво очаквате да ядат мутатите? — враждебно попита Джим.
— Въздух ли?

— Не, не точно. Както и да е, новата политика не беше изцяло деструктивна. Всички мутати, които се предадат и могат да бъдат цивилизовани, планирахме да дадем на господари и да ги накараме да работят като част от Екипажа. Тоест, всички, които не са... ъ-ъ... които са... — Той млъкна объркан и отмести погледа си от двуглавото чудовище пред него.

— Искаш да кажеш всички, които не са физически мутации като мене — заядливо допълни мисълта му Джо. — Нали? — упорстваше той. — За онези, които са като мен, остава Конвертора, така ли е? — Той нервно шляпна острието на ножа върху дланта на ръката си.

Ерц се отдръпна рязко назад, при което собствената му ръка се насочи към колана му. Но там нямаше пъхнат никакъв нож; той се почувства гол и безпомощен без него.

— Един момент — рече отбранително той, — вие ме попитахте; това е положението. То е извън контрола ми. Просто ви казвам как е.

— Остави го на мира, Джо. Той просто ти дава информация от първа ръка. Нещата са както аз ти казвах — или се включваме в плана на Хю, или чакаме да ни изловят. И да не ти минава и през ум мисълта да го убиваме — той ще ни трябва.

Докато говореше, Джим се опитваше да върне ножа в ножницата. Последва кратка, безмълвна борба между близнаците за овладяване на двигателните нерви, управляващи дясната им ръка, една схватка на волята, под равнището на физическата дейност. Джо се предаде.

— Добре — сърдито се съгласи той, — но ако тръгна към Конвертора, искам да взема тоя тип със себе си за компания.

— Престани — рече Джим. — Ще имаш мен за компания.

— Защо му вярваш?

— Той няма какво да спечели като лъже. Питай Алън?

Алън Махони, приятелят на Хю и негово другарче от детството, бе слушал спора с широко отворени очи, без да се включва в него. Той също бе изстрадал разтърсващото нервите преживяване от съзерцаването на външните звезди, но неговият неук селски мозък не притежаваше изкусно формулираните съждения на Ерц, Главния инженер. Ерц бе успял да схване почти веднага, че самото съществуване на един свят извън Кораба променяше всичките му планове и всичко, в което той бе вярвал; Алън бе способен единствено да се удивлява.

— Какво ще кажеш за този план за разправа с мутатите, Алън?

— Ъ-ъ? Ами, аз не знам нищо за него. Нищо чудно, аз не съм учен. Всъщност, чакайте малко — имаше един младши офицер, който беше изпратен да помага на нашия селски учен, лейтенант Нелсън... — Той млъкна объркан.

— И какво стана? Продължавай.

— Ами, той организираше кадетите в нашето село, както и женените мъже, но тях не толкова много. Караше ги да тренират с ножовете и с прашките си. Макар че изобщо не ни каза с каква цел.

Ерц разпери ръце.

— Виждате ли?

Джо кимна.

— Виждам — мрачно се съгласи той.

Хю Хойланд го погледна с нетърпеливо очакване.

— В такъв случай с мен ли си?

— Предполагам, че да — предаде се Джо.

— Правилно! — додаде Джим.

Хойланд погледна отново към Ерц.

— А ти, Бил Ерц?

— Имам ли някакъв избор?

— Колкото искаш. Искам да си с мен с цялото си сърце. Ето какво е положението: Екипажът не влиза в сметката; офицерите са онези, които трябва да убедим. Всички, които не са тъпоглави и схванати в акъла, за да разберат, след като са видели звездите и Командното помещение, ще оставим. Останалите — той прекара палец

през гърлото си, като в същото време произведе остър хъхрещ звук с устата си, — в Конвертора.

Бобо се озъби в щастлива усмивка и повтори жеста и звука.

Ерц кимна.

— И после какво?

— Мутати и Екипаж заедно, под командването на нов Капитан, подкарваме Кораба към Далечния Кентавър! За да изпълним волята на Джордан!

Ерц стана и се обърна с лице към Хойланд. Идеята беше главозамайваща, прекалено голяма, за да може да бъде разбрана отведнъж, но, за Джордан! — тя му харесваше. Той сложи ръцете си на масата и се наведе над нея.

— Аз съм с теб, Хю Хойланд!

На масата пред него се заби със звън и трептене един нож от връзката на колана на Джо-Джим. Джо изглеждаше изненадан, изглеждаше така, сякаш се канеше да каже нещо на брат си, след това сякаш размисли и се отказа. Ерц му благодари с поглед и напъха ножа в колана си.

Близнаците си прошепнаха нещо, след което Джо-Джим проговори:

— Бихме могли да скрепим това — рече той.

Измъкна нож, който му бе останал и, като сграбчи острието между палеца и показалеца си, така че се виждаше само върха му, се поряза в месестата горна част на лявата си ръка.

— Нож за нож!

Веждите на Ерц подскочиха нагоре. Той измъкна със замах новопридобития си нож и се срязва на същото място. Кръвта рукна и се стече надолу в свивката на ръката му.

— Гръб до гръб! — Той отблъсна масата настрани и допря окървавеното си рамо до раната на Джо-Джим.

Алън Махони, Хю Хойланд, Бобо — до един извадиха ножовете си, срязаха ръцете си, докато кожата им почервения и овлажня. Те се скупчиха един до друг, притиснали кървящите си рамене така, че кръвта потече в обща струя на палубата.

— Нож за нож!

— Гръб до гръб!

— Кръв за кръв!

— Кръвни братя — до края на Дългия път!

Един учен-ренегат, един отвлечен учен, един прост селянин, едно двуглаво чудовище, един идиот с глава колкото ябълка — пет ножа, като Джо-Джим се брои за един; пет глави, като Джо-Джим се брои за две, а Бобо не се брои — пет глави и пет ножа, за премахването на цяла една култура.

— Но аз не искам да се връщам там, Хю. — Алън пристъпи от крак на крак и имаше решителен вид. — Защо да не остана с теб? Бива ме в боя с ножове.

— Разбира се, че те бива, стари ми приятелю. Но точно сега ти ще си много по-полезен като шпионин.

— Но вие имате Бил Ерц за тази цел.

— Вярно е, но имаме нужда и от теб. Бил е обществена фигура; той не може да се измъкне и да поеме нагоре към горните равнища, без да бъде забелязан и без да даде повод за приказки. Ето къде ще бъдеш полезен ти — ти ще си връзката с него.

— Хъфски трудно ще ми е да обясня къде съм бил.

— Не обяснявай повече, отколкото е необходимо. Но стой настрана от Свидетеля. — Хю неочаквано си представи как Алън се опитва да измами стария селски историк, с неговия опипващ език и страст към подробностите. — Стой далече от Свидетеля. Старата кримка ще те хване в капана си.

— Той ли? Имаш предвид стария — той умря. Отдавна пое Дългия път. Новият не го бива за нищо.

— Добре. Ако внимаваш, ще бъдеш в безопасност. — Хю повиши глас: — Бил! Готов ли си да слезеш долу?

— Мисля, че да. — Ерц се изправи и с нежелание остави настрана книгата, в която се беше зачел — „Тримата мускетари“, с илюстрации, една книга от грижливо събраната от кражби библиотека на Джо-Джим. — Знаете ли, това е една чудесна книга. Хю, Земята наистина ли е такава?

— Разбира се. Нима в книгата не пише така?

Ерц присви устни и се замисли за това.

— Какво е дом?

— Дом ли? Дом е нещо като... нещо като каюта.

— Точно така си помислих отначало, но как можеш да се возиш на каюта?

— Ъ-ъ? Какво имаш предвид?

— Ами, в книгата те през цялото време се качват на домовете си и се разхождат с тях.

— Дай да я видя тази книга — разпореди се Джо.

Ерц му я даде. Джо-Джим бързо я запрелиства.

— Разбирам какво имаш предвид. Идиот! Те яздят коне, не домове.

— Добре, а какво е кон?

— Конят е едно животно, прилича на голям шопар или може би на крава. Сядаш върху него и го оставяш да те носи по пътищата.

Ерц се замисли над това.

— Не изглежда практично. Виж... когато сядаш на носилка, казваш на главния носач къде искаш да отидеш. Как можеш да кажеш на една крава къде искаш да отидеш?

— Лесно е. Можеш да го управляваш.

Ерц се замисли над това.

— И все пак, би могъл да паднеш. Не е практично. Аз бих предпочел да вървя пеша.

— Бая сложничко е — обясни Джо. — Нужна е тренировка.

— Ти можеш ли го?

Джим изцвили. Джо изглеждаше ядосан.

— На Кораба изобщо няма коне.

— Добре, де, добре. Само че, вижте... Тези мъжаги Атос, Портос и Арамис, те са имали нещо...

— Можем да поговорим за това друг път — прекъсна го Хю. — Бобо се върна. Готов ли си да тръгнеш, Бил?

— Недей да бързаш, Хю. Това е важно. Тези мъже са имали ножове...

— Естествено. Защо да нямат?

— Но техните са били по-добри от нашите. Имали ножове, дълги колкото ръката ти, може би по-дълги дори. Щом ще се бием с целия Екипаж, помислете какво преимущество би ни дало това.

— Хм-м-м. — Хю измъкна ножа си и го разгледа, обгръщайки го с дланта си. — Възможно е. Но пък тогава не би могъл да го хвърляш.

— Бихме могли да имаме и ножове за хвърляне.

— Да, предполагам, че бихме могли.

Близнаците бяха слушали без да се намесват.

— Той е прав — обади се Джо. — Хю, ти се погрижи за охраната. Ние с Джим трябва да се позанимаем с малко четене.

И двете глави на Джо-Джим бяха погълнати от мисълта за други книги, които притежаваха, книги които описваха с кръвожадни подробности безкрайно разнообразните методи, използвани от човечеството за скъсяване на живота на враговете. Той бе на път да учреди Катедра по Исторически изследвания към Военния колеж, макар да не наричаше проекта си с такова гръмко име.

— Добре — съгласи се Хю, — но ти ще трябва да им дадеш съответните разпореждания.

— Веднага.

Джо-Джим излезе от апартамента си в коридора, където Бобо беше събрал две дузини от привържениците на Джо-Джим сред мутатите. Като се изключат Дългата ръка, Прасето и Квадратния, които бяха взели участие в спасяването на Хю, всички останали бяха непознати за него, както и за Алън и Бил, и бяха до един светкавична смърт за всеки непознат.

Джо-Джим направи знак на тримата от долните палуби да отидат при него. Той ги посочи на мутатите и им заповяда да ги огледат добре и да не ги забравят — тези трима трябваше да имат осигурено безопасно придвижване и защита, където и да отидеха. Нещо повече, в отсъствието на Джо-Джим, неговите хора трябваше да се подчиняват на заповедите на всеки от тях.

Те се размърдаха и се спогледаха помежду си. Що се отнася до заповедите, бяха свикнали с тях, но само от страна на Джо-Джим.

Някакъв клечащ тип с голям нос се надигна и се обърна към тях. Той гледаше в Джо-Джим, но думите му се отнасяха до всички:

— Аз съм Джак-Носа. Ножът ми е остър и зрението ми е остро. Джо-Джим с двете мъдри глави е моят шеф и моят нож се сражава за него. Но моят шеф е Джо-Джим, не някакви непознати от тежките палуби. Какво ще кажете, бойци? Не е ли такова Правилото?

Той млъкна. Останалите го бяха изслушали нервно, поглеждайки крадешком към Джо-Джим. Джо промърмори нещо с крайчеца на устата си на Бобо. Джак-Носа си отвори устата да продължи. Чу се

хрущене от трошачи се зъби и пукане от прекършен врат; устата му бе затворена с камък.

Бобо зареди отново прашката си. Тялото, все още живо, се отпусна бавно на палубата. Джо-Джим махна с ръка към него.

— Добра хапка! — обяви Джо. — Той е ваш!

Мутатите се нахвърлиха върху тялото, сякаш някой ги бе държал вързани до този момент и ги бе отвързал внезапно. Скриха го напълно, скупчили се около него, като издаваха непрекъснати ръмжащи звукове. Наизвадили ножове, те се удряха и блъскаха един друг за парче от наградата.

Джо-Джим изчака търпеливо подялбата да свърши, след това, когато на мястото, където бе стоял Джак-Носа, не остана нищо освен едно петно върху палубата и избухналите лични междуособици във връзка с подялбата утихнаха, той проговори отново — проговори Джо:

— Дълга ръка, ти, Четиресет и един и Балтията ще слезете долу с Бобо, Алън и Бил. Останалите ще чакат тук.

Бобо се отдалечи непохватно с онези широки, леки крачки, които бяха възможни поради псевдогравитацията в близост до оста на въртенето на Кораба. Трима от мутатите се отделиха от групата и го последваха. Ерц и Алън Махони побързаха да ги настигнат.

Когато стигна до най-близката стълбищна шахта, Бобо се хвърли бързо в нея, без да спира и се остави на центробежната сила да го отнесе надолу до следващата палуба. Алън и мутатите го последваха, но Ерц се спря на ръба и се обърна да погледне назад.

— Джордан да ви пази, братя! — рече напевно той.

Джо-Джим му помахна с ръка.

— И теб — пожела му той.

— Добра хапка! — добави Джим.

— Добра хапка!

Бобо ги отведе четиридесетина палуби надолу, далече навътре в ничията земя, ненаселена нито от мутати, нито от хора от екипажа, и спря. Той посочи последователно към Дългата ръка, Четиредесет и един и Балтията:

— Двете мъдри глави казаха вие да останете и да пазите тук. Първо ти — добави той и посочи отново към Четиредесет и един.

— Ще направим така — обясни Ерц. — Алън и аз отиваме долу до тежкотегловното равнище. Вие тримата ще стоите на пост тук; ще

се редувате един по един, така че аз да мога да изпращам съобщения обратно горе до Джо-Джим. Разбрахте ли?

— Разбира се, какво толкова? — отвърна Дългата ръка.

— Джо-Джим го казва — поясни Четиридесет и един с нетърпяща възражения нотка в гласа си.

Балтията изръмжа в знак на съгласие.

— Добре — каза Бобо.

Четиридесет и един приседна край стълбищната шахта, като краката му провиснаха над нея, и насочи вниманието си към храната, която носеше пъхната под лявата си мишница.

Бобо потупа Алън и Ерц по гърбовете.

— Добра хапка! — пожела им той, озъбен в усмивка.

Когато възстанови дишането си, Ерц, благодари за вежливото пожелание, след което, без да се бави, се спусна на следващата подолна палуба, плътно следван от Алън. Предстоеше им да преминат през още много палуби, докато стигнат до „цивилизацията“.

Тършувайки из бюрото на Главния инженер, Капитан втори ранг Финиъс Нарби — Главен помощник на Капитана на Джордан — се учуди, когато откри, че Бил Ерц е скрил там две Ненужни книги. Там, естествено, бяха обичайните Свещени книги, както и безценните „Опазване и поддръжка на спомагателния четири-стадиен конвертор“ и „Наръчник по енергията, осветлението и климатичните инсталации на Звезден Кораб **“Авангард”**“, . Това бяха свещени книги от първа степен, които носеха печата на самия Джордан и по закон можеха да бъдат държани само от Главния инженер.

Нарби се смяташе за скептик и рационалист. Вярата в Джордан беше хубаво нещо — за Екипажа. Независимо от това, видът на заглавната страница с думите «Фондация Джордан» на нея, раздвижиха у него някаква следа от религиозно страхопочитание, каквото той не бе изпитвал от времето преди да бъде допуснат в братството на учените.

Той знаеше, че това чувство бе ирационално — може би в някой момент в миналото е имало някой човек или хора, на име Джордан. Може Джордан да е бил някой древен инженер или капитан, който е кодифицирал здравия разум и почти инстинктивните правила за

уредбата на Кораба. Или пък, което изглеждаше по-вероятно, митът за Джордан бе много по-стар от тази книга в ръката му и нейният автор просто се бе възползвал от невежествените суеверия на Екипажа, за да придаде авторитетност на писанията си. Нарби знаеше как се правят подобни неща — той планираше да освети новата политика по отношение на мутатите със същата благословия на Джордан, когато назрееше момента тя да бъде приведена в изпълнение. Да, редът и дисциплината, и вярата в авторитета бяха хубави неща — за Екипажа. Също толкова очевидно бе, че един рационален, хладнокръвен здрав разум, е подходящ атрибут за учените, които бяха стражи на благосъстоянието на Кораба — здрав разум и вяра в нищо друго, освен във фактите.

Той се възхити от подредбата на буквите на страниците на книгата, която държеше в ръцете си. В онези древни времена определено са имали отлични писари — не като мърлявите драскачи, с които той бе принуден да се примирява, и които трудно можеха да изпишат печатно две еднакви букви.

Той си отбеляза наум да проучи тези две незаменими книги на инженерния отдел, преди да ги върне на приемника на Ерц. Хрумна му, че би било добре да не е прекалено зависим от становищата на Главния инженер, когато самият той наследи капитанския пост. Нарби не изпитваше никакво особено уважение към инженерите, най-вече поради това, че той не притежаваше какъвто и да било особен талант за инженерство. След като получи учена степен и бе натоварен да защитава духовното и материално благосъстояние на Екипажа, след като се бе заклел да поддържа Ученията на Джордан, той скоро откри, че повече му допадаха администрацията и управлението на личния състав, отколкото да се грижи за конвертора или да обслужва енергийните линии. Той бе служил като чиновник, селски администратор, протоколчик на Съвета, офицер отговарящ за личния състав, а сега беше Главен помощник на самия Капитан на Джордан — от момента, когато някакъв нещастен и доста мистериозен случай бе прекъснал живота на предшественика на Нарби на този пост.

Решението му да доизучи инженерството преди да бъде избран нов Главен инженер, го подсети за проблема свързан с избирането на нов началник. Нормално Старшият вахтен офицер на Конвертора ставаше Главен инженер, когато някой началник поемеше Дългия път,

но в случая Морт Тайлър, Старши вахтения, бе поел Дългия път по същото време — тялото му бе намерено вкочанено и изстинало, след нападението на мутатите, които бяха освободили еретика Хю Хойланд. По този начин възможността за избор оставаше широко открита и Нарби изпитваше известна нерешителност кого да предложи на Капитана.

Едно бе сигурно — новият началник не биваше да е човек с толкова напориста предприемчивост като Ерц. Нарби приемаше, че Ерц бе свършил добра работа по организирането на Екипажа за предложеното изстребление на мутатите, но самите резултати от работата му го бяха направили прекалено силен претендент за капитанския пост — ако и когато се наложеше да се търси нов човек за него. Ако помислеше открито за това, Нарби сигурно би се съгласил, че продължителността на живота на сегашния Капитан се бе проточила прекалено много, тъй като Нарби не бе абсолютно сигурен, че Ерц нямаше да бъде избран.

Онова, което той наистина си мислеше, бе, че сега е може би подходящ момент стария Капитан да предаде духа си на Джордан. Дебелият изкуфял дъртак отдавна бе надживял своята полезност; Нарби се бе уморил от необходимостта да го обсипва с ласкателства, за да издава подходящите заповеди. В случай че Съветът се изправеше пред необходимостта да избира нов Капитан в този момент, налице имаше само един-единствен кандидат...

Нарби остави книгата на бюрото. Бе взел решение.

Простото решение да елиминира стария Капитан не предизвика в съзнанието на Нарби никакво чувство за срам, нито за грях, или пък за нелоялност. Той изпитваше презрение, но не и неприязън към Капитана и никакъв подъл дух не оцветяваше решението му да го убие. Плановите на Нарби бяха скроени на благородното равнище на държавничеството. Той искрено вярваше, че неговата цел е благоденствието на целия Екипаж — администрация основана на здравия разум, ред и дисциплина, добра хапка за всички. Той избираше себе си, защото за него бе очевидно, че той бе най-подходящ за осъществяването на тези достойни цели. Той не съжеляваше ни най-малко за това, че някои трябва да поемат Дългия път, за да може тези по-широки интереси да бъдат обслужени, но не изпитваше никаква злоба към тях.

— Какво, Хъф да те вземе, правиш на моето бюро?

Нарби вдигна поглед и видя покойния Бил Ерц, застанал над него с вид, който в никакъв случай не бе доволен. Той погледна отново, след това, сякаш размислил, затвори устата си. Бе толкова сигурен, че Ерц е поел Дългия път и по всяка вероятност е бил заклан и изяден, когато не се появи след нападението — толкова сигурен, че сега това да види Ерц застанал пред него, напористо жив, бе истинско издевателство над ума му. Но се овладя.

— Бил! Джордан да те благослови, човече... ние си помислихме, че си поел Дългия път! Сядай, сядай и ми кажи какво се случи с теб.

— Ще ти кажа, ако се разкараш от стола ми — хапливо отвърна Ерц.

— О, извинявай!

Нарби бързо освободи стола зад бюрото на Ерц и си намери друг.

— А сега — продължи Ерц, настанявайки се на стола, който Нарби беше опразнил, — можеш да ми обясниш защо се ровиш из моите неща.

Нарби успя да си придаде обиден вид.

— Нима това не е очевидно? Ние приехме, че си умрял. Някой трябваше да поеме работата и да се погрижи за твоя отдел, докато бъде определен нов началник. Действах от името на Капитана.

Ерц го погледна право в очите.

— Не ми пробутвай тая помия, Нарби. И двамата знаем кой казва на Капитана какво да прави — толкова пъти сме планирали това. Дори и наистина да си мислил, че съм умрял, струва ми се, че би могъл да изчакаш малко повече от времето между две сънни паузи и тогава да ровиш из бюрото ми.

— Ама, наистина, старче, когато някой изчезне след нападение на мутатите, здравият разум изисква да се допусне, че той е поел Дългия път.

— Добре, добре, да оставим това. Защо Морт Тайлър не ме замести през това време?

— Той е в Конвертора.

— Значи е убит, а? Но кой нареди да бъде сложен в Конвертора? Толкова много маса ще предизвика ужасно напрежение в зареждането.

— Аз наредих, на мястото на Хю Хойланд. Техните маси бяха почти еднакви, а твоето разпореждане за масата на Хю Хойланд не беше изпълнено.

— Почти еднакви не е достатъчно добър аргумент, когато става дума за работата на Конвертора. Ще трябва да проверя това.

Той понечи да стане.

— Не се вълнувай — рече Нарби. — Не съм пълен глупак в инженерството, знаеш това. Заповядах масата му да бъде коригирана съгласно графика, който ти беше съставил за Хойланд.

— Е, добре. Засега ще се задоволя с това. Но ще трябва да проверя. Не можем да си позволим да прехосваме маса.

— Като говорим за прехосана маса — сладниково рече Нарби, — намерих две Ненужни книги в бюрото ти.

— Е, и?

— Те са класирани като маса, предназначена за енергия, нали знаеш.

— Какво от това? И кой е пазачът на масата предназначена за енергия?

— Ти, разбира се. Но какво правеха те в бюрото ти?

— Нека да ти изтъкна на тебе, драги ми любимецо на Капитана, че е изключително в моята компетентност да реша къде ще съхранявам масата, предназначена за енергия.

— Хм-м-м... предполагам, че си прав. Между другото, ако не ти трябват веднага за енергийния график, би ли имал нещо против да ми ги дадеш да ги прочета?

— Ни най-малко, ако решиш да бъдеш разумен по отношение на това. Ще ти ги изпиша — трябва да го направя; те са били вече центрофугирани. Само бъди дискретен за това.

— Благодаря. Някои от онези древни са имали живо въображение. Напълно налудничаво, разбира се, но е забавно за разтоварване.

Ерц извади двата тома и пригответи разписка за Нарби да я подпише. Направи това разсеяно, зает с проблема как и кога да обработи Нарби. Той знаеше, че Финиъс Нарби е една от ключовите фигури към целта, която той и неговите кръвни братя си бяха

поставили — може би *ключовата* фигура. Ако биха могли да го спечелят на своя страна...

— Фин — каза той, след като Нарби подписа, — чудя се дали проведохме най-мъдрата политика в случая с Хойланд.

Нарби изглеждаше изненадан, но не каза нищо.

— О, не искам да кажа, че отдавам някакъв смисъл на неговия разказ — побърза да добави Ерц, — но имам чувството, че изпуснахме една възможност. Трябваше да си поиграем малко с него. Той беше една връзка с мутатите. Най-големият недостатък в работата ни при опитите да подчиним страната на мутатите под властта на Съвета е фактът, че ние знаем много малко за тях. Не знаем колко са те, нито колко са силни или пък до каква степен са организирани. Освен това ние ще трябва да пренесем битката при тях, а това е изключително неблагоприятно за нас. Ние на практика не познаваме пътя на погорните равнища. Ако се бяхме заиграли с него и се бяхме престорили, че вярваме на приказките му, можеше да научим много неща.

— Но ние не бихме могли да разчитаме много на онова, което ни каже той — изтъкна Нарби.

— Това нямаше да е необходимо. Той ни предложи възможността да се изкачим чак най-горе до равнището на безтегловност и да разгледаме какво има там.

Нарби изглеждаше удивен.

— Ти не говориш сериозно, нали? Нито един член на Екипажа, който се е доверил на обещанието на мутатите да не му направят нищо лошо, не би стигнал до равнището на безтегловност; той би поел набързо Дългия път!

— Аз не съм толкова сигурен в това — възрази Ерц. — Хойланд си вярваше на историята, която разказваше, сигурен съм в това. И...

— Какво! Всичките онези пълни глупости за това, че Корабът може да се *движи*. Солидният Кораб. — Той почука по преградата. — Никой не би повярвал на това.

— Но аз ти казвам, че той вярваше. Той е религиозен фанатик — това е ясно. Но той е видял нещо там и това бе начинът, по който той го тълкуваше. Ние можехме да отидем горе да видим онова, каквото и да е то, за което така разпалено говореше той и да се възползваме от възможността разузнаем повече за мутатите.

— Пълни глупотевини!

— Аз не мисля така. Той сигурно има много голямо влияние сред мутатите; виж през какви неприятности минаха само и само да го освободят. Щом той казва, че може да ни осигури безопасен път нагоре до равнището на безтегловност, аз мисля, че може.

— Защо така изведнъж промени мнението си?

— Нападението стана причина да си променя мнението. Ако някой ми беше казал, че банда мутати ще дойдат чак тук долу до равнището на нормална гравитация и ще рискуват главите си, за да спасят живота на един човек, нямаше да му повярвам. Но това се случи. Принуден съм да ревизирам убежденията си. Като оставим настрана неговата история, очевидно е, че мутатите ще се бият за него и може би ще приемат заповеди от него. Ако това е вярно, би си струвало да угодим на неговите религиозни убеждения, ако това би ни дало възможност да придобием контрол над мутатите, без да е необходимо да се бием, за да постигнем това.

Нарби сви рамене, изразявайки несъгласието си.

— Теоретически може да има нещо вярно в това, което казваш. Но защо да си губим времето с евентуални възможности? Ако е имало такава възможност, ние сме я пропуснали.

— Може и да не сме. Хойланд е все още жив и е отново при мутатите. Ако бих могъл да измисля някакъв начин да му изпратя съобщение, може би все още бихме могли да уредим това.

— Но как би могъл?

— Не знам точно как. Бих могъл да взема двама души и да се поизкатерим малко нагоре. Ако успеем да хванем някой мутат жив, това би могло да свърши работа.

— Малко е вероятно.

— Ще ми се да рискувам и да опитам.

Нарби прехвърли в ума си всичко това. Целият план му се струваше изпълнен с несигурни възможности и глупави предположения. Независимо от това, щом Ерц искаше да поеме този риск и ако наистина успее, най-лелеяната амбиция на Нарби би се оказала много по-близко до реализирането си. Подчиняването на мутатите със сила би било продължително и кръвопролитно начинание, вероятно невъзможно начинание. Той ясно съзнаваше колко трудно е това.

Ако не успее, нищо не се губи, освен Ерц. Сега, след като премисли отново всичко, излизаше че Ерц няма да представлява каквато и да било загуба на този етап от играта. Хм-м-м.

— Давай — рече той. — Ти си смел човек, пък и начинанието си струва.

— Добре — съгласи се Ерц. — Добра хапка.

Нарби схвана намека.

— Добра хапка — отвърна той, събра си книгите и си тръгна.

Чак по-късно му хрумна, че Ерц не му бе казал къде е бил толкова дълго време.

Ерц също съзнаваше, че Нарби не беше напълно откровен с него, но като познаваше Нарби, той не бе изненадан. Той бе доволен, че импровизираният му план за бъдещо действие бе посрещнат толкова добре. Изобщо не му бе хрумнало, че може би щеше да е по-просто и по-резултатно, ако бе казал истината.

Ерц се поразтича за известно време, докато направи рутинна инспекция на Конвертора и назначи действащ Старши вахтен офицер. След това, доволен, че неговият отдел бе в състояние да си върши работата при едно бъдещо негово отсъствие, той изпрати да повикат главния му носач и каза на ординареца да доведе Алън Махони от селото. Бе помислил, дали да не поръча да приготвят носилката му и да се срещне с Махони на половината път, но се отказа от това, тъй като реши, че би било прекалено подозрително.

Алън го поздрави с въодушевление. За него — все още неженен кадет и работещ за по-предприемчиви хора, докато всичките му връстници бяха до един глави на семейства и притежаваха солидно имущество — съзнанието, че е кръвен брат на един високопоставен учен, бе наистина най-важното нещо, което му се бе случвало някога в живота, и което засенчваше дори последните му приключения, чието значение той и без това, едва ли имаше способността да разбере.

Ерц го прекъсна и бързо затвори вратата към външния инженерски офис.

— Стените имат уши — тихо каза той, — а чиновниците със сигурност, освен уши, имат и езици. Да не би да искаш и двамата да поемем Дългия път?

— О, ама че съм и аз, Бил... Не исках да...

— Няма нищо. Ще те чакам в основата на същата стълба, по която слязохме долу, на десет палуби над тази. Можеш ли да броиш?

— Разбира се, мога да броя до толкова. Мога да броя до два пъти по толкова. Едно и едно прави две, а още едно прави три и още едно прави четири и едно прави пет, и...

— Това е достатъчно. Виждам, че можеш. Но аз разчитам повече на твоята вяроност и на ножа ти, отколкото на математическите ти способности. Ела там, веднага щом можеш. Качи се горе отнякъде, откъдето няма да те забележат.

Четиридесет и един беше все още на пост, когато те стигнаха мястото на срещата. Ерц го извика по име, като междувременно бе застанал извън обсега на стрелба с прашка или на мятане с нож — разумна предохранителна мярка, като се вземе предвид, че си имаше работа със същество, което бе израснало до ръста на мъж благодарение на това, че борави чевръсто с оръжията си. След като се разпознаха едни други, той каза на постовия да намери Хю Хойланд. Дватамата с Алън седнаха да чакат.

Четиридесет и един не можа да намери Хю Хойланд в апартамента на Джо-Джим. Джо-Джим също не беше там. Той намери Бобо, наистина, но карфичестата глава не беше от много полза. Бобо му каза, че Хю бил отишъл горе, където всички летят. Това означаваше много малко за Четиридесет и един; той бе ходил горе до равнището на безтегловност само веднъж в живота си. Тъй като равнището на безтегловност се простираше по цялата дължина на Кораба, представлявайки фактически последния концентричен цилиндър около оста на Кораба — не че Четиридесет и един можеше да си го представи с тези понятия — информацията, че Хю се бе отправил към равнището на безтегловност, не му вършеше работа.

Четиридесет и един бе объркан. Заповед издадена от Джо-Джим не биваше да се пренебрегва, а той бе схванал чрез своя не особено ярък ум, че заповед от страна на Ерц имаше същата тежест. Той разбуди отново Бобо.

— Къде е Двете мъдри глави?

— Отиде да се срещне с правачката на ножове.

Бобо отново затвори очите си.

Така беше по-добре. Четиридесет и един знаеше къде живее правачката на ножове. Всеки мутат имаше вземане-даване с нея; тя беше незаменият занаятчия и търговец в страната на мутатите. Нейната личност беше по необходимост табу; нейната работилница и прилежащата ѝ околност бяха неутрална територия за всички. Той изкачи тичешком две палуби и продължи бързешком по-нататък.

Една врата с надпис: ТЕРМОДИНАМИЧНА ЛАБОРАТОРИЯ — ВХОД ЗАБРАНЕН зееше отворена. Четиридесет и един не можеше да чете — нито наименованието, нито забраната, не означаваха нищо за него. Но той чу гласове, единият от които разпозна като идващ от близнаците, а другият — от правачката на ножове. Той влезе вътре.

— Шефе — понечи да заговори.

— Затваряй си устата — рече Джо. Джим изобщо не вдигна поглед и продължи спора си с Майката на остриетата. — Ще правиш ножове — каза той, — и да не съм чул повече нито дума.

Тя стоеше с лице към него, подпряла неподвижно четирите си дебели и твърди ръце на широките си бедра. Очите и бяха почервенели от взирането в пещта, в която тя нагорещяваше метала; пот се стичаше по набръчканото ѝ лице и в редките ѝ мустаци, които обезобразяваха горната ѝ устна и капеше върху оголената ѝ гръд.

— Вярно е че правя ножове — рязко отвърна тя. — Почтени ножове. Не свински шишове, каквито ти искаш да правя. Ножове дълги колкото ръката му... пфу-у! — Тя се изплю към черешово-червената уста на пещта.

— Слушай, дърта храна за екипажа — безстрастно отвърна Джим, — ще правиш ножове така както ти кажа аз или в противен случай ще ти опека краката в собствената ти пещ. Чуваш ли?

Четиридесет и един застина с отворена уста. Никой *никога* не говореше така с Майката на остриетата; Шефът със сигурност притежаваше власт!

Правачката на ножове неочаквано отстъпи.

— Но това не е *правилният* начин да се правят ножове — истерично изплака тя. — Те не биха могли да се балансират правилно. Ще ти покажа... — Тя сграбчи две връзки ножове от тезгяха си и ги насочи срещу една мишена с формата на кръст на другия край на помещението — не един след друг, а едновременно с четирите си ръце, като и четирите ножа полетяха едновременно във въздуха. Те потънаха

в мишената, по един в четирите края на всяка от чертите на кръста. — Виждаш ли? С дълъг нож не би могъл да направиш това. Той ще се бори със себе си и няма да върви направо.

— Шефе — опита се да се обади отново Четиридесет и един.

Джо-Джим му запуши устата с юмрука си, без да поглежда към него.

— Разбирам какво имаш предвид — каза Джим на правачката на ножове, — но ние не искаме тези ножове за хвърляне. Искаме ги за сечене и ръгане при близък бой. Хващай се за работа — искам първият да е готов преди следващото ти хранене.

Старицата се намръщи.

— Ще получа ли обичайното си възнаграждение? — рязко каза тя.

— Разбира се, че ще го получиш — увери я той. — По една десета от всеки убит, до изплащане на ножовете и добра хапка през цялото време, докато работиш.

Тя сгърчи разкривените си рамене и отсече:

— Добре.

След това се обърна, приклепци един дълъг, плосък къс стомана с двете си леви ръце и го хвърли в пещта. Джо-Джим се обърна към Четиридесет и един.

— Какво има? — попита Джо.

— Шефе, Ерц ме изпрати да взема Хю.

— Ами защо не го направи?

— Не мога да го намеря. Бобо казва, че е отишъл горе, където няма тегло.

— Ами, иди го намери. Не, няма да можеш — ти не знаеш къде да го търсиш. Аз самият ще трябва да отида. Върни се обратно при Ерц и му кажи да почака.

Четиридесет и един побърза да се махне. Шефът се държеше добре, но не беше хубаво човек да се разтакава в негово присъствие.

— Докъде ни докара, да търчим да изпълняваме поръчки — обади се кисело Джим. — Как ти харесва ролята на кръвен брат, Джо?

— Ти ни натресе това.

— Така ли? Кръвната клетва беше твоя идея.

— Проклятие, ти знаеш защо го направих. *Те* го приеха на сериозно. А ние ще имаме нужда от всичката възможна помощ, която можем да си осигурим, ако искаме да се измъкнем от това здрави и читави.

— О? Значи *ти* не си го приемал на сериозно?

— А ти?

Джим се усмихна цинично.

— Точно толкова, колкото и ти, драги ми, измамни братко. При сегашното състояние на нещата, за нас с теб е много, много по-здравословно да се придържаме към условията на сделката до край. «Всички за един и един за всички.»

— Пак си чел Дюма.

— А защо не?

— Няма нищо. Но недей да изглупяваш от това.

— Няма. Знам коя страна на ножа е остра.

Джо-Джим завари Квадратния и Прасето пред вратата на Командната зала. По това разбра, че Хю трябва да е вътре, тъй като той бе назначил двамата за лична охрана на Хю. Това заключение бе неизбежно обаче; щом Хю се е изкачил до равнището на безтегловност, той със сигурност е отишъл или при Основното задвижване, или в Командната зала — по-вероятно — в Командната зала. Това място притежаваше огромна притегателна сила за Хю. Още от първия път, когато Джо-Джим буквално го бе замъкнал в Командната зала и го бе принудил да види със собствените си очи, че Корабът не е целия свят, а просто един съд, който се носи в един по-голям свят — един съд, който би могъл да се подкара и да се задвижи — още от онзи момент и през последвалия период, докато той бе все още роб-пленник на Джо-Джим, младежът бе обсебен от идеята да задвижи кораба, да седне пред уредите за управление и да го накара да *тръгне*!

Това означаваше за него повече, отколкото би могло да означава за някой космически пилот от Земята. От времето, когато първата ракета осъществи малкия скок от Тера до Луната, пилотът на космически кораб бе стандартният герой, на когото всяко момче горещо желаете да подражава. Но амбицията на Хю не беше от толкова дребно естество — той желаете да приведе в движение своя *свят*. Според земните стандарти и представи, по-малко амбициозно би

било да мечтаеш да оборудваш Слънцето с реактивни двигатели и да го пришпориш из Галактиката.

Младият Архимед бе намерил своя лост и сега търсеше опорна точка.

Джо-Джим се спря пред вратата на големия сребърен глобус на стелариума, който представляваше Командната зала и надникна вътре. Не можеше да види Хю, но знаеше, че сигурно е при уредите за управление в креслото на главния астрогатор, тъй като лампите бяха задействани. Изображенията на звездите бяха осеяли вътрешната повърхност на сферата, създавайки подобие на небесата извън Кораба. Илюзията не беше напълно убедителна от вратата, където беше застанал Джо-Джим; от центъра на сферата тя би била пълна.

Звездите угасваха сектор след сектор, докато Хю манипулираше с приборите за управление в центъра на сферата. Един сектор остана да сияе в дъното отпред. Той бе маркиран от широка искряща орбита, многократно по-ярък от съседните. Джо-Джим спря наблюдението си и се придвижи с ръце нагоре до командните кресла.

— Хю! — извика Джим.

— Кой е? — попита делово Хю и подаде главата си от дълбокото кресло. — О, това си ти. Здравсти.

— Ерц иска да те види. Излизай от там.

— Добре. Но преди това ела тук. Искам да ти покажа нещо.

— Не му обръщай внимание — рече Джо на брат си.

Но Джим отвърна:

— О, хайде да видим какво иска. Няма да се бавим.

Близнаците се изкачиха в станцията за управление и се настаняха в съседното кресло.

— Какво има?

— Онази звезда там — рече Хю, като посочи сияещата звезда. — Станала е по-голяма, отколкото беше последния път, когато бях тук.

— Ха? Разбира се, че е така. Тя става все по-ярка от дълго време насам. Първият път, когато дойдох тук, изобщо не се виждаше.

— Значи ние сме по-близо до нея.

— Естествено — съгласи се Джо. — Знам това. То просто доказва, че Корабът се движи.

— Но защо не ми каза за това?

— За кое?

— За онази звезда. За това, че тя расте.

— Какво значение има това?

— Какво значение има ли! Ама че работа, мили Джордан, човече — това е то. Това е мястото, където отиваме. Това е *Краят на Дългия Път!*

Джо-Джим — и двамата — за момент се сепна. Тъй като той самият не се интересуваше от нищо друго, освен от собствената си безопасност и спокойствие, му бе трудно да осъзнае, че Хю, както може би и Бил Ерц, имаха за основна своя цел да завоюват отново загубените постижения на своите предци, за да довършат отдавна забравеното полумитично Пътуване до Далечния Кентавър.

Джим дойде на себе си.

— Хм-м-м, възможно е, какво те кара да мислиш, че онази звезда е Далечният Кентавър?

— Може и да не е. Не ме интересува. Но това е най-близката звезда до нас и ние се движим към нея. Когато не знаем коя звезда коя е, всичките са еднакво добри. Джо-Джим, древните трябва да са имали *някакъв* начин да различават звездите една от друга.

— Разбира се, че са имали — потвърди Джо, — но какво от това? Ти си избрал онази, до която искаш да отидеш. Хайде. Искам да се върна долу.

— Добре — съгласи се с нежелание Хю.

Те поеха по дългия обратен път.

Ерц изложи пред Джо-Джим и Хю своя разговор с Нарби.

— А идеята ми да дойда тук, се състои в следното: ще изпратя Алън обратно долу с едно писмо до Нарби, в което ще му напиша, че съм успял да установя контакт с теб, Хю и ще настоявам пред него да се срещне с нас някъде над страната на Екипажа, за да чуе какво съм открил.

— Защо просто не отидеш долу и не го доведеш лично? — възрази Хю.

Ерц го погледна леко глуповато.

— Защото *ти* опита да подходиш по този начин към *мен* — и той не даде резултат. Ти се върна от страната на мутатите и ми разказа за чудесата, които си видял. Аз не ти повярвах и те изправих пред съд за еретизъм. Ако Джо-Джим не те бе спасил, ти щеше да отидеш в Конвертора. Ако ти не ме бе занесъл насила до равнището на безтегловност и не ме бе накарал насила да видя със собствените си очи, никога нямаше да ти повярвам. Уверявам те, че Нарби изобщо няма да е по-лесна врата за разбиване, отколкото бях аз. Искам да го докарам тук горе, да му покажа звездите, и да го накарам да разбере — ако можем мирно; ако трябва — със сила.

— Не разбирам това — рече Джим. — Няма ли да е по-просто да му прережем гърлото?

— Това би било чудесно. Но няма да е умно. Нарби може да ни бъде от огромна помощ. Джим, ако ти познаваше организацията на Кораба, така както я познавам аз, щеше да разбереш защо. Нарби има повече тежест в Съвета, отколкото който и да било от останалите офицери и той *представява* Капитана. Ако го спечелим на наша страна, може изобщо да не ни се наложи да се бием. Ако не успеем... е, тогава не съм сигурен за резултата, не и ако се наложи да се бием.

— Не мисля, че той ще дойде тук горе. Ще се усъмни, че това е някакъв капан.

— Което е още едно основание за това, защо трябва да отиде Алън, а не аз. Той би ми поставил множество затруднителни въпроси и би проявил съмнение към отговорите. От Алън той няма да очаква толкова много — Ерц се обърна към Алън и продължи: — Алън, когато той започне да те разпитва, ще се престориш, че не знаеш нищо, освен онова, което сега ще ти кажа. Чат ли си?

— Дума да няма. Нищо не знам, нищо не съм видял, нищо не съм чул — рече Алън. И добави с искрена простота: — Аз и без това никога не съм знаел много.

— Добре. Никога не си виждал Джо-Джим, никога не си чувал за звездите. Ти си просто мой пратеник, един боец, когото съм взел със себе си да ми помага. А ето какво ще му кажеш... — Той изложи пред Алън посланието за Нарби, изречено с прости, но предизвикателни думи, след това провери дали Алън е разбрал всичко както трябва. — Добре, тръгвай! Добра хапка.

Алън тупна дръжката на ножа си и отвърна:

— Добра хапка! — и потегли бързо на път.

За един селянин е невъзможно да се озове изневиделица пред помощника на Капитана — Алън се убеди в това. Той бе спрял от Главния старшина на корабната полиция, който стоеше на пост пред квартирата на Нарби, окован за кратко с белезници на ръцете заради настойчивостта му да влезе, отпратен при някакъв досадно несимпатичен писар, който си записа името му и му каза да се върне в селото си и да чака там да бъде повикан. Той държеше на своето и настояваше, че носи спешно послание от Главния инженер за Капитан втори ранг Нарби. Писарят го погледна отново:

— Дай ми писмото.

— Няма никакво писмо.

— Какво? Това е абсурдно. Винаги има нещо черно на бяло. Правилата са такива.

— Той нямаше никакво време да напише каквото и да било. Даде ми словесно послание.

— Какво е то?

Алън поклати отрицателно глава.

— Лично е, само за Капитан втори ранг Нарби. Така ми е заповядано.

Писарят видя раздразнението му.

Но тъй като беше само стажант, той предпочете, пред удоволствието да постави непосредствено и веднага на мястото му непокорния селяк, по-безопасния начин — да препрати младока по-нагоре.

Главният писар бе кратък:

— Дай ми посланието.

Алън се стегна и заговори на един учен по начин, който не бе използвал никога през живота си, дори и пред някой толкова млад, колкото предишния писар:

— Сър, единственото, което искам, е да кажете на Капитан втори ранг Нарби, че нося послание за него от Главния инженер Ерц. В случай че посланието не бъде предадено, не аз ще бъда онзи, който ще отиде в Конвертора! Но не смея да предам посланието на когото и да било друг.

Нисшестоящият служител овладя гнева си и реши да рискува да обезпокои началника си.

Алън предаде на Нарби посланието си тихо, така че ординарецът, който стоеше непосредствено пред вратата да не може да го подслуша. Нарби се вторачи в него:

— Ерц, иска *аз* да дойда с *теб* в страната на мутатите?

— Не чак до самата страна на мутатите, сър. До едно междинно място, където Хю Хойланд може да се срещне с вас.

Нарби издиша шумно.

— Това е абсурдно. Ще изпратя отряд ножове да ми го доведат тук долу.

Алън изложи решителната част на посланието си. Този път той внимателно повиши гласа си, за да е сигурен, че ординарецът, а ако беше възможно и други, ще могат да чуят думите му:

— Ерц каза да ви предам, ако *се страхувате* да отидете, просто да забравите всичко това. Той ще се погрижи сам да постави въпроса пред Съвета.

Алън дължеше своето по-нататъшно съществуване от този момент насетне на факта, че Нарби бе от оня вид хора, които живееха по-скоро с коварство, отколкото чрез груба сила. Ножът на Нарби беше в колана му; Алън с болка осъзна, че той бе накаран да остави своя при Главния старшина на корабната полиция.

Нарби овладя изражението на лицето си. Той бе твърде интелигентен, за да признае че гордостта му е била накърнена от мухльото пред него, макар че си обеща при по-подходящ момент да обърне малко специално внимание на въпросния мухльо. Накърнена гордост, любопитство и опасността от загуба на престиж, всичко това заедно се съдържаше в решението му.

— Идвам с теб — свирепо изрече той. — Искam да го попитам, правилно ли си предал посланието му.

Нарби помисли, дали да повика някой от по-старшите охранители да го придружи, но отхвърли тази идея. Това не само че би придало извънредна публичност на цялата работа, преди той да е имал възможност да прецени нейните политически страни, но би накърнило достойнството му точно толкова, колкото и ако просто откажеше да отиде.

Когато Алън получи обратно ножа си от Главния старшина на корабната полиция, капитанът нервно го попита:

— Нали си добър с ножа?

— Няма по-добър — весело се съгласи Алън.

Нарби се надяваше, че това не е просто самохвалство. Мутати... Искаше му се самият той да бе намирал повече време напоследък за тренировки по мъжките умения.

Постепенно възвърна самообладанието си, докато вървеше след Алън нагоре към равнищата с ниска степен на гравитация.

Дотук всичко вървеше спокойно, нямаше нищо тревожно; на второ място, Алън бе очевидно внимателен и опитен разузнавач, който се движеше предпазливо и безшумно и никога не пристъпваше на някоя палуба, без да се спре и да се огледа внимателно наоколо, преди да даде възможност на тялото си да последва очите. Нарби вероятно щеше да е по-нервен, ако бе чул онова, което чуваше Алън — леки шумове от глъбините на големите полутъмни проходи, шушукания, които му говореха, че тяхното придвижване е охранявано от всички страни. Това подсъзнателно безпокоеше Алън, макар че той бе очаквал нещо подобно — знаеше, че и Хю, и Джо-Джим са грижливи капитани, които не биха пропуснали да осигурят прикритие по маршрута им. Повече щеше да се безпокои, ако не бе усетил разузнавателно присъствие, каквото трябваше да е налице.

Когато наближи до мястото на срещата, на двадесетина етажа над най-горното цивилизовано равнище, Алън спря и изсвири с уста. В отговор също се чу изсвирване.

— Алън е — извика той.

— Излез и се покажи.

Алън се подчини, без да пренебрегва обичайната предпазливост. Когато не видя никой друг освен приятелите си — Ерц, Хю, Джо-Джим и Бобо — той направи знак на Нарби да го последва.

Видът на Джо-Джим и Бобо наруши възвърналото се спокойствие на Нарби с внезапното усещане, че се е озовал в капан. Той стисна ножа си и отстъпи тромаво назад по стълбите, след това се обърна. Бобо измъкна ножа си още по-бързо. За част от секундата, преимуществото изглеждаше изравнено. Но Джо-Джим плесна Бобо през лицето, взе му ножа и го хвърли на палубата, след това му отне прашката.

Нарби бе побягнал с всичка сила, а Хю и Ерц викаха напразно след него.

— Хвани го, Бобо! — разпореди се Джим. — И не го наранявай.

Бобо изтопурка след него.

Той се върна доста скоро.

— Тича бързо — обясни той.

Пусна Нарби на палубата, където офицерът остана да лежи почти безмълвно, опитвайки се да си поеме дъх. Бобо взе ножа на Нарби от колана му и го изпробва като обръсна кичур дълги черни косми от лявата си ръка.

— Хубав нож — изрази одобрението си той.

— Върни му го — заповяда Джим.

Бобо погледна крайно озадачено, но се подчини с нежелание. Джо-Джим върна на Бобо оръжията му.

Нарби изглеждаше изненадан точно колкото Бобо, когато получи хладното си оръжие, но успя да прикрие изненадата си по-добре от него. Той успя дори да приеме това с достойнство.

— Виж какво — подхвана с безпокойство в гласа Ерц, — съжалявам, че те изплашихме, Фин. Бобо не е лош. Това беше единственият начин да те върнем обратно.

Нарби се пребори вътрешно, за да си възвърне хладната самодисциплина, с която обикновено посрещаше нещата. Проклятие! — каза си той. Това положение е абсурдно. Но...

— Забрави това — кратко отвърна той. — Очаквах да се срещна с теб; не очаквах тълпа от въоръжени мутати. Имаш странен вкус да си подбираш приятели за игра, Ерц.

— Извинявай — отговори Бил Ерц. — Мисля, че трябваше да те предупредя — проява на измамна дипломация. — Но няма защо да се безпокоиш от тях. Вече се запозна с Бобо. Това е Джо-Джим. Той е не... нещо като Корабен офицер сред мутатите.

— Добра хапка — любезно потвърди Джо.

— Добра хапка — машинално отвърна Нарби.

— Хю го познаваш, струва ми се.

Нарби кимна в знак на съгласие. Последва смущаваща пауза. Нарби наруши мълчанието.

— Е — каза той, — сигурно си имал някаква причина, за да изпратиш да ми кажат да дойда тук горе. Или това е просто някаква игра?

— Имах причина — съгласи се Ерц. — Аз... Ама че работа, просто не знам откъде да започна. Виж какво, Нарби, няма да ми повярваш, но аз *видях*. Всичко, което ни разказа Хю е истина. Аз бях в Командната Зала. Видях звездите. Аз *знам*.

Нарби се бе вторачил в него.

— Ерц — бавно каза той, — ти не си с всичкия си.

Хю Хойланд се намеси възбудено.

— Говориш така, защото не си *видял*. Той *се движи*. Корабът *се движи* като...

— Остави това нещо на мен — прекъсна го Ерц. — Чуй ме, Нарби. Какво означава всичко това, ти ще решиш скоро сам, но аз мога да ти разкажа какво *видях* самият аз. Те ме заведоха на равнището на безтегловност и в Капитанската веранда. Това е една каюта със стъклена стена. Можеш да гледаш направо навън през нея в едно голямо черно пространство — огромно — много по-огромно от всичко, което можеш да си представиш. По-голямо от Кораба. И там вън имаше светлини, звезди, точно както се говори в древните митове.

Нарби изглеждаше едновременно заинтригуван и отвратен.

— Къде ти е логиката, човече? Мислех си, че си учен. Какво искаш да кажеш с това, «по-голямо от Кораба»? Това е абсурд, противоречие в термините. По определение, Корабът си е Кораб. Всичко останало е част от него.

Ерц безнадеждно присви рамене.

— Знам как ти звучи. Не мога да го обясня; то противоречи на всяка логика. То е... О, Хъф! Ще разбереш какво имам предвид, когато го видиш.

— Съвземи се — посъветва го Нарби. — Недей да говориш глупости. Едно нещо или е логично, или не е. За да съществува дадено нещо, то трябва да заема някакво пространство. Ти си *видял* или си помислил, че си *видял* нещо забележително, но каквото и да е то, не може да е по-голямо от каютата, в която е било. Не можеш да ми покажеш нищо, което да противоречи на някакъв очевиден природен факт.

— Казах ти, че не мога да го обясня.

— Разбира се, че не можеш.

През това време близнаците си шепнеха с отвращение нещо.

— Стига дрънканици — повиши глас Джо. — Трябва да тръгваме вече. Хайде.

— Разбира се — с желание се съгласи Ерц. — Нарби, да оставим това, докато не го видиш. Да тръгваме сега... има дълго да се катерим.

— Какво? — настойчиво попита Нарби. — Кажи ми какво значи това? Къде ще ходим?

— Горе, в Капитанската веранда и в Командната зала.

— Аз ли? Не ставай смешен. Аз се връщам веднага долу.

— Не, Нарби — възрази Ерц. — Затова изпратих да те повикат. Трябва да видиш.

— Не бъди глупав — няма нужда да гледам; здравият разум дава достатъчен отговор. Въпреки всичко — продължи той, — искам наистина да те поздравя за това че си установил приятелски отношения с мутатите. Би трябвало да можем да измислим някакви средства за сътрудничество. Аз мисля...

Джо-Джим пристъпи една крачка напред.

— Прахосвате време — безразлично каза той. — Ние се качваме горе. Ти, също. Наистина настоявам за това.

Нарби поклати глава.

— И дума не може да става. Някой друг път, може би, след като изработим начин за сътрудничество.

Хю пристъпи по-близо до него, от другата му страна.

— Ти май не разбираш. Тръгваш сега.

Нарби погледна на другата страна към Ерц. Ерц кимна.

— Това е положението, Нарби.

Нарби се изруга тихо. Велики Джордан! Как можа да се остави да изпадне в такова положение? Имаше определено чувство, че двуглавият мъж би предпочел той да окаже съпротива. Невъзможно, абсурдно положение. Той отново изруга на ум, но каза колкото можеше по-изискано:

— О, добре! За да не предизвиквам спор, ще дойда сега. Хайде да вървим. Накъде?

— Просто върви до мен — посъветва го Ерц.

Джо-Джим извири силно по особен начин. Мутатите заизникваха сякаш от подовите плочи, от преградите, от тавана, докато

към отряда се присъединиха още шест или осем от тях. Нарби неочаквано се почувства зле, когато осъзна напълно колко далече се бе отклонил наистина в непредпазливостта си. Отрядът потегли нагоре.

Отне им много време, докато се изкачат до равнището на безтегловност, тъй като Нарби не бе свикнал да се катери. Постепенното намаляване на теглото, докато се изкачваха палуба след палуба, го облекчаваше донякъде, но това не му помогна, най-вече поради още по-силните спазми в стомаха, които почувства, когато теглото му изчезна. Не беше същински пристъп на космическа болест — като повечето родени на Кораба, мутати и членове на Екипажа, той повече или по-малко се бе аклиматизирал към намаленото тегло, но на практика не се бе катерил изобщо нагоре, от времето на палавото си юношество. Когато стигнаха до най-вътрешната палуба на Кораба, се чувстваше много зле и едва бе в състояние да продължи.

Джо-Джим изпрати присъединилите се членове на отряда обратно долу и каза на Бобо да носи Нарби. Нарби го отпъди с ръка.

— Ще се справя — възпротиви се той и просто от чист инат принуди тялото си да го слуша.

Джо-Джим го огледа и отмени заповедта си. Едва след една продължителна серия от хоризонтални гмуркания, която ги отнесе далече напред, чак до централната преградна стена, отвъд която се намираше Командната зала, Нарби се почувства отново във форма.

Не спряха в Командната зала, а съобразявайки се с някакъв план на Хю, продължиха към Капитанската веранда. Нарби беше подготвен за онова, което видя там, не само от обърканото обяснение на Ерц, но отчасти защото Хю му бе бърборил разпалено за всичко това през последната част от пътуването. Докато стигнаха, Хю бе започнал да изпитва топло приятелско чувство към Нарби — беше приятно да има някой, който да те слуша!

Хю прелетя през вратата преди останалите, направи един хубав завой във въздуха и се задържа с едната си ръка за седалката на Капитанското кресло. С другата той помахаше към огромния отвор за наблюдение и звездната твърд, която се виждаше през него.

— Ето — каза възбуден той. — Ето. Погледнете — не е ли прекрасно.

По лицето на Нарби не се забелязваше никакво изражение, но той се загледа дълго и напрегнато в ярката гледка.

— Забележително — призна накрая той, — забележително. Никога не съм виждал нищо такова.

— Забележително не изразява и наполовина това — възнегодува Хю. — Прекрасно е думата.

— Добре — прекрасно — съгласи се Нарби. — Та, казваш, че онези ярки малки светлинки са звездите, за които говорят древните?

— Ами да — потвърди Хю с известно раздражение, без да знае на какво се дължеше то, — само че те не са малки. Те са големи, огромни неща, като Кораба. Те само изглеждат малки, защото са толкова далече. Виждаш ли онази, най-ярката, онази голямата, долу вляво? Тя изглежда голяма защото е по-близо. Аз мисля, че това е Далечният Кентавър, но не съм сигурен — призна той в изблик на откровение.

Нарби хвърли един бърз поглед към него, след това отново погледна към голямата звезда.

— Колко далече е тя?

— Не знам. Но ще разбере. В Командната зала има инструменти за измерване на такива неща, но още не съм ги овладял напълно. Но, това няма значение. Така или иначе, ние ще стигнем дотам!

— Ъ-ъ?

— Разбира се. Ще завършим Дългия път.

Нарби гледаше с празен поглед, но не каза нищо. Той притежаваше внимателен и подреден ум, логичен до крайна степен. Беше способен изпълнител и умееше да взема бързи решения, когато е необходимо, но по природа бе склонен да задържа мненията си, когато това е възможно, докато намери време да предъвка и прецени наличната информация.

В Командната зала беше още по-неразговорчив. Слушаше и гледаше, но задаваше много малко въпроси. Хю не се интересуваше. Това бе неговата играчка, неговата джунджурийка, неговата рожба. Единственото нещо, което искаше той, бе да се изфука с нея пред някого, който никога не я е виждал и би го изслушал.

По предложение на Ерц, на връщане групата спря в жилището на Джо-Джим. Нарби трябваше да бъде спечелен да действа на страната на кръвното братство и трябваше да се изработят планове за осъществяване на такива действия, ако искаха замисълът да бъде плодотворен. Нарби неохотно се съгласи да спрат, след като се бе

убедил в реалността на примирието, при условията на което бе извършено това безпрецедентно нахлуване в страната на мутатите. Той слушаше мълчаливо, докато Ерц излагаше техния замисъл. Той продължи да мълчи, след като Ерц бе свършил да говори.

— Е? — обади се най-после Ерц, когато мълчанието се бе проточило толкова дълго, че бе започнало да му действа на нервите.

— Някакъв коментар ли очаквате от мен?

— Да, разбира се. Ти вече участваш в това.

Нарби знаеше, че е така и знаеше, че очакват някакъв отговор от него; той печелеше време.

— Ами... — Нарби стисна неодобрително устни и събра върховете на пръстите си. — Струва ми се, че проблемът се състои от две части. Хю Хойланд, доколкото разбирам, твоята цел да бъде осъществен древният План на Джордан не може да бъде реализирана, докато целият Кораб не бъде умиротворен и поставен под единно управление — за целта, са ти нужни ред и дисциплина от страната на Екипажа до самата Командна зала. Така ли е?

— Разбира се. Трябва да подсигурием с хора Основното задвижване, а това означава...

— Моля. Често казано, аз нямам квалификацията да разбирам неща, които съм видял толкова скоро и не съм имал никаква възможност да ги изуча. Що се отнася до вашите шансове за успех в това начинание, аз бих предпочел да се опаням на мнението на Главния инженер. Вашият проблем е втората фаза; изглежда, че вие по необходимост се интересувате от първата.

— Естествено.

— Тогава нека да разговаряме само за първата фаза. Тя засяга въпроси на обществената политика и администрация — аз се чувствам в по-голяма степен в свои води там; може би моят съвет ще ви бъде от полза. Джо-Джим, както разбирам, вие търсите начин да постигнете мир между мутатите и членовете на Екипажа — мир и добра хапка? Прав ли съм?

— Така е — съгласи се Джим?

— Добре. Това е била моята цел и на мнозина от корабните офицери от доста време насам. Често казано, изобщо не ми е хрумвало, че тя би могла да бъде осъществена другояче, освен с груба сила. Ние се бяхме въоръжили със стомана с оглед на една

продължителна и кръвопролитна война. В анализите на най-стария Свидетел, стигнали до него от предшествениците му чак от времето на Войнишкия бунт, не се споменава за нищо друго, освен за война между мутатите и Екипажа. Но този начин е по-добър... аз съм доволен.

— В такъв случай, ти си с нас! — възкликна Ерц.

— Спокойно — има много други неща, които трябва да се вземат предвид, Ерц, ние с теб знаем, а мисля, че и Хю Хойланд също знае, че не всички от офицерите на Кораба ще се съгласят с нас. Какво ще кажете по този въпрос?

— Това е лесно — намеси се Хю. — Ще ги доведем тук на равнището на безтегловност един по един, ще ги накараме да, видят звездите и да научат истината.

Нарби поклати глава в израз на несъгласие.

— Ти караш носилката да носи носачите. Казах ви, че този проблем се състои от два етапа. Няма смисъл да се опитваш да убедиш един човек в нещо, на което той няма да повярва, когато е нужно да го накараш да приеме нещо, което може да разбере. След като Корабът бъде заздравен, тогава ще е съвсем просто да дадем на офицерите да получат представа за Командната зала и за звездите.

— Но...

— Той е прав — спря го Ерц. — Няма полза да се забъркваме в множество религиозни проблеми, когато непосредственият проблем е практически. Има огромен брой офицери, които бихме могли да привлечем на наша страна с цел умиротворяване на Кораба, които биха създали неимоверна бъркотия, ако първо се опитаме да ги обработим с идеята, че Корабът се движи.

— Но...

— Никакви «но» по този въпрос. Нарби е прав. Здравият разум го налага. Нарби, а сега по въпроса относно онези офицери, които е възможно да не се убедят, ето как ние виждаме нещата: На първо място, твоя и моя задача е да спечелим колкото е възможно повече на наша страна. Всички, които се опълчат срещу нас... е, Конверторът е винаги гладен.

Нарби кимна, без да трепне пред мисълта за убийството като начин на политика.

— Това като че ли е най-безопасният план. Няма ли да се окаже малко трудничък?

— Ето къде е мястото на Джо-Джим. Ние ще разполагаме с подкрепата на най-добрите ножове на Кораба.

— Разбирам. Джо-Джим, както схващам, е Господар на всички мутати?

— Какво те накара да мислиш, че е така? — изръмжа Джо-Джим, подразнен, без да знае защо.

— Защо ли, предположих... Беше ми дадено да разбере...

Нарби млъкна. Никой не му бе казвал, че Джо-Джим е господар на горните палуби; той бе допуснал това съдейки по външните обстоятелства. Той неочаквано се почувства много неловко. Нима бе преговарял напразно? Какъв беше смисълът от един мирен договор с това двуглаво чудовище, ако той не представлява мутатите?

— Аз трябваше да изясня този въпрос — бързо рече Ерц. — Джо-Джим ни помага да установим едно ново управление, тогава ние ще сме в състояние да го подкрепим с ножове, за да умиротворим останалите мутати. Джо-Джим не е господар на всички мутати, но той разполага с най-многобройния, най-силен отряд. С нашата помощ той скоро ще бъде господар на всички.

Нарби бързо настрои ума си към новата информация. Мутати срещу мутати, само с малко помощ от страна на кадетите от Екипажа, му се струваше добър начин за водене на битка. Като поразмисли човек, това беше по-добре от сключването на незабавно пълно примирие, тъй като, когато всичко това привършеше, щеше да има по-малко мутати за управляване, по-малка вероятност от друг бунт.

— Разбирам — съгласи се той. — И така... Мислили ли сте какво ще е положението след това?

— Какво искаш да кажеш? — попита Хойланд.

— Можете ли да си представите сегашният Капитан да изпълни тези планове?

Ерц разбра накъде бие той, също и Хойланд — бегло.

— Продължавай — рече Ерц.

— *Кой ще бъде новият Капитан?* — Нарби гледаше открито към Ерц.

Ерц не бе мислил задълбочено по този въпрос; той осъзна сега, че въпросът е много съществен, ако искат *превратът* да не бъде

последван от кръвопролитно боричкане за властта. Той си бе позволявал да мечтае да бъде избран за Капитан — някой ден. Но знаеше, че Нарби също се стреми към това.

Ерц бе толкова искрено завладян от романтичната представа да подкара Кораба, колкото и Хойланд. Той осъзна, че старата му амбиция се изправяше на пътя на новата; той отхвърли старата само с едва забележимо съжаление.

— Ти ще трябва да бъдеш Капитан, Фин. Имаш ли желание за това?

Финиъс Нарби се съгласи елегантно.

— Мисля, че да, ако така искаш ти. Ти самият би бил прекрасен Капитан, Ерц.

Ерц поклати отрицателно глава, разбирайки прекрасно, обещанието за пълна подкрепа от страна на Нарби, зависеше от този въпрос.

— Аз ще продължа като Главен инженер — искам да управлявам Основното задвижване по време на Дългия път.

— Почакайте — прекъсна ги Джо. — Аз не съм съгласен с това. Защо трябва *той* да е Капитан?

Нарби се обърна към него.

— Искаш ли ти да бъдеш Капитан? — Той се стараеше внимателно да няма сарказъм в гласа му. Един мутат за Капитан!

— Опазил ме Хъф, не! Но защо трябва да си ти? Защо да не е Ерц; или Хю?

— Аз не — отхвърли предложението Хю. — Аз няма да имам никакво време да се занимавам с администрация. Аз съм астрогаторът.

— Сериозно, Джо-Джим — обясни Ерц. — Нарби е единственият от групата, който може да издейства необходимото съдействие от страна на корабните офицери.

— Проклятие — ако не искат да сътрудничат, можем да им прережем гърлата.

— Ако Нарби е Капитан, няма да ни се налага да прерязваме гърла.

— Това не ми харесва — оплака се Джо.

Брат му му изшътка да мълчи.

— Защо трябва да се вълнуваш от това, Джо? Джордан ни е свидетел, че ние не искаме да поемаме отговорността.

— Аз напълно разбирам вашите опасения — предположи любезно Нарби, — но мисля че няма защо да се безпокоите. Аз ще съм принуден да завися от вас, разбира се, за да управляваме мутатите. Аз ще управлявам долните палуби, работа, с която съм свикнал, а вие ще бъдете Помощник-Капитан, ако желаете да служите, за мутатите. Би било глупаво от моя страна да се опитам да управлявам пряко една част от Кораба, с която не съм запознат и хора, чиито обичаи не познавам. Аз наистина не мога да приема капитанството, ако вие не желаете да ми помогнете по този начин. Ще го направите ли?

— Аз не искам да поема каквато и да било част от това — упорстваше Джо.

— Съжалявам. В такъв случай, трябва да откажа да бъда Капитан — наистина не мога да се заема с това, ако вие не ми помогнете в това отношение.

— О, хайде Джо — настоя Джим. — Нека приемем, поне на първо време. Работата трябва да се върши.

— Добре — предаде се Джо, — но това не ми харесва.

Нарби пренебрегна факта, че Джо-Джим не беше особено съгласен с неговото издигане на капитанския пост; повече не споменаха за това.

Обсъждането на начините и средствата бе отегчително и не е нужно да се повтаря. Споразумяха се, че Ерц, Алън и Нарби трябва да се върнат към обичайните си обиталища и задължения, докато бъде извършена подготовката за нанасяне на удара.

Хю подбра един охранител, който да ги изпроводи безопасно до равнището с висока степен на гравитация.

— Когато сте готови, нали ще изпратите Алън тук? — каза той на Нарби, малко преди да тръгнат.

— Да — обеща Нарби, — но не го чакайте скоро. На нас с Ерц ще ни е нужно време, за да подберем приятели — и освен това, стои въпроса със стария Капитан, аз ще трябва да го убедя да свика събрание на всичките офицери на Кораба — той не е никак лесен за управление.

— Е, това е твоя работа. Добра хапка!

— Добра хапка.

В малкото случаи, когато учените-жреци, които управляваха Кораба под ръководството на Капитана на Джордан, се срещаха накуп, те се събираха в една голяма зала непосредствено над канцелариите на Кораба, върху последната цивилизована палуба. Преди много забравени поколения, преди времето на войнишкия бунт, предводителстван от корабния Металоработник Рой Хъф, залата е била гимнастически салон, място за забавление и упражнения за здраве, както е било замислено от конструкторите на големия междузвезден кораб — но сегашните обитатели не знаеха нищо за това.

Нарби наблюдаваше как писарят, който отговаряше за преброяването на личния състав, отмяташе по списъка пристигащите корабни офицери, обезпокоен под привидно безгрижното изражение на лицето си. Оставаше да пристигнат още само няколко души; скоро той нямаше да има никакво извинение да отлага повече необходимостта да съобщи на Капитана, че събранието е готово — но не бе получил никакво известие от Джо-Джим и Хойланд. Да не би оня глупак, Алън да се е оставил да го убият някъде по пътя, докато е отивал да предаде посланието? Да не би да е паднал и да е счупил безценната си глава? Или пък да лежи мъртъв със забит в корема мутатски нож?

Ерц влезе и преди да потърси мястото си между началниците на отдели, се приближи до Нарби, пред капитанския стол.

— Как е? — тихо попита той.

— Нормално — отвърна Нарби, — но още няма никакво известие.

— Хм-м-м...

Ерц се обърна към залата и прецени подкрепата, на която можеше да разчита в тълпата. Нарби направи същото. Нямаше мнозинство, нямаше *безспорното* мнозинство, нужно за нещо така драстично като това. Все пак, въпросът нямаше да зависи от гласуването.

Писарят, който проверяваше присъстващите по списъка, го докосна по ръката.

— Всички са налице, сър, освен онези, които са освободени по болест и един, който е на вахта при Конвертора.

Нарби се разпореди да известят Капитана, с неприятното чувство, че нещо се е объркало. Капитанът, проявявайки както обикновено пълно пренебрежение към спокойствието и удобството на

останалите, се бави дълго, преди да се появи. Нарби се радваше от забавянето му, но едва успя да го изтърпи. Когато старецът най-после влезе в залата, тътрейки крака, охраняван от двете страни от ординарците си и се настани тежко на стола си, той отново, както обикновено, проявяваше нетърпение да претупа набързо събранието. Той помахаше с ръка на останалите да седнат и се обърна към Нарби:

— Много добре, Капитан втори ранг Нарби, съобщете дневния ред — надявам се, че имате някакъв дневен ред?

— Да, сър.

Нарби се обърна към служителя, натоварен с четенето и му подаде едни свитък с изписани листа. Служителят ги погледна, придоби озадачен вид, но тъй като не получи никаква поддръжка от Нарби, започна да чете:

— «Молба, до Съвета и Капитана:

Лейтенант Браун, управител на селото в сектор 9, поради разклатено здраве и напреднала възраст, моли да бъде освободен от всякакви задължения и да бъде пенсиониран...»

Чиновникът продължи да излага препоръките на отговорните офицери и отдели.

Капитанът се въртеше нетърпеливо на стола си, накрая прекъсна четенето:

— Какво е това, Нарби? Не можеш ли да решаваеш обичайните въпроси, без цялата тая суматоха?

— Разбрах, че Капитанът е бил недоволен от начина, по който неотдавна е бил решен един подобен въпрос. Нямам никакво желание да нарушавам прерогативите на Капитана.

— Глупости! Недей да ми четеш на мен Устава. Нека Съвета да се разпорежи, след това ми донеси тяхното решение за преглед.

— Слушам, сър.

Нарби взе листата от служителя и му подаде други. Служителят зачете.

Беше един също толкова незначителен въпрос. Селяните от сектор 3, поради някакъв необясним вредител, който бе заразил

хидропонните им ферми, молеха за намаляване и временно премахване на данъците. Капитанът изтрая още по-малко от този въпрос, преди да прекъсне четеца. Нарби щеше да бъде крайно затруднен да намери някакво извинение, за да продължи събранието, ако в този момент не бе пристигнало известието, което чакаше. То бе едно малко късче пергамент, което един от неговите собствени хора донесе. То съдържаеше една-единствена дума: «Готови». Нарби му хвърли едни поглед, кимна на Ерц и се обърна към Капитана:

— Сър, тъй като вие нямате никакво желание да слушате молбите на Екипажа си, ще продължа веднага с основния въпрос на това събрание. — Скрытата наглост на това изявление накара Капитана да се взре подозрително в него, но Нарби продължи: — Поколения наред, през последователните животи на редица Свидетели, Екипажът е страдал от грабителските нападения на мутатите. Нашият добитък, децата ни, дори самите ние, сме били изложени на постоянна опасност. Правилата на Джордан не се почитат над равнищата, които обитаваме ние. Самият Капитан на Джордан не е свободен да пътува из горните равнина на Кораба. Вярвало се е, че Джордан се е бил разпоредил така, че децата да заплащат с кръвта си за греховете на своите предци. Казваха ни, че такава била волята на Джордан. Лично аз, никога не съм се примирявал с тези посегателства на масата на Кораба.

Той замълча.

Капитанът не можеше да повярва на ушите си. Но успя да възвърне самообладанието и гласа си. Сочейки към Нарби, той изписка:

— Оспорваш Ученията ли?

— Не. Твърдя че Ученията не ни заповядват да оставим мутатите да живеят извън Правилата и никога не са го заповядвали. Настоявам те да бъдат подчинени на Правилата!

— Ти... ти... Ти си освободен от длъжност!

— Не преди да съм си казал думата — отвърна Нарби, като сега наглостта му бе открита.

— Арестувайте този човек!

Но ординарците на Капитана останаха на местата си, макар че се поразмърдаха и изглеждаха нещастни — лично Нарби ги бе избрал.

Нарби се обърна към заинтригувания Съвет и улови погледа на Ерц.

— Добре — рече той. — Започваме!

Ерц стана и се втурна към вратата. Нарби продължи:

— Мнозина от вас мислят по същия начин като мен, но ние винаги сме предполагали, че ще трябва да се бием за това. С Джордановата помощ, аз успях да установя връзка с мутатите и да издействам едно примирие. Техните ръководители са дошли тук да преговарят с нас. Ето ги! — Той посочи с драматичен жест към вратата.

Ерц се появи отново; след него влязоха Хю Хойланд, Джо-Джим и Бобо. Хойланд зави надясно покрай стената и заобиколи компанията. Той бе последван от редица мутати в колона по един — бойните касапи на Джо-Джим. Друга колона последва Джо-Джим и Бобо към лявата страна на залата.

Джо-Джим, Хю и още половин дузина от двете групи бяха покрити с груба броня, която стигаше до под поясите им. Бронята завършваше отгоре с тежки шлемове — плетеници от стомана, които предпазваха главите им, без особено да пречат на полезрението им. Всички до един от обличените с броня и неколцина от останалите, носеха невиджани ножове — дълги колкото човешка ръка!

Изумените офицери можеха да спрат нашествието пред гърлото на бутилката, през която то бе нахлуло, ако бяха предупредени и ако имаха кой да ги поведе. Но те бяха дезорганизирани, безпомощни, а техните най-силни ръководители бяха поканили нашествениците да влязат вътре. Те се размърдаха на столовете си, посегнаха към ножовете си и се спогледаха тревожно един друг. Но никой не посмя да направи първото движение, което би предизвикало всеобщо кръвопролитие.

Нарби се обърна към Капитана:

— Какво ще кажете за това? Приемате ли тази делегация с мир?

Изглежда че възрастта и разплутия живот пречеха на Капитана да отговори, изобщо да има възможност да отговори повече нещо някога. Но той успя да изграчи:

— Изкарайте ги оттук! Махнете ги! Ти... Ти ще поемеш Дългия път заради това!

Нарби се обърна назад към Джо-Джим и вдигна палеца си нагоре. Джим каза нещо на Бобо и един нож потъна до дръжката в дебелия корем на Капитана. Той изквака, по-скоро изпищя и по лицето му се разля израз на пълно озадачение. Той се вкопчи неловко в дръжката, сякаш за да се увери, че тя е наистина там.

— Бунт... — каза той. — Бунт...

Думата се отрони и той се отпусна на стола си, и се стовари тежко на палубата с лицето надолу.

Нарби го срита с крака си и се обърна към двамата ординарци:

— Изнесете го навън — изкомандва той.

Те се подчиниха, почувстваха облекчение, че има нещо което да правят и някой да им каже да го направят. Нарби се извърна назад към множеството, което наблюдаваше мълчаливо.

— Има ли някой друг, който да възразява срещу мира с мутатите?

Един стар офицер, който бе прекарал живота си като съдия и духовен наставник на едно отдалечено село, стана и насочи костелив пръст към Нарби, а бялата му брада подскачаше от възмущение:

— Джордан ще те накаже за това! Бунт и грях — духът на Хъф!

Нарби кимна с глава на Джо-Джим; думите на стареца загълголиха в гърлото му и върхът на един нож щръкна под едното от ушите му. Бобо изглеждаше доволен от себе си.

— Стига толкова приказки — обяви Нарби. — По-добре да пролеем малко кръв сега, отколкото да пролеем много кръв по-късно. Нека онези, които са с мен в това начинание да станат и да излязат напред.

Ерц даде пример като пристъпи напред и подтикна най-верните си привърженици да го последват. Когато стигна в предната част на залата, той извади ножа си и го издигна нагоре:

— Здраве желая на Финиъс Нарби, Капитан на Джордан!

Неговите поддръжници нямаха друг избор.

— Финиъс Нарби, Капитан на Джордан!

Непокорните младежи в кликата на Нарби — гръбнакът на дисидентската рационалистка общност сред учените-жреци — масово се присъединиха към излезлите напред, вдигнали високо ножове и викайки в подкрепа на новия Капитан. Нерешителните и опортюнистите побързаха да се присъединят, когато видяха острия край на ножа. Когато отделянето приключи, остана една шепа хора,

състояща се изключително от корабни офицери, които продължаваха да стоят отзад, почти всичките бяха или стари или крайно религиозни.

Ерц наблюдаваше как Капитан Нарби ги огледа, след това погледът му се спря на Джо-Джим. Ерц сложи ръка на рамото му.

— Те са малцина и са практически безпомощни — изтъкна той. — Защо не ги разоръжим и да ги пенсионираме?

Нарби го изгледа враждебно.

— Да ги оставим живи и да развъждат бунт. Аз съм напълно способен да вземам самостоятелни решения, Ерц.

Ерц се ядоса.

— Много добре, Капитане.

— Така е по-добре — той направи знак на Джо-Джим.

Дългите ножове свършиха бързо работата.

Хю се отдръпна от клането. Неговият някогашен учител, лейтенант Нелсън, селският учен, който бе забелязал неговите способности и го избра за да го посвети в науката, бе един от групата. Това бе нещо, което Хю не беше очаквал.

Покоряване на света — и консолидация. Вярa или меч. Бабаитите на Джо-Джим, подсилени от необуздани млади кадети, предоставени от Капитан Нарби, прочистиха средните и горните палуби. Мутатите, които бяха индивидуалисти поради самото естество на своето съществуване и не признаваха друга лоялност освен тази към водачите на своите банди, не бяха равностоен противник на ордата на Джо-Джим, нито пък техните оръжия бяха равностойни на странните, дълги ножове, които пронизваха, преди да се усетиш.

Из страната на мутатите плъзна слуха, че е по-добре да се предадеш тихомълком на бандата на Двете мъдри глави — добра хапка очакваше онези, които се предадат и неизбежна смърт — онези, които не го направят.

Но въпреки всичко, това бе един продължителен, бавен процес — имаше толкова много, много палуби, толкова много километри от мрачни коридори, толкова много неизброими каюти, в които бе възможно да се подвизават непреустроени мутати. По-нататък процесът стана по-бавен с напредването му, с опитите на Джо-Джим да установи полицейски патрули, вътрешна охрана над всеки сектор,

палуба и стълбище, веднага след като неговите ударни групи ги прочистеха.

За разочарование на Нарби, двуглавият мъж не бе убит по време на неговите кампании. Джо-Джим се бе научил от своите собствени книги, че за един генерал не е нужно непременно да влиза лично в пряк бой.

Хю се затвори в Командната зала, не само защото се интересувахе повече от деликатните проблеми на овладяването на възможностите и начините за боравене със сложните уреди за управление и паралелната сложност на балистиката на звездните кораби, но също така и защото ненавиждаше цялата тази работа свързана с кървавата чистка. С насилието и смъртта той бе навикнал, те бяха нещо обичайно дори на долните равнища, но инцидентът с лейтенант Нелсън го накара да се почувства нещастен, макар че собствените му преценки не бяха достатъчно ясни, за да се чувства лично отговорен за смъртта на стареца.

Искаше му се просто това да не се бе случило.

Но уредите за управление... ах! Това бе нещо, на което човек можеше да се посвети изцяло. Той се мъчеше над една задача, която някой земен човек би отхвърлил като невъзможна — един земен човек щеше да *знае*, че пилотирането и управлението на един междузвезден кораб е толкова трудна задача, че възможно най-доброто техническо образование, съчетано с широк опит в управлението на по-малки кораби едва ли би представлявало достатъчна основа за допълнително интензивно високоспециализирано обучение.

Хю Хойланд не знаеше това. Ето защо той продължи по-нататък и успя някакси.

В този си опит той бе подпомогнат от гения на конструкторите. Уредите за управление на повечето механизми могат да се сведат до прости чифтове: спиране-тръгване, бутане-дърпане, горе-долу, навътре-навън, включване-изключване, дясно-ляво, до техните промени и комбинации. Истинските затруднения са свързани с поддръжката, ремонта и подмяната на части.

Но уредите за управление и механизмите на основното задвижване на звездния кораб «Авангард», не изискваха никаква поддръжка и никакъв ремонт; техните сложности бяха под моларното равнище, те нямаха никакви движещи се части, триенето не оказваше

никакво въздействие и те не се разстройваха. Ако му се наложеше да разбира и ремонтира машините, с които се занимаваше, това щеше да е невъзможно. Може спокойно да се повери семеен небесен автомобил на едно четиринадесетгодишно момче и да му се позволи да прави от време на време излети на разстояние хиляда мили без придружител; много по-вероятно е то да пострада по време на излета от преяждане, отколкото от това да открие някакъв начин да обърка управлението или да повреди превозното средство. Но ако небесният автомобил *се случи* да загуби регулировка, приземи се и сигнализира за ремонтен екип, ремонтният екип е напълно необходим; детето не може да го поправи само.

«Авангард» не се нуждаеше от никакъв ремонтен екип — освен за несъществените спомагателни механизми от рода на транспортни ленти, елеватори, автомасажисти, хранително обслужване и тем подобни. Този род механизми, които по необходимост използваха движещи се части, се бяха износили преди времето на първия Свидетел; тяхната безполезна маса бе отишла в спомагателния Конвертор или бе приспособена за други по-прости цели. Хю си нямаше дори и представа, че някога изобщо е имало такива механизми; разглобеното състояние на повечето каюти бе прост природен факт за него, никакво основание да се учудва.

Хю бе подпомогнат в своето търсене на отговори от други два факта:

Първо, балистиката на космическите кораби е много прост предмет тъй като не представлява нищо повече освен приложение на втория закон за инерцията към едно поле с противоположен квадрат. Това положение противоречи на обичайните ни вярвания; понякога то се оказва вярно. За изпичането на една торта са нужни много по-големи, макар и подсъзнателни знания по инженерство; изплитането на един пуловер изисква владението на много повече комплексни математически съотношения. Топологията на една плетена дреха... но опитайте това сами някой път!

За сложен предмет може да се смята неврологията или каталистиката, но в никакъв случай балистиката.

Второ, конструкторите са били наясно, че «Авангард» е щял да стигне до местоназначението си не по-рано от две поколения след заминаването му; те са искали да направят нещата лесни за още

неродените тогава пилоти, които са щели да го управляват по време на пристигането му. Макар и да не са очаквали никакви подобни дупки в техническата култура, като тези които се бяха случили, те бяха направили всичко на което са били способни, за да направят уредите за управление прости, ненуждаещи се от обяснения и обезопасени срещу глупаци. Интелигентният четиринадесетгодишен хлапак, споменат по-горе, съответно ориентиран относно значението на понятието космическо пътешествие, без съмнение би ги проумял в разстояние на няколко часа. Хю, който бе отгледан в една култура, вярваща, че Корабът е целият свят, не можеше да се справи толкова бързо с това.

Пречеха му две чужди понятия — *дълбок космос* и *метрично* време. Той трябваше да се научи да работи с дистанционния измерител със забавено действие, дългобазов, паралаксен тип, специално конструиран за «Авангард» и бе взел данни на няколко десетки звездни тела, преди да му хрумне, че резултатите които получава биха могли евентуално да означават нещо. Данните бяха в парсеци и емоционално безсмислени. Опитът с помощта на Свещените книги да преведе данните в линейни единици, които той би могъл да разбере, доведе до получаването на числа, за които той бе сигурен, че са погрешни, очевидно абсурдни. Проверки и препроверки, последвани от продължителни периоди на размисъл, го доведоха, без да иска, до известно мъгляво разбиране на астрономическите величини.

Понятията го плашеха и озадачаваха. В течение на един период от няколко сънни паузи той стоя настрана от Командната зала и се отдаде на някакво чувство за безсмисленост и поражение. Запълваше си времето да сортира наличните жени; това бе първият път след пленяването му от Джо-Джим преди много време, когато той имаше както възможността, така и настроението да се занимае с този въпрос. Кандидатките нямаха чет, тъй като освен обичайната реколта от селски моми, военните операции на Джо-Джим бяха произвели редица първокласни вдовици. Хю се възползва от ръководното си положение в новото устройство на Кораба, за да си избере две жени. Първата беше една вдовица, силна, способна жена, умееща да осигури един мъж с домашни удобства. Той я настани в новото си жилище, високо горе на равнището с ниска степен на гравитация, даде ѝ свобода на действие и ѝ разреши да запази досегашното си име, Хлое.

Другата беше девойка, необучена и дива като мутатка. Хю не би могъл да си отговори защо я бе избрал. Вярно е, че тя нямаше никакви добродетели, но с нея му беше забавно. Бе го ухапала, докато я оглеждаше; той я бе плеснал, естествено, и това би трябвало да сложи край на нещата. Но по късно той изпроводи отново вест до баща ѝ да му я изпрати.

Той не бе намерил време да ѝ даде някакво име.

Метричното време му причиняваше точно толкова умствено объркване, колкото и астрономическите разстояния, но изобщо не го разстройваше емоционално. Бедата бе отново в липсата на това понятие на Кораба. Екипажът имаше представа от топологично време; те разбираха «сега», «преди», «след», «било», «ще бъде», дори и такива понятия като дълго време и кратко време, но понятието за измервано време бе отпаднало от културата им. И най-ниската от свързаните със земята култури има някаква представа за мерено време, макар и ограничено до дни и сезони, но всяко земно понятие за мерено време води произхода си от астрономически явления — Екипажът бе изолиран от всички астрономически явления в течение на неизброими поколения.

Хю имаше пред себе си, на контролните конзоли, единствените часовници на Кораба, но мина много, много дълго време преди той да проумее за какво служат те и какво отношение имат към други прибори. Но докато не бе разбрал това, той не можеше да управлява Кораба. Скоростта и нейните производни, ускорението и изкривяването се основават на *мерено* време.

Но когато тези две нови понятия бяха най-после разбрани, предъвкани и древните книги препрочетени в светлината на тези понятия, той бе, в някакъв много ограничен и теоретически смисъл, астрогатор.

Хю потърси Джо-Джим да го попита нещо. Умовете на Джо-Джим бяха блестящо проникателни, когато той си направеше труда да се напегне, но си оставаше повърхностен дилетант, защото рядко си даваше труд.

Хю завари Нарби, който тъкмо си тръгваше. За да проведат кампанията за умиротворяване на мутатите, се налагаше Нарби и Джо-

Джим често да се съвещават; за тяхна обща изненада, двамата се разбираха добре помежду си. Нарби беше способен администратор, който умееше да внушава авторитет, без да се занимава с безполезно ръчкане с лакти; Джо-Джим изненадваше Нарби с това, че се оказва способен от който и да било от подчинените, с които той си бе имал работа досега. Двамата не изгаряха от любов един към друг, но всеки признаваше интелигентността на другия и наличието на силен личен интерес, по което си приличаха. Между тях съществуваше уважение и неприязнено презрително харесване.

— Добра хапка, Капитане — поздрави официално Хю.

— О, здравей, Хю — отвърна Нарби и се обърна към Джо-Джим.

— Значи, ще очаквам доклад.

— Ще го имаш — съгласи се Джо. — Едва ли има повече от неколцина отцепили се скитници. Ще ги заловим или ще ги уморим от глад.

— Преча ли ви? — попита Хю.

— Не. Аз си тръгвам. Как върви великото дело, драги ми приятелю? — той се усмихваше предизвикателно.

— Задоволително, но бавно. Искаш ли доклад?

— Няма защо да бързаме. О, между другото, обявих Командната зала и Главното задвижване, фактически цялото равнище на безтегловност, за табу за всички, както за мутати, така и за Екипажа.

— И какво? Струва ми се, че схващам целта ти. Няма никаква нужда никой освен офицери да ходят там.

— Не си ме разбрал. Става дума за общо табу, което се отнася и за офицерите. Не за нас, разбира се.

— Но... но... Така няма да се получи. Единственият ефективен начин да се убедят офицерите в истината, е да се качат горе и да им се покажат звездите.

Хю беше твърде разстроен и смаян, за да му отговори веднага.

— Но, — каза най-после той, — но тъкмо в това е *въпросът*. Нали затова те направихме Капитан.

— И като Капитан, аз ще бъда окончателният съдник на политиката. Въпросът е приключен. Няма да водиш никого в Командната зала, нито където и да било другаде на равнището на безтегловност, докато аз не преценя, че това е препоръчително. Ще трябва да почакаш.

— Това е добра идея, Хю — изказа мнението си Джим. — Не би трябвало да създаваме напрежение, докато водим война.

— Нека да изясним нещата — упорстваше Хю. — Искаш да кажеш, не това е временна политика, така ли?

— Би могло да се каже така.

— В такъв случай, добре — съгласи се Хю. — Но, почакай, ние с Ерц трябва веднага да обучим помощници.

— Много добре. Дайте ми кандидатурите и аз ще ги прегледам. Кого имате предвид?

Хю се замисли. Всъщност, самият той нямаше нужда от помощ; макар че в Командната зала имаше места за половин дузина души, един човек седнал в креслото на главния астрогатор, би могъл да пилотира Кораба. Същото се отнасяше и до Ерц в станцията на Основното задвижване, освен в едно отношение.

— Какво ще кажеш за Ерц? Той има нужда от носачи, които да пренасят маса до станцията за Основно задвижване.

— Дадено. Аз ще подпиша искането. Погрижете се той да използва за носачи бивши мутати, но никой не бива да ходи в Командната зала, с изключение на онези, които вече са били там.

Нарби се обърна и си тръгна с изражение на човек, който е приключил разговора.

Хю погледа известно време след него, после каза:

— Това не ми харесва, Джо-Джим.

— Защо не? — попита Джим. — Разумно е.

— Може да е разумно. Но, ех, проклетие! Някакси ми се струва, че истината би трябвало да е достъпна за всички и по всяко време! — той вдигна ръце в израз на озадачено раздразнение.

Джо-Джим го погледна странно.

— Що за любопитно хрумване? — рече Джо.

— Да, знам. Това не съответства на здравия разум, но ми изглежда така, както би трябвало да бъде. О, както и да е, забрави това! Не за това дойдох при теб.

— Какво си си наумил, приятелю?

— Как ще... Виж, свършваме Дългия път; схващаш ли? Доближили сме Кораба до някоя планета, ето така... — Той доближи

юмруците си един до друг.

— Да. Продължавай.

— Добре, когато направим това, *как ще излезем от Кораба?*

Близнаците имаха объркан вид, започнаха да спорят помежду си. Най-после Джо прекъсна брат си. — Чакай малко, Джим. Нека да разсъждаваме логично. Предвидено е да можем да излезем навън... това предполага наличието на врата, нали така?

— Да. Безспорно.

— Тук горе няма никаква врата. Тя трябва да е някъде долу на равнищата с висока степен на гравитация.

— Не, не е — възрази Хю. — Познавам онази страна изцяло. Няма никъде никаква врата. Трябва да е някъде горе в страната на мутатите.

— В такъв случай — продължи Джо, — тя би трябвало да е някъде най-отпред или някъде най-отзад — иначе не би водила наникъде. Не е отзад. Зад Основното задвижване няма нищо, освен здрави прегради. Трябва да е отпред.

— Това е глупаво — изрази мнението си Джим. — Там е Командната зала и Капитанската веранда. И това е всичко.

— О, да? Какво ще кажеш за заключените каюти?

— Онова не са врати — във всеки случай, не водят Навън. Онази преграда е над и зад Командната зала.

— Не, глупаво е, но възможно е те да водят към някакви врати.

— Глупаво ли? Дори и да е така, как ще ги отвориш — отговори ми на този въпрос, умнико?

— Какво — настоя Хю, — *представяват* заключените каюти?

— Не знаеш ли? Има седем врати, разположени около главната шахта в същата преграда, където е вратата към главната Командната зала. Никога не сме могли да ги отворим.

— Ами, може пък това да е онова, което търсим. Да отидем да видим!

— Това е загуба на време — настояваше Джим.

Но те отидоха.

Бяха взели Бобо, за да изпробва чудовищната си сила върху вратите. Но дори и неговите възлести, топчести мускули, не можаха да поместят лостовите, които изглеждаха предназначени да задействат вратите.

— Е? — усмихна се презрително Джим на брат си. — Виждаш ли?

— Джо сви рамене.

— Добре, печелиш. Да се връщаме долу.

— Чакайте малко — примоли се Хю. — Втората врата отзад... дръжката и сякаш се завъртваше леко. Да опитаме пак с нея.

— Боя се, че това е безполезно — рече Джим. Но Джо каза: — О, добре де, след като така или иначе сме тук.

Бобо опита отново като заклини рамото си под лоста и започна да натиска от коленете нагоре. Лостът внезапно поддаде, но вратата не се отвори.

— Счупи я — обяви Джо.

— Така е — потвърди Хю. — Мисля, че стига толкова.

Той опря ръката си на вратата.

Тя се отвори лесно.

Вратата не водеше към открития космос, което бе добре за тримата, тъй като нищо от техния опит не ги предупреждаваше срещу опасността от външния вакуум. Вместо това, един много къс и тесен вестибюл ги отведе до друга врата, която беше съвсем леко откrehната. Вратата стоеше на пантите си, но фактът че бе леко откrehната я предпазваше от прилепване където и да било другаде. Вероятно последният, човек, който я е използвал, я бе оставил така като предпазна мярка срещу слепването на металните повърхности една с друга, но никой никога нямаше да узнае това.

Грубата сила на Бобо лесно я отвори. На двадесет метра зад нея имаше друга врата.

— Нищо не разбирам — оплака се Джим, когато Бобо напъна третата врата. — Какъв е смисълът от една безкрайна поредица от врати?

— Почакай и ще разберем — посъветва го брат му.

Зад третата врата нямаше друга врата а някаква каюта, група от каюти — малки, странни, нагъчкани една до друга и със странни форми. Бобо се хвърли напред и се зае да изследва мястото, захапал нож между зъбите си, като грозното му тяло изглеждаше почти красиво в полет. Хю и Джо-Джим продължиха по-бавно напред, с очи омагьосани от необичайността на мястото.

Бобо се върна, уби умело инерцията си в една преграда, извади ножа от устата си и докладва:

— Няма врата. Никъде няма друга врата. Бобо гледа.

— *Трябва* да има — настоя Хю, подразнен от джуджето, задето разбиваше надеждите му.

Дебилът сви рамене.

— Бобо гледа.

— Ние ще огледаме.

Хю и близнаците се отправиха в различни посоки, разделяйки помежду си пространството, което трябваше да разузнаят.

Хю не откри никаква врата, но онова, което намери го заинтересува още повече — нещо, което бе невъзможно. Той се канеше да повика Джо-Джим, когато чу някой да вика собственото му име.

— Хю! Ела тук!

Той остави неохотно откритието си и потърси близнаците.

— Ела да видиш какво намерих — подхвана той.

— Няма значение — прекъсна го Джо. — Виж това.

Хю погледна.

«Това» бе един Конвертор. Доста малък, но несъмнено Конвертор.

— Не намирам никакъв смисъл — негодуваше Джим. — Един апартамент с тези размери не се нуждае от Конвертор. Това нещо би могло да доставя енергия и осветление за половината Кораб. Какво мислиш за това, Хю?

Хю го разглежда.

— Не знам — призна той, но ако ти намираш за странно това, ела да видиш какво открих аз.

— Какво си открил?

— Ела да видиш.

Близнаците го последваха. Онова, което видяха, бе една малка каюта, едната стена на която изглеждаше като стъклена — черна, сякаш далечният ѝ край бе затъмнен. Един до друг, обърнати с лице към стената, се виждаха два ускорителни стола. Страничните облегалки и сгъваемите писалища на столовете бяха покрити с

множество малки светещи лампички като контролните лампи на столовете в Главната командна зала.

Първоначално Джо-Джим не каза нищо, само подсвирна тихо с уста. Настани се в един столовете и се зае внимателно да изпробва уредите за управление. Хю се настани на съседния стол. Джо-Джим закри с ръка една група бели лампички върху дясната облегалка на стола му; светлините в помещението угаснаха. Когато отмести ръката си, малките контролни лампички бяха станали сини вместо бели. Нито Джо-Джим, нито Хю не се изненадаха, когато светлините угаснаха; те бяха очаквали това, тъй като тукашните уреди за управление съответстваха на онези в Командната зала.

Джо-Джим започна да търси пипнешком, опитвайки се да намери уреди, които биха произвели подобие на небесата върху празното стъкло пред него. Нямаше такива уреди, а той нямаше откъде да знае, че стъклото бе всъщност отвор за наблюдение, който бе затъмнен от корпуса на самия Кораб, а не екран за наблюдение.

Но все пак успя да задейства съответните уреди. Върху тях имаше надпис СТАРТ; Джо-Джим не обърна внимание на надписа, тъй като не разбираше какво означава той. Задействането им не даде никакви особени резултати, ако се изключи това, че една червена лампичка замига бързо и под надписа се появи някакво изображение. То гласеше: ВЪЗДУШНИЯТ ШЛЮЗ ОТВОРЕН.

Което бе голям късмет за Джо-Джим, Хю и Бобо. В случай че те бяха затворили вратите зад себе си и ако в малкият Конвертор имаше макар и няколко грама налична маса за енергия, те щяха да се окажат изстреляни неочаквано в космоса с един малък кораб, необорудван за път, чиито уреди за управление те разбираха единствено по аналогия с онези в Командната зала. Може би щяха да съумеят да върнат кораба обратно в леглото му; по-вероятно бе, че щяха да се разбият, докато се опитват да направят това.

Хю и Джо-Джим още не съзнаваха, че апартаментът, в който бяха влезли, беше малък космически кораб; представата за подобно нещо им бе още чужда.

— Запали осветлението — помоли Хю.

Джо-Джим го послуша.

— Е? — попита Хю. — Какво схващаш от всичко това?

— Струва ми се доста очевидно — отвърна Джим. — Това е още една Командна зала. Не ни е хрумнало, че е тук, защото не можехме да отворим вратата.

— В това няма смисъл — възрази Хю. — Защо трябва да има две командни зали в един кораб?

— Защо трябва един човек да има две глави? — размишляваше брат му. По моему, ти си очевидно суперброен.

— Това не е същото; ние сме се родили така. А това не е нещо, което просто се е случило — Корабът е бил *построен*.

— Е, и какво? — не преставаше да спори Джим. — Ние носим два ножа, така ли е? А не сме се родили с тях. Добре е да имаш два.

— Но Корабът не може да се управлява оттук — негодуваше Джо. — Оттук не се *вижда* нищо. Ако някой е искал втори комплект от уреди за управление, мястото където би трябвало да ги постави е Капитанската веранда, откъдето могат да се виждат звездите.

— Какво ще кажеш за това? — попита Джим и посочи стъклената стена.

— Използвай главата си — посъветва го брат му. — Тя е обърната в неправилната посока. Гледа навътре към Кораба, а не навън от него. И това устройство не е като Командната зала; няма никакъв начин да отразиш звездите на него.

— Може би не сме открили приборите за това.

— Дори и да е така, ти си забравил нещо. Ами онзи малък Конвертор?

— Какво за него?

— Той трябва да има някакво значение. Не е случайно тук. Готов съм да се обзаложа с теб, че тези уреди за управление имат нещо общо с онзи Конвертор.

— Защо?

— А защо не? Защо са заедно тук, ако нямат никаква връзка?

Хю прекъсна озадаченото си мълчание. Всичко, което бяха казали близнаците, като че ли имаше смисъл, дори и противоречията. Цялата тази работа бе много объркана. Но Конверторът, малкият Конвертор...

— Ей, вижте — обади се неочаквано той.

— Какво да видим?

— Можете ли да предположите... Смятате ли, че е възможно тази част от Кораба да е в състояние *да се движи*?

— Естествено. Целият Кораб се движи.

— Не — рече Хю, — не, не. Изобщо нямам предвид това. Представете си, че тя се движи *самостоятелно*. Тези уреди за управление и малкият Конвертор — представете си, че това нещо може *да се отдели* от Кораба.

— Това звучи доста фантастично.

— Може и да е така, но ако е вярно, *това е изходът оттук*.

— Хю? — възкликна Джо. — Глупости. Тук също няма никаква врата за Навън.

— Но би имало, ако това помещение се отдели от Кораба — помните ли как влязохме вътре!

Двете глави отскочиха едновременно към него, сякаш дръпнати с една обща връв. След това те се спогледаха една друга и заспориха. Джо-Джим повтори експеримента си с уредите за управление.

— Виждаш ли? — посочи той. — «СТАРТ.» Това означава да задействаш нещо, да изстреляш нещо.

— Тогава защо не се получава?

— «Въздушният шлюз отворен». Вратите, през които влязохме — това трябва да е. Всичко друго е затворено.

— Хайде да пробваме.

— Първо ще трябва да задействаме Конвертора.

— Добре.

— Не бързай толкова. Излизаш и току-виж не можеш да се върнеш обратно. Ще умрем от глад.

— Хм-м-м... ще изчакаме малко.

Хю слушаше спора, докато оглеждаше внимателно командните табла, опитвайки се да разбере предназначението им. Под сгъваемото писалище на стола, на който седеше, имаше някакво празно складово пространство; той провери какво има в него, напипа нещо и го измъкна оттам.

— Вижте какво намерих!

— Какво е това? — попита Джо. — Я, някаква книга. Има много такива в задното помещение, до Конвертора.

— Я да я видим — рече Джим.
Но Хю вече я беше разтворил.

— «Дневник. Звезден кораб »Авангард“, — прочете той буква по буква, — „2 юни, 2172 г. Продължаваме полета както досега...“

— Какво? — изкрещя Джо. — Дай да видя това!

— „3 юни. Продължаваме полета както досега. 4 юни. Продължаваме полета както досега. Капитанска проверка за награди и наказания проведена в 13:00. Виж Административния дневник. 5 юни. Продължаваме полета както досега...“

— Дай ми това!

— Чакай! — каза Хю.

— „6 юни. Избухна бунт в 04:31. Вахтеният го засякъл по монитора. Хъф, младши металоработник, блокира командната станция и призова вахтения да се предаде, обявявайки се за «Капитан». Вахтеният офицер му заповяда да се счита за поставен под арест и сигнализира в Капитанската каюта. Няма отговор.

04:35. Комуникациите са прекъснати. Вахтеният офицер изпрати взвод от трима души да известят Капитана, да повикат главния надзирател и да помогнат за арестуването на Хъф.

04:41. Енергията в Конвертора привърши; свободен полет.

05:02. Лейси, младши член на екипажа, свръзка на вахтения, един от тримата изпратени долу, се завърна сам в командната станция. Той рапортува устно, че другите

двама, Малкълм Янг и Артър Сийрс, са мъртви и че на него му е било разрешено да се върне, за да съобщи на вахтения за капитулацията. Бунтовниците определиха като краен срок 05:15.“

Следващите редове бяха написани с различен почерк:

„05:45. Направих всичко възможно да вляза във връзка с други станции и офицери от Кораба, без успех. Смятам за свое задължение, при създалите се обстоятелства, да напусна командната станция, без да съм надлежно сменен, и да направя опит да възстановя реда долу. Възможно е решението ми да е погрешно, тъй като ние сме невъоръжени, но не виждам никакъв друг изход пред себе си.“

Джийн Болдуин
пилот-офицер, трети клас, вахтен офицер

— Това ли е всичко? — настойчиво попита Джо.

— Не — каза Хю.

— „1 октомври (приблизително), 2172 г. Аз, Тиъдър Моусън, бивш младши-артелчик, бях избран на тази дата за Капитан на „Авангард“. От последното вписване в този дневник, настъпиха огромни промени. Бунтът бе потушен или, по-точно казано, утихна, но с цената на трагични последици. Всички пилот-офицери, всички инженер-офицери, са мъртви или са смятани за мъртви. Аз нямаше да бъда избран за Капитан, ако имаше останал квалифициран човек.

Приблизително около деветдесет процента от персонала са мъртви. Не всички от тях са загинали в началото на избухването на бунта; от бунта насам не са засявани никакви култури; хранителните ни запаси са

намалели. Изглежда има ясни доказателства за канибализъм сред бунтовниците, които не са се предали.

Моята непосредствена задача трябва да бъде възстановяването на някакво подобие на ред и дисциплина сред Екипажа. Трябва да бъдат засети култури. Трябва да бъде въведена редовна вахта при помощния Конвертор, от който сме зависими за отопление, осветление и енергия."

Следващите редове бяха без дата.

„До сега бях прекалено много зает, за да поддържам редовно този дневник. В действителност, аз не знам коя дата сме, дори приблизително. Корабните часовници са спрели. Това може да се дължи на нередовното действие на спомагателния Конвертор или пък може да е резултат от радиацията от външния космос. Вече не разполагаме с антирадиационен щит около Кораба, тъй като Главният Конвертор не действа. Главният ми инженер ме уверява, че Главният Конвертор може да бъде задействан, но нямаме нито един човек, годен за астрогатор. Аз лично се опитах да изуча астрогация по наличните книги, но свързаната с това математика е много трудна.

Приблизително едно на двайсет новородени деца е с деформации. Въведох един спартански кодекс — на такива деца не се разрешава да живеят. Жестоко е, но е необходимо.

Вече съм твърде стар и немощен и трябва да обмисля избора на свой наследник. Аз съм последният член на Екипажа, който е роден на Земята, но дори и аз имам малко спомени от нея — бил съм на пет години, когато родителите ми са се качили на Кораба. Не знам своята собствена възраст, но определени безпогрешни признаци ми говорят, че не е много далече времето, когато и аз трябва да поема Пътя към Конвертора.

Настъпила е любопитна промяна в ориентацията на хората ми. Тъй като те никога не са живели на планета, с

течение на времето за тях става все по-трудно да разберат каквото и да било, което не е свързано с кораба. Преустановил съм опитите да разговарям с тях по този въпрос — макар че това едва ли е някакво доброжелателство, тъй като аз нямам никаква надежда да ги изведа от мрака. Техният живот е, меко казано, тежък; те отглеждат реколта, само за да бъде опустошена от разбойниците, които все още благоденстват на по-горните равнища. Какъв смисъл има да им говоря за по-добри неща?

Вместо да предам това на своя приемник, реших да се опитам да го скрия, ако е възможно, в единствения малък кораб на борда, оставен от бунтовниците, които избягаха. Там той ще бъде на сигурно място дълго време — в противен случай някой безмозъчен глупак може да реши да го използва като гориво за Конвертора. Хванах вахтения да го подхранва с последния том от един комплект на *Encyclopaedia Terrestriana*^[1] — безценни книги. Идиотът му с идиот изобщо не е бил научен да чете! Трябва да бъде въведено някакво правило относно книгите.

Това са последните ми бележки. Отложих намерението си да се опитам да скрия този дневник на сигурно място, тъй като изкачването на по-горните палуби е много опасно. Но моят живот вече няма никаква стойност. Искам да умра със съзнанието, че е оставено достоверно описание на събитията.“

Тиъдър Моусън — Капитан

Дори и близнаците мълчаха дълго време след като Хю привърши четенето. Накрая Джо изпусна една дълга въздишка и каза:

— Значи ето как е станало.

— Горкият човек — тихо каза Хю.

— Кой? Капитан Моусън ли? Защо?

— Не, не Капитан Моусън. Онзи другият, пилот-офицера Болдуин. Представи си го как е излязъл през онази врата, докато Хъф го е чакал от другата страна. — Хю потръпна.

Въпреки своята просветеност, той подсъзнателно си представяше Хъф — „Проклетият Хъф — първият грешник, виновник за всички беди“ — двойно по-висок от Джо-Джим, двойно по-силен от Бобо и със зъби на хищник.

Хю взе назаем двама носачи от Ерц — носачи, които пренасяха консервираните тела на жертвите от войната до Главния Конвертор за гориво — и ги използва да заредят малкия кораб с провизии: вода, хлебни продукти, консервирано месо, маса за Конвертора. Той не докладва за това на Нарби, както не му докладва и за откриването на самия кораб. Нямаше никаква съзнателна причина за това — просто Нарби го дразнеше.

Звездата, обект на тяхното пътуване непрекъснато нарастваше по големина, наливаше се, докато се показва като един видим диск и стана твърде ярка, за да може да се гледа продължително време в нея. Нейният азимут^[2] се променяше бързо за една звезда; тя се придвижваше напреко на фона на купола на стелариума. Оставен без управление, Корабът щеше да се отклони малко встрани от нея по една широка хипербола и да се отдалечи отново в дълбините на мрака. На Хю му отне време, равняващо се на много седмици, за да изчисли елементите на траекторията; още по-дълго време бе нужно на Ерц и на Джо-Джим, за да проверят неговите изчисления и да стигнат до удовлетворителното заключение, че абсурдните отговори са правилни. А дори още по-дълго време бе нужно, за да бъде убеден Ерц, че за да се осъществи среща в космоса, е необходимо да се приложи сила, която оттласква човек в посока *противоположна* на посоката, в която той иска да отиде — сиреч, да се застопориш, да удариш спирачките, да убиеш инерцията.

Всъщност, наложи се да се проведат поредица от експерименти при свободен полет на равнището на безтегловност, за да възприеме тази мисъл — в противен случай той щеше да се стреми да приключи Пътуването просто посредством стремглаво нахлуване в звездата с най-висока скорост. След това Хю и Джо-Джим изчислиха как да приложат ускорението, за да убият скоростта на „Авангард“ и да го отклонят в ексцентрична орбита около звездата. Тогава щяха да потърсят планети.

Ерц изпитваше известно затруднение да разбере разликата между звезда и планета. Алън всъщност така и не я разбра.

— Ако моите изчисления са правилни — съобщи Хю на Ерц, — би трябвало всеки момент да задействаме ускоряването.

— Добре — каза му Ерц. Основното задвижване е готово — има повече от двеста тела и много отпадъчна маса. Какво чакаме?

— Нека да се срещнем с Нарби и да получим разрешение да започнем.

— Защо да го питаме?

Хю сви рамене.

— Той е Капитан. Ще иска да знае.

— Добре. Хайде да вземем Джо-Джим и да вървим да приключим с това.

Те излязоха от жилището на Хю и отидоха у Джо-Джим. Джо го нямаше там, но завариха Алън, който също го търсеше.

— Квадратния казва, че е слязъл долу при Капитана — уведоми ги Алън.

— Така ли? Много добре, ще го намерим там. Алън, старче, знаеш ли какво?

— Какво?

— Настъпи моментът. Ще го направим! Ще задвижим Кораба!

Алън ококори очи.

— Йейй! Сега ли?

— Веднага щом уведомим Капитана. Ако искаш, ела с нас.

— Има си хас! Почакайте да предупредя жена си.

Той се втурна към своето жилище, което беше наблизко.

— Много я глези той неговата — отбеляза Ерц.

— Понякога не може без това — рече Хю с отсъстващ поглед.

Алън се върна бързо, макар че можеше да се види, че бе успял да се преоблече с нова препаска под кръста.

— Готов съм — избърбори той. — Да вървим!

Алън вървеше към кабинета на Капитана с горда стъпка. Сега той беше важна личност, ликуваше вътрешно в себе си — той щеше да влезе при Капитана редом с приятелите си, докато стражите им отдават чест — стига са го юркали повече насам-натам.

Но постовият пред вратата не се отмести встрани, макар че наистина отдаде чест, като в същото време застана така, че препречи

вратата.

— Отстрани се! — рязко каза Ерц.

— Тъй вярно, сър — потвърди постовият, без да помръдне от мястото си. — Оръжията, ако обичате.

— Какво! Не ме ли познаваш, идиот такъв? Аз съм Главният инженер.

— Тъй вярно, сър. Оставете оръжията си при мен, ако обичате. Устав.

Ерц сложи ръката си на рамото на мъжа и го бутна. Стражът не се помръдна.

— Съжалявам, сър. Никой няма право на достъп до Капитана въоръжен. Никой.

— Ама че работа, проклятие!

— Той помни какво се случи на стария Капитан — отбеляза Хю с приглушен глас. — Умен е.

Той извади ножа си и го подхвърли на постовия, който го хвана ловко за дръжката. Ерц погледна, сви рамене и предаде ножа си. Алън, значително унил, подаде собствения си чифт ножове с поглед, който би трябвало да съкрати наполовина живота на постовия.

Нарби говореше нещо; Джо-Джим гледаше сърдито и с двете си лица, Бобо изглеждаше озадачен и гол, недовършен, без неизменните си ножове и прашката.

— Въпросът е приключен, Джо-Джим. Такова е моето решение. Благоволих да ти обясня съображенията си, но няма значение дали те ти харесват или не.

— Какъв е проблемът? — попита Хю.

Нарби вдигна поглед.

— О, радвам се, че сте тук. Вашият приятел мутат изглежда има съмнения относно това, кой е Капитанът.

— Какво става?

— Той — изръмжа Джим, извивайки палеца си като кука по посока на Нарби, — изглежда си мисли, че ще разоръжи всички мутати.

— Ами, войната свърши, не е ли така?

— Не сме се разбирали така. Мутатите трябваше да станат част от Екипажа. Ако отнемете ножовете на мутатите, Екипажът ще ги

избие за нула време. Това не е честно. Членовете на Екипажа имат ножове.

— Ще дойде време, когато няма да имат — обеща Нарби, — но ще направя това, когато и както аз реша. Това е първата стъпка. За какво искаше да ме видиш, Ерц?

— Попитай Хю.

Нарби се обърна към Хю.

— Дойдох да ви известя, Капитан Нарби — заяви официално Хю, — че сме готови да задействаме Главния Конвертор и да подкараме Кораба.

Нарби изглеждаше изненадан, но не се смути.

— Боя се, че ще се наложи да отложите това. Още не съм готов да разреша офицери да се качат горе на равнището на безтегловност.

— Няма да е необходимо — обясни Хю. — Ние двамата с Ерц можем да извършим първите маневри сами. Но не можем да чакаме. Ако Корабът не бъде приведен в движение веднага, Пътуването няма да бъде завършено до края на твоя и на моя живот, взети заедно.

— В такъв случай, ще се наложи да почака — с равен глас отвърна Нарби.

— Какво? — извика Хю. — Нарби, ти не искаш ли да осъществиш Пътуването?

— Няма за къде да бързам.

— Що за проклета тъпотия е това? — намеси се Ерц. — Какво ти става, Фин? Разбира се, че трябва да задвижим Кораба.

Нарби побарабани известно време по писалището си, преди да отговори. След това каза:

— Тъй като, изглежда че има малко недоразумение относно това, кой командва тук, май трябва да ви го кажа направо в очите. Хойланд, докато твоите играчки не засягаха ръководенето на Кораба, аз на драго сърце те оставих да се забавляваш. Предоставих ти на драго сърце тази възможност, тъй като ти беше много полезен по своему. Но когато твоите налудничави убеждения се превръщат във възможна опасност за добрия морал, мира и сигурността на Кораба, ми се налага да се опълча срещу това.

Хю бе отворил и затворил устата си на няколко пъти, докато траеше тази тирада. Най-накрая той успя да изрече:

— Налудничави ли? Налудничави ли каза?

— Да, така казах. Ако някой вярва, че солидният Кораб може да се движи, това означава, че той е или луд, или някакъв невеж религиозен фанатик. Тъй като вие и двамата имате предимството да сте научно образовани, приемам, че сте си загубили разсъдъка.

— Мили Джордан! — рече Хю. — Тоя човек видя със собствените си очи, видя безсмъртните звезди — и въпреки това седи тук и разправя, че *ние* сме луди!

— Какво значи това, Нарби? — хладно попита Ерц. — За какво е цялата тая суматоха? Кого си мислиш, че баламосваш? Ти беше в Командната зала, беше в Капитанската веранда, ти *знаеш*, че Корабът се движи.

— Ти ме интересува, Ерц — поясни Нарби, премествайки поглед към него. — Чудил съм се, дали подсилваш заблудите на Хойланд или самият ти си заблуден. Сега разбирам, че ти също си луд.

Ерц запази самообладание.

— Обясни се. Ти видя Командната зала; как можеш да твърдиш, че Корабът не се движи?

Нарби се усмихна:

— Аз те мислех за по-добър инженер, отколкото се оказва че си, Ерц. Командната зала е една огромна измама. Ти самият знаеш, че онези светлини се включват и изключват с бутони — една много изкусно инженерно изобретение. Според мен, то е било използвано, за да извиква страхопочитание в умовете на суеверните и да ги накара да вярват в древните митове. Но ние нямаме повече нужда от него, Екипажът вярва и без него. То представлява сега един източник за отклоняване на вниманието — аз възнамерявам да го разруша и да запечатам вратата към него.

Хю побесня, когато чу това, избърбори несвързано нещо и щеше да се нахвърли върху Нарби, ако Ерц не го бе удържал.

— Спокойно, Хю — предупреди той.

Джо-Джим, чиито лица се бяха превърнали в каменни маски, хвана Хю за ръката над лакътя.

Ерц продължи тихо:

— Да предположим, че това, което казваш, е истина. Да предположим, че Главният Конвертор и самото Основно задвижване не са нищо друго, освен измишльотини и ние изобщо не можем да ги задействаме, ами Капитанската веранда? Ти *видя* звездите там, не просто някакъв натъкмен театър на сенки.

Нарби се изсмя.

— Ерц, ти си бил по-глупав, отколкото си мислех. Признавам, че картината във верандата отначало ме заблуди — без да искам да кажа, че изобщо съм вярвал на нея! Но Командната зала ми даде ключа към разгадката — тя е една илюзия, едно умело инженерно изобретение. Зад стъклото има друг отсек, с приблизително същите размери и неосветен. На фона на тази тъмнина, онези малки движещи се светлинки създават ефект за бездънна дупка. По същество това е същият трик, като онзи, използван в Командната зала.

— Това е очевидно — продължи той. — Изненадан съм, че ти не си го разбрал. Когато един очевиден факт е в противоречие с логиката и здравия разум, ясно е, че този факт не е бил изтълкуван правилно. Най-очевидният природен факт е реалността на самия Кораб — солиден, неизменен, завършен. Всеки, така наречен, факт, който оспорва това, е непременно една илюзия. Знаейки това, аз потърсих трика зад илюзията и го открих.

— Почакай — каза Ерц. — Да не би да искаш да кажеш, че си бил от другата страна на стъклото в Капитанската веранда и си видял тези трикови светлини, за които говориш?

— Не — призна Нарби, — това не беше необходимо. Няма съмнение, че би било много лесно да се направи това, но то не е необходимо. Не е нужно да се порязвам, за да знам, че ножовете са остри.

— Така... — Ерц млъкна и се замисли за момент. — Предлагам ти една сделка. Ако Хю и аз сме луди в убежденията си, няма да има никаква вреда, стига да си държим устите затворени. Ние ще се опитаме да задвижим Кораба. Ако се провалим, значи ние сме сбъркали, а ти ще се окажеш прав.

— Капитанът не се пазари — подчерта Нарби. — Но ще помисля над това. Това е всичко. Можете да си вървите.

Ерц се обърна да си върви, неудовлетворен, но решил да се сдържи за момента. Той забеляза лицата на Джо-Джим и се обърна отново към Нарби.

— Още едно нещо — каза той. — Каква е тая работа относно мутатите? Защо разиграваш Джо-Джим? Той и неговите бойци те направиха Капитан — трябва да проявиш справедливост в това отношение.

Усмехнатото изражение на превъзходство върху лицето на Нарби се помрачи за момент.

— Не се меси, Ерц! Не могат да бъдат толерирани групи от въоръжени диваци. Толкова по въпроса.

— Можеш да правиш каквото искаш с пленниците, но хората от моята банда ще си запазят ножовете — заяви Джим. — На тях им бе обещана добра хапка за вечни времена, ако се бият за теб. Те ще запазят ножовете си. И точка по въпроса.

Нарби го изгледа от глава до пети.

— Джо-Джим — рече той, — открай време съм вярвал, че най-добрият мутат е мъртвият мутат. Ти допринасяш много, за да затвърдя мнението си. Сигурно ще те интересува да узнаеш, че в този момент твоята банда е вече разоръжена и ликвидирана. Затова изпратих да те повикат!

Стражите се втурнаха накуп вътре — дали по нечий сигнал или по предварителна уговорка, бе невъзможно да се каже. Хванати в условия на пълна гравитация, голи, обезоръжени, преди да успеят да се усетят, те се озоваха с по един въоръжен човек зад гърба си.

— Отведете ги! — изкомандва Нарби.

Бобо изскимтя и погледна към Джо-Джим, очаквайки наставления от него. Джо улови погледа му.

— Давай, Бобо!

Джуджето се нахвърли върху пазача на Джо-Джим, без да обръща внимание на човека зад себе си. Принуден да раздвои вниманието си, мъжът загуби една жизненоважна половин секунда. Джо-Джим го изрита в стомаха и му отне ножа.

Хю падна на пода, притиснат в мъртва хватка от своя нападател, чийто юмрук посегна към дръжката на ножа. Джо-Джим замахна и борбата приключи. Двуглавият се огледа наоколо си, видя една смесена купчина от четири тела — Ерц, Алън и още други двама. Джо-

Джим използва благоразумно ножа си, като се стараеше да не обърка главите и телата. Скоро приятелите му се изправиха на крака.

— Вземете ножовете им — излишно се разпореди той.

Думите му бяха заглушени от силен, мъчителен вик. Бобо, който все още беше без нож, бе прибягнал до своите първични оръжия. Лицето на нападателя му представляваше наполовина отхапана кървава пихтия.

— Вземи му ножа — рече Джо.

— Не мога да го стигна — виновно призна Бобо.

Причината бе очевидна — дръжката стърчеше между ребрата на Бобо, непосредствено под лопатката на дясното му рамо. Джо-Джим огледа ножа, леко го докосна. Беше забит дълбоко.

— Можеш ли да вървиш?

— Мога — изстена Бобо и лицето му се изкриви в гримаса.

— Остави ножа където е. Алън! След мен. Хю и Бил — прикривайте тила. Бобо — в средата.

— Къде е Нарби? — настойчиво попита Ерц, притискайки някаква рана на бузата си.

Но Нарби беше изчезнал. Бе се измъкнал през една врата зад писалището му. И тя бе заключена.

В предната част на офиса, служителите се разбягаха пред тях. Джо-Джим прониза с ножа си постовия пред външната врата, преди онзи да бе успял да вдигне свирката си. Те си взеха набързо обратно оръжията и ги прибавиха към онези, които бяха отнели от нападателите си. След това побягнаха нагоре.

Два етажа над населените равнища, Бобо се спъна и падна. Джо-Джим го вдигна.

— Ще можеш ли да издържиш?

Джуджето кимна безмълвно, по устните му беше избила кръв. Продължиха нагоре. След като изкачиха двадесетина етажа, стана очевидно че Бобо не може да се катери повече, макар че се бяха редували да го подкрепят отзад. Но теглото бе значително намаляло на това равнище; Алън събра сили и вдигна грамадното тяло, сякаш беше дете. Продължиха да се катерят.

Джо-Джим смени Алън. Продължиха да се катерят.

Ерц смени Джо-Джим. Хю смени Ерц.

Стигнаха до равнището, на което живееха, недалече от апартаментите на тяхната група. Хю зави нататък.

— Остави го долу — разпореди се Джо. — Накъде си се запътил?

Хю положи ранения на пода.

— Вкъщи. Къде другаде?

— Глупак! Това е първото място, където ще ни потърсят.

— Къде ще отидем тогава?

— Никъде — в Кораба. Махаме се от Кораба!

— Ъ-ъ?

— Малкия кораб.

— Той е прав — съгласи се Ерц. — Сега целият Кораб е срещу нас.

— Но... но... — Хю се предаде. — Това е несигурна работа, но ще опитаме.

Той се отправи отново към жилищата им.

— Хей! — викна му Джим. — Не натам.

— Трябва да вземем жените си.

— Хъф да ги вземе жените! Ще ви хванат. Нямаме никакво време.

Но Ерц и Алън се отправиха нататък, без повече приказки.

— О, добре де! — изхъхри Джим. — Само че побързайте! Аз ще остана при Бобо.

Джо-Джим седна, положи главата на джуджето на скута си и внимателно го прегледа. Кожата му бе сива и влажна; дълго, червено петно бе избило надолу от дясното му рамо. Бобо въздъхна, изпускайки мехурчета през устата си и потърка главата си о бедрото на Джо-Джим.

— Бобо уморен, шефе.

Джо-Джим го погали по главата.

— Стой спокойно — рече Джим. — Ще те заболи.

Той повдигна леко ранения, внимателно разхлаби ножа и го извади от раната. Кръвта рукна на воля.

Джо-Джим прегледа раната и сравни дължината на стоманеното острие спрямо нея.

— Изобщо няма да го бъде — прошепна Джо.

Джим улови погледа му.

— А?

Джо бавно кимна. Джо-Джим опита ножа, който току-що бе извадил от раната, върху собственото си бедро и се отказа от него, като предпочете един от собствените си, остри като бръснарски инструменти. Той хвана брадичката на Бобо с лявата си ръка и Джо заповяда:

— Гледай в мен, Бобо!

Бобо вдигна очи към него и отговори безмълвно. Джо задържа погледа му.

— Добър Бобо! Силен Бобо!

Джуджето се усмихна през зъби, сякаш чуваше и разбираше, но не направи никакъв опит да отговори. Неговият господар дръпна главата му леко на една страна; ножът се заби надълбоко, прерязвайки вратната вена, без да докосне трахеята.

— Добър Бобо — повтори Джо.

Бобо отново се усмихна.

Когато очите се остъклиха и дишането със сигурност спря, Джо-Джим стана и остави главата и раменете да се изтърколят от скута му. Той избута с крак тялото до едната страна на прохода и се загледа в посоката, в която бяха отишли останалите. Трябваше да са се върнали вече. Пъкна трофейния нож в колана си и провери, дали всичките му оръжия са лесни за вадене и готови за бой.

Те пристигнаха тичешком, останали без дъх.

— Една малка неприятност — обясни на пресекулки Хю. — Квадратния е мъртъв. Наоколо не се вижда никой от твоите хора. Вероятно са мъртви — може би Нарби е говорил сериозно. Вземи...

Той му подаде един дълъг нож и желязната броня, изработена за него, с голяма широка стоманена клетка, предназначена да покрие двете глави.

Ерц и Алън бяха облечени с броня, както и Хю. Жените — не, за тях не бяха направили. Джо-Джим забеляза, че по-младата жена на Хю имаше прясна подутина на устната си, сякаш някой я бе убеждавал с тежка ръка. Очите ѝ светеха яростно, но държанието ѝ беше покорно. По-старата му жена, Хлое, изглежда приемаше леко събитията. Жената

на Ерц плачеше тихо; девойчето на Алън отразяваше смущението на своя господар.

— Как е Бобо? — попита Хю, докато нагласяваше бронята на Джо-Джим на мястото ѝ.

— Пое Дългия път — осведоми го Джо.

— Така ли? Е, какво да се прави... Да вървим.

Те спряха за малко преди равнището на безтегловност, след това продължиха нататък, тъй като жените не бяха свикнали с летенето в безтегловност. Когато стигнаха до преградата, която отделяше Командната зала и въздушните възглавници на малкия кораб от тялото на Кораба, поеха нагоре. Нямаше нито никакви признаци на тревога, нито засада, макар че на Джо му се стори, че когато излязоха на една от палубите, му се мярна някаква глава. Той спомена за това на брат си, но не каза на другите.

Вратата към въздушната възглавница на Катера бе прилепнала плътно, а Бобо го нямаше да я отвори. Мъжете се опитаха последователно, плувнали в пот от усилието. Джо-Джим се опита повторно, като Джо се беше отпуснал и бе оставил на Джим да контролира мускулите им, така че двамата да не се борят помежду си. Вратата поддаде.

— Вкарай ги вътре! — рязко рече Джим.

— И бързо — допълни Джо. — Нападат ни.

Той бе наблюдавал околността, докато брат му се бореше с вратата. Нечий вик от дъното на коридора потвърди предупреждението му.

Близнаците се извърнаха, за да посрещнат опасността, докато в това време мъжете напъхаха жените вътре. Къдроглавото девойче на Алън точно в този момент се обърка, изпищя и се опита да побегне, но безтегловността ѝ попречи. Хю я задържа, бутна я с главата напред и силно я подпря с крак отзад.

Джо-Джим метна един нож на дълго разстояние, за да забави настъплението. Това свърши работа; противниците му, които бяха около половин дузина, спряха придвижването си. След това, видимо по даден знак, шест ножа разрязаха едновременно въздуха.

Джим почувства, че нещо го удари, но не усети никаква болка и реши, че бронята го е предпазила.

— Не ни улучи, Джо — изрази радостта си той.

Не последва никакъв отговор. Джим извърна главата си, опитвайки се да погледне към брат си. Един нож стърчеше навън от решетката на шлема, на десетина сантиметра от окото му; върхът му бе забит дълбоко в лявото око на Джо.

Брат му бе мъртъв.

Хю подаде отново главата си навън от вратата.

— Хайде, Джо-Джим — извика той. — Всички сме вътре.

— Влез вътре — заповяда Джим. — Затвори вратата.

— Но...

— Влизай вътре!

Джим се обърна, натисна лицето му и затвори вратата след него. За момент Хю зърна учуден ножа и пронизаното от него, клюмнало, безжизнено лице. След това вратата се затвори под носа му и той чу обръщането на лоста.

Джим се обърна отново към нападателите. Той се отблъсна от преградата със странно натежали крака и се хвърли насреща им, стиснал с две ръце дългия си колкото човешка ръка нож, който приличаше по-скоро на ятаган, отколкото на сабя. Ножовете пееха насреща му, звънтяха по железния му нагръдник, врязваха се в краката му. Той замахна и описа широк непохватен откос с две ръце, с който изкорми един от противниците си, разсичайки го почти надве.

— Това е за Джо!

Ударът го спря. Той се обърна във въздуха, закрепил се и замахна отново.

— Това е за Бобо!

Обкръжиха го; той косеше с широк размах, без да се интересува къде удря, щом острието му срещаше съпротива.

— А това е за мен!

Един нож се заби в бедрото му. Това дори не го забави; краката бяха заменили при безтегловност.

— Един за всички!

Някакъв мъж го нападна в гръб — той усещаше близостта му. Няма значение, тук пред него също имаше един — някой, който имаше сетива за стоманата. Той замахна и изкрепя:

— Всички за е...

Думите заглъхнаха, но ударът бе доведен докрай.

Хю се опита да отвори вратата, която бе хлопната под носа му, но тя не помръдваше. Долепи едното си ухо до стоманата и се ослуша, но херметическата врата не пропускаше нищо.

Ерц го докосна по рамото.

— Хайде — подкани го той. — Къде Джо-Джим?

— Остана там.

— Какво! Отвори вратата, доведи го.

— Не мога, не иска да се отвори. Той беше решил да остане, сам я затвори.

— Но ние трябва да го намерим — дали сме си кръвна клетва.

— Мисля — каза Хю, озарен от внезапно просветление, — че това е причината, поради която той остана.

Той разказа на Ерц какво бе видял.

— Както и да е — заключи той, — за него дойде *Края на Дългия път*. Върви и подай маса в оня Конвертор. Искам енергия.

Те влязоха в малкия Кораб; Хю затвори вратите на въздушните възглавници зад тях.

— Алън! — извика той. — Ще стартираме. Дръж онези проклети жени настрана да не пречат.

Той се настани в пилотското кресло и угаси светлините.

Закри в тъмното една конфигурация от зелени лампички. Върху сгъваемото писалище светна надпис: ЗАДВИЖВАНЕ ГОТОВО. Ерц се бе заловил за работа. Ето! — помисли си той и задейства пусковата комбинация. Последва кратка пауза, някакво мимолетно и предизвикващо гадене накланяне — *някакво усукване*. Това го изплаши, тъй като той нямаше откъде да знае, че изстрелващите подвози се бяха наклонили, за да компенсират нормалното въртене на Кораба.

Стъклото на отвора за наблюдение пред него бе осеяно със звезди; те бяха свободни, движеха се!

Но блясъка на приличните на скъпоценни камъни светлини не бе равномерен, каквото неизменно бе, гледан от верандата или отразен върху стените на Командната зала; някакво огромно, метално тяло сияеше с меки отблясъци под светлината на звездата, в чиято система бяха навлезли. Отначало той не можеше да си обясни какво е това. После, под напора на някакво суеверно страхопочитание, той осъзна, че виждаше самия Кораб, истинския Кораб, гледан Отвън. Независимо

от отдавнашното му интелектуално съзнаване на истинската природа на Кораба, той никога не си го бе представял как изглежда. Звездите, да; или повърхността на някоя планета — бе полагал усилия да усвои тази представа; но външната повърхност на Кораба, не.

Когато все пак го видя, това го шокира.

Алън го докосна.

— Хю, какво е това?

Хойланд се опита да му обясни. Алън поклати глава и премигна с очи.

— Не го разбирам.

— Няма значение. Доведи Ерц тук. Повикай и жените — ще им го покажем.

— Добре. Само че — добави той, воден от здравата си интуиция, — ще сгресиш, ако го покажеш на жените. Ще ги изплашиш до ужас — те не са виждали дори звездите.

Късмет, висококачествена инженерна конструкция и малко знания. Добра конструкция, десет пъти по толкова късмет и малко скъпоценно знание. Късметът бе този, който бе поставил Кораба близо до една звезда с планетна система, късмет бе това, че Корабът пристигна там с достатъчно ниска скорост, за да може Хю да я неутрализира в едно спомагателно летателно средство на Кораба, късмет бе, че той се научи да го управлява до известна степен, преди да са измрели от глад или да се загубили в дълбокия космос.

Добрата конструкция бе причината малкият кораб да е подсигурен с огромен резерв от енергия и скорост. Конструкторите бяха предполагали, че пионерите може да имат нужда да изследват отдалечените планети на някоя слънчева система; те се бяха погрижили за това чрез проектирането на малките кораби на Кораба, при това с един голям фактор на безопасност. Хю експлоатираше този фактор до краен предел.

Късметът бе този, който ги постави в близост до равнината на движение на планетите, късмет бе това, че когато Хю наистина успя да изстреля малкия снаряд в затворена орбита, орбитата съвпадна по посока с въртенето на планетите.

Късмет бе това, че ексцентричната елипса, която той постигна, ги принуди да се приближат постепенно към една гигантска планета, така че в крайна сметка той бе в състояние да я идентифицира като такава по вид.

Защото в противен случай, те можеше да се въртят около тази звезда, докато умрат от старост, без да вземаме предвид по-вероятните рискове от глада и жаждата, и изобщо да не се приближат на достатъчно разстояние до някоя планета, за да я отличат от звездите.

Съществува една погрешна концепция, геоцентрична и антропоморфна, характерна за огромното мнозинство от земните хора, която ги кара да си представят дадена планетна система стереоскопично. Окоето на въображението вижда слънце, отдалечено от един звезден фон и обкръжено от въртящи се ябълки — планетите. Излезте на балкона си и погледнете. Можете ли да различите планетите от звездите? Венера можете да откриете лесно, но можете ли да я различите от Канопус, ако преди това не сте били запознати. Онази малка червена точка — Марс ли е или Антарес? Как щяхте да разберете, ако бяхте толкова неграмотни като Хю Хойланд? Устремете се към Антарес, повярвали че е планета и никога няма да доживеете до внуци.

Голямата планета, към която те се приближаваха, докато тя се очерта като видим с просто око диск, беше по-голяма от Юпитер, достоен спътник на звездата, малко по-млада и по-голяма от Слънцето, около което тя се въртеше на високомерно разстояние. Хю се втурна обратно, убивайки скоростта си в течение на много сънни паузи, за да приведе Кораба в една пътека около планетата. Маневрата го доведе достатъчно близо, за да види луните ѝ.

Късметът отново му помогна. Той планираше да се приземи на голямата планета, тъй като нямаше какво друго да прави. Ако бе успял да направи това, щяха да живеят само докато отворят въздушния шлюз.

Но той нямаше достатъчно маса, след титаничната задача да се измъкнат от стремглавия хиперболичен скок около и покрай звездата и да се отклонят в една затворена орбита около нея, след това в една подчинена орбита около голямата планета. Той се ровеше в древните книги, заместваше безкрайно уравненията, които древните бяха установили като законите за движение на телата, смяташе и наново

пресмяташе и подложи на изпитание дори спокойното търпение на Хлое.

Другата съпруга, безименната, се държеше настрана от него, след като внезапно бе загубила един зъб.

Но, за съжаление, не получаваше нито един отговор, който да не изискваше от него да използва поне някои от скъпоценните, незаменими древни книги за гориво. Да, макар че се бяха разсъблekli до голо и се бяха лишили от ножовете си, масата от книги въпреки всичко щеше да потрябва.

Той би предпочел да се лиши от една от жените си. Реши да се приземи на една от луните.

Пак късмет. Съвпадение с такива колосални размери, че човек не може да очаква да му се повярва — тъй като луната-планета се оказва подходяща за човешки земен живот. Няма значение — пропуснете веднага това; преди всичко, комбинацията от обстоятелства е от същия род, като необходимите за създаването на подобна планета. Нашата собствена планета под краката ни, е от вида „Няма такова животно!“ Това е една абсурдна невероятност.

Късметът на Хю бе една абсурдна невероятност.

Добрата конструкция се погрижи за следващата фаза. Макар че той се бе научил да управлява малкия кораб в открития космос, където има простор, приземяването е друга, деликатна работа. Той би разбил всеки друг космически кораб, конструиран преди „Авангард“. Но конструкторите на „Авангард“ са знаели, че спомагателните корабни съдове ще бъдат пилотирани и приземявани най-малко от второто поколение изследователи; пилотите-новаци трябва да извършват тези приземявания без да им се помага. Те са предвидили това.

Хю насочи кораба надолу към стратосферата и го изравни триумфално в един курс, който неминуемо щеше да ги убие.

Автопилотите поеха управлението.

Хю беснееше и псуваше, изричайки някои думи, които отклоняваха вниманието и възхищението на Алън от гледката, която се виждаше през отвора за наблюдение. Но корабът невъзмутимо се установи на свой собствен курс и се изравни на триста метра, една височина, която поддържаше независимо от променящия се контур.

— Хю, звездите изчезнаха!

— Знам.

— Но, Джордан! Хю, какво стана с тях?

Хю се втренчи в Алън.

— Не знам и не ме интересува! Върви отзад при жените и престани да задаваш въпроси.

Алън си тръгна неохотно, обърна се и хвърли един поглед назад към повърхността на планетата и ясното небе. То го интересуваше, но той не се възхищаваше много от него — способността му да се възхищава, се бе преуморила.

Минаха няколко часа, преди Хю да открие, че някаква, до сега пренебрегвана, група от командни лампички задейства една верига от елементи, чрез които автопилотът щеше да приземи кораба. Няма да е точно, ако се каже, че той „избра“, мястото за кацане. Но нетрепкащите стерео-очи на автопилота подадоха данните на „мозъка“; субмоларният механизъм подбра и прецени; Корабът се приземи плавно върху една хълмиста прерия, недалече от група дървета.

Ерц се появи отпред.

— Какво стана, Хю?

Хю махна с ръка към отвора за наблюдение.

— Пристигнахме.

Той беше прекалено уморен и прекалено изтощен емоционално. Прекаранияте от него седмици във водене на борба с механизмите за управление на кораба, с които той се справяше почти по усет, гладът и напоследък жаждата — подхранван единствено от неистова амбиция — всичко това го бе направило почти неспособен да се зарадва на своята цел, когато тя се бе сбъднала.

Те се бяха приземили, бяха изминали Пътя на Джордан. Той не беше нещастен; по-скоро успокоен и много уморен.

Ерц се взря навън.

— Джордан! — прошепна той. След това допълни: — Хайде да излезем навън.

— Добре.

Алън излезе напред, докато отваряха въздушния шлюз, а жените напиреха след него.

— Пристигнахме ли, Капитане?

— Млъкнете — каза Хю.

Жените се струпаха пред отвора за наблюдение; Алън им обясни, с важен вид и неправилно, картината отвън. Ерц отвори последната врата.

Те подушиха въздуха.

— Студено е — каза Ерц.

Всъщност, температурата бе може би с пет градуса по-ниска от неизменната еднообразност на температурата на Кораба, но Ерц изпитваше това усещане за първи път.

— Глупости — каза Хю, леко подразнен, че някой си позволява да открие какъвто и да било недостатък в „неговата“ планета. — Просто си въобразяваш.

— Може би — съгласи се Ерц. Той замълча неловко. — Ще излезем ли? — добави той.

— Разбира се. — Овладейвайки собственото си нежелание, Хю го отмести настрана и скочи от метър и половина на земята. — Хайде, чудесно е.

Ерц го последва и застана близо до него. И двамата останаха близо до Кораба.

— Голяма е, нали? — каза Ерц, с приглушен глас.

— Ами, ние знаехме, че ще е такава — отсече Хю, ядосан на себе си, че изпитва същото празно чувство.

— Хей! — Алън надзърна предпазливо от вратата. — Може ли да слеза долу? Всичко наред ли е?

— Давай напред.

Алън се спусна внимателно през ръба и се присъедини към тях. Той се огледа наоколо и подсвирна с уста:

— Ах!

Първата им разходка ги отведе едва на петнадесет метра разстояние от Кораба.

Те се движеха плътно един до друг и гледаха в краката си, за да не се препънат върху тази странна неравна палуба. Успяха да извървят разстоянието без инциденти, докато Алън вдигна поглед от земята и се озова за пръв път в живота си без нищо *близо* до него. Зави му се свят и получи остър пристъп на агорафобия; той изстена, затвори очи и падна.

— Какво става на Кораба? — попита Ерц, и се огледа наоколо. Тогава и той изпита същото.

Хю се съпротивляваше. Агорафобията го смъкна на колене, но той ѝ се противопостави, подпирайки се с едната си ръка на земята. Но той имаше предимството, че се бе взирал навън през отвора за наблюдение безкрайно дълго време — нито Алън, нито Ерц бяха страхливци.

— Алън! — изписка жена му от отворената врата. — Алън! Върни се тук!

Алън отвори едното си око, успя да го фокусира върху Кораба и запълзя обратно по корем сантиметър по сантиметър.

— Алън! — изкомандва Хю. — Спри това! Седни!

Алън изпълни това с вид на препил човек.

— Отвори си очите!

Алън послуша и ги отвори предпазливо, отново ги затвори бързо.

— Просто седи, без да мърдаш и ще се почувстваш добре — добави Хю. — Аз съм вече добре.

За да докаже това, той стана. Все още му се виеше свят, но успя. Ерц седна.

Слънцето бе прекосило доста голям отрязък от небето, бе изминало достатъчно време един добре нахранен човек да огладнее — а те не бяха добре нахранени. Дори и жените бяха излезли навън — това стана, като тримата просто се върнаха обратно и ги изблъскаха навън. Те не бяха посмели да се отдалечат от стената на Кораба, а стояха сгушени до нея. Но мъжете им се бяха научили да ходят поотделно, дори в открити пространства. За Алън не представляваше никакъв проблем да се отдалечи наперено на цели петдесет метра разстояние от сянката на Кораба и той направи това не веднъж, пред погледите на всички жени.

При едно такова пътешествие, някакво дребно местно животно си позволи любопитството да вземе връх над предпазливостта му. Ножът на Алън го събори и то започна да рита с крака. Алън се затича към мястото, грабна тлъстата си награда за единия крак и я отнесе гордо обратно при Хю.

— Виж, Хю, виж! Добра хапка!

Хю гледаше одобрително. Неговият странен първоначален страх от това място бе отминал и на негово място се бе появило особено топло, дълбоко чувство, чувството, че той най-после се е завърнал в своя отдавнашен дом. Това изглежда беше добра поличба.

— Да — потвърди той. — Добра хапка. Отсега нататък, Алън, винаги добра хапка!

[1] Encyclopaedia Terrestriana — Земна Енциклопедия — Бел.прев. ↑

[2] азимут — ъгъл между плоскостта на меридиана на дадена точка и вертикалната плоскост, която минава през наблюдаваното светило, с който се определя положението на небесното светило. — Бел.прев. ↑

Издание:

Робърт Хайнлайн. Сираци на Вселената

Американска. Първо издание

Издателство МЕГА, София, 1996

Предговор: Любомир Николов, 1996

Оформление на поредицата: Петър Станимиров, 1996

Художник на корицата: Петър Станимиров, 1996

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.